

Kansaneläkelaitos
Toimintakertomus ja tilinpäätös
2020

Toimintakertomus 2020	5
1. Pääjohtajalta	5
2. Kela lyhyesti.....	7
3. Kelan vuosi 2020	8
Korona alkoi näkyä maaliskuun alussa	8
Hallituksen hybridistrategia loi raamit.....	10
Kohti harmaata korona-arkea	10
4. Koronakriisin vaikutukset heijastuivat toimintaympäristöön	11
Muutoksiin reagoitiin nopeasti.....	12
Väliaikaiselle lainsäädännölle oli tarve	12
Hallitusohjelma kehittää sosiaaliturvaa.....	14
Lyhyen aikavälin muutoksia	15
Julkisen talouden tasapaino romahti.....	16
Miten sosiaaliturva uudistuu 2020-luvulla?.....	17
Rahoitusuudistus kolkuttaa oven takana	18
Analysointi nopeutuu.....	19
5. Asiakaspalvelu ja etuudet reagoivat muutoksiin	19
Erityistukea tarvitsevien asiakaspalvelua parannettiin.....	21
Tiivistä yhteistyötä kumppaneiden kanssa	21
Tietoja palvelujen kehittämiseksi.....	22
Verkkopalveluja vietiin eteenpäin.....	23
Etuustoiminnassa varauduttiin pahimpaan.....	26
Uudistuksia, hankkeita ja kokeiluja	27
Digitalisaation hyödyt käyttöön	27
Kansallinen tulorekisteri laajenee.....	28
EU-maiden välinen tiedonvaihto eteni	29
Kelan ja kuntien yhteistyössä edistysaskelia.	29
6. Kelan etuuskulut.....	30
Asumisen tuet	32
Kuntoutusetuudet	33
Opintoetuudet.....	35
Työttömyysturva	36
Vammaisetuudet.....	38
Eläke-etuudet.....	38
Perustoimeentulotuki.....	40
Sairausvakuutusetuudet.....	41

Muut etuudet.....	44
Takaisinperintä	46
7. Kelan tietopalvelut koko yhteiskunnan tukena	47
Kelasto kerää kävijöitä	48
8. Kelan IT-palvelut toiminnan mahdollistajana	49
Innovoinnilla kohti uutta.....	50
Kelan kriittisen infrastruktuurin huoltovarmuuden kehittäminen.....	50
9. Tietoja henkilöstöstä 2020	51
Työhyvinvointi koheni selvästi.....	51
10. Riskienhallinta osana arkea	52
11. Vastuullisuus kuuluu perustehtäviin.....	54
12. Kela on kansainvälinen.....	56
13. Kanta-palvelujen merkitys korostui poikkeusvuonna	59
Kanta-palvelujen vastuut laajenivat Kelassa.....	60
Suomen toiseksi arvostetuin verkkobrändi	60
Omakannan käyttö lisääntyi	60
Yli 10-vuotiaiden lasten puolesta asiointi edistyi	61
Reseptejä uusittiin vilkkaasti.....	62
Eurooppalainen yhteistyö jatkui tiiviinä	62
Asiakastietolain toimeenpanoa valmisteltiin.....	62
Tietoturvakysymykset esillä julkisuudessa.....	63
14. Hallituksen toiminta	63
15. Rahoitus.....	66
Etuusrahastojen rahoitus	66
Kansaneläkerahasto	67
Sairausvakuutusrahasto	67
Sosiaaliturvan yleisrahasto	69
Toimintakulut	69
Palvelurahasto	72
Eläkevastuurahasto	72
Sijoitustoiminta	73
Rahoituksen tulevaisuudennäkymät.....	74
Heikentyvä taloustilanne haastaa Kelan rahoitusta.....	76
16. Toimielimet ja neuvottelukunnat 2020.....	78
Toimielimet.....	78
Neuvottelukunnat ja foorumit.....	80

Kansaneläkelaitoksen tuloslaskelma ja tase vuosilta 2020 ja 2019, 1 000 euroa.....	92
Tuloslaskelmat ja taseet rahastoittain vuosilta 2020 ja 2019, 1 000 euroa.....	97
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot.....	105
1. Tilinpäätöksen rakenne, perusteet ja arvostusperiaatteet	105
2. Kansaneläkelaitoksen tuotot, 1 000 euroa.....	106
3. Etuuskulut, 1 000 euroa.....	107
4. Etuuskate, 1 000 euroa.....	109
5. Sijoitusten tuotot ja kulut sekä rahoitustuotot ja kulut, 1 000 euroa	109
6. Henkilöstökulut, 1 000 euroa	110
7. Kansaneläkelain 98§:n ja 103§:n mukainen valtion osuus, 1 000 euroa	112
8. Sairausvakuutusrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa	112
9. Sosiaaliturvan yleisrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa	113
10. Eläkevastuurahaston kannatusmaksulaskelma, 1 000 euroa	113
11. Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset, 1 000 euroa	114
12. Muut sijoitukset, 1 000 euroa	116
13. Osakkeet ja osuudet.....	118
14. Muut saamiset, 1 000 euroa	121
15. Ennakkomaksut, 1 000 euroa	122
16. Oma pääoma, 1 000 euroa.....	122
17. Kuntoutusvaraus 31.12.2020, 1 000 euroa.....	124
18. Pitkäaikainen vieras pääoma, 1 000 euroa	124
19. Saadut ennakot, 1 000 euroa.....	124
20. Siirtovelat ja lyhytaikaiset velat, 1 000 euroa.....	125
Vakuudet, vastuusitoumukset ja taseen ulkopuoliset järjestelyt.....	125
21. Eläkevastuurahasto, 1 000 euroa.....	125
22. Leasingvastuut, 1 000 euroa	126
23. Perustoimeentulotuen maksusitoumukset, 1 000 euroa	126
24. Takaisinperinnässä olevien etuuksien määrä, 1 000 euroa.....	126
25. Perittävän elatusavun määrä, 1 000 euroa	126
26. Opintotuen tulovalvonnan perusteella syntyneet perinnät, 1 000 euroa	126
27. Opintolainojen valtioneuvokset ja takaussaatavat, 1 000 euroa.....	127
28. Vakuutusjäämät, 1 000 euroa	127
Tilinpäätöksen allekirjoitukset.....	128
Tilinpäätösmerkintä.....	129
Kelan kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat vuonna 2020	130

Toimintakertomus 2020

1. Pääjohtajalta

Asiakas edellä koronavuonnakin

Tämän toimintakertomuksen laatiminen oli monella tavalla poikkeuksellista. Viime talvena käynnistynyt koronapandemia kietoutui maailmassa kaikkeen: globaalilta tasolta yksittäisiin valtioihin aina meidän jokaisen arkiseen elämäämme saakka. On selvää, että koronaepidemia vaikutti voimakkaasti myös Kelan toimintaan vuonna 2020. Tätä kirjoittaessa näyttää siltä, että vaikutukset jatkuvat vielä pitkälle vuoteen 2021.

Kun pandemia maaliskuussa 2020 levisi Suomeen, Kelan kiireisimmäksi tehtäväksi nousi epidemiatilanteesta johtuvien sosiaalisten tilanteiden ratkaiseminen sosiaaliturvan toimeenpanossa, etuuskäsittelyn turvaaminen ruuhkilta ja turvallisen asioinnin tarjoaminen asiakkaille. Tässä tilanteessa todella menttiin asiakas edellä, aivan Kelan strategian mukaisesti.

Sosiaaliturvaan on tehty koronan vuoksi erilaisia muutoksia, kun monet ihmiset joutuivat yllättäen taloudellisiin vaikeuksiin ja olivat pikaisen avun tarpeessa. Esimerkiksi työttömyysturvaa muutettiin ja luotiin uusi väliaikainen epidemiatuki. Aiemmin erittäin vähäisellä käytöllä ollut tartuntatautipäiväraha on osoittanut tarpeellisuuteensa.

Tukien toteuttaminen on ollut lyhyellä aikataululla mahdollista, kun ne on voitu rakentaa olemassa olevien tietojärjestelmien päälle. Muutokset ovat vaatineet Kelassa tietojärjestelmätöiden ja lainsäädännön tulkitsemisen lisäksi koulutusta sekä aktiivista, monikanavaista ja monikielistä viestintää asiakkaille.

Heti koronaepidemian alkuvaiheessa teimme Kelan hallituksen kanssa nopeita ratkaisuja, joilla ennakoitiin tulevaa ja pyrittiin helpottamaan sitä. Tarvittavien rekrytointien lisäksi töitä järjesteltiin uudelleen. Esimerkiksi perustimme sisäisen resurssipankin, jonka kautta eri tehtävissä työskentelevät kelalaiset koulutettiin tekemään etuuskäsittelyyn liittyviä töitä.

Halu tulla mukaan koronataalkoisiin hohti koko organisaatiosta. Hieno esimerkki hallinnon-alan ylittävästä yhteistyöstä oli ulkoministeriön viisumivirkailijoiden siirtyminen Kelan töihin. Erillisen maininnan ansaitsee myös Koronavilkku-palvelun rakentaminen yhdessä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, sosiaali- ja terveystieteiden ja yksityisten toimijoiden kanssa. Moniammatilliseen tiimiin mahtui niin IT-ammattilaisia, lääketieteen ja epidemiologian asiantuntijoita kuin käyttöliittymän kielen selkeyttänyt Kelan kielenhuoltaja.

Koronavuoden aikana asiakaskokemus ja luottamus Kelaan ovat pysyneet hyvinä, vaikka monien asiakkaiden tilanteet ovat olleet vaikeita. Myös asiakkaiden, kumppanien ja sidosryhmien tiedontarve on ollut valtava. On tärkeää, että heidän luottamuksensa Kelaan on säilynyt hyvänä ja tutkimuksen mukaan monin paikoin myös vahvistunut. Yksi Kelan strategisista tavoitteista on ajankohtaisen tiedon ja analyysin tuottaminen.

Näin jälkikäteen arvioituna Kelalla oli hyvät valmiudet lähteä toimimaan korona-ajassa. Olimme työskennelleet monipaikkaisissa työyhteisöissä jo vuosien ajan. Myös etätöitä tehtiin monissa tehtävissä säännöllisesti. Käytössä oli valmiiksi yhteydenpitoon ja viestintään tarvittavat järjestelmät. Kun yleinen etätösuositus annettiin, osa kelalaisista oli jo siirtynyt työskentelemään kotoa. Vuoden aikana on myös nähty, että esimerkiksi puhelinpalvelua pystytään tekemään laadukkaasti myös kotoa käsin.

Työntekijöiden ja johdon välinen luottamus on henkilöstömittausten mukaan pysynyt hyvänä. Useimmille työpaikan muutos ei ole vaikuttanut työntekoon tai -tehoon. Pääosin kotoa tehtävä työ vaatii aktiivista viestintää ja johtamista tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvissä asioissa. Yhteisöllisyyden rakentaminen etätömaailmassa on myös Kelassa tunnistettu haasteeksi. Sitä varten olemme lähteneet kokeilemaan erilaisia asioita, joilla yhteenkuuluvuutta voidaan luoda. Esimerkkinä tällaisesta mainittakoon virtuaaliset pikkujoulut, jotka tarjosimme kaikille kelalaisille ja heidän perheilleen kotisohvalle tuotuna.

Kela on valmis ottamaan myös uusia tehtäviä koronapandemian seurausten hoitamisessa. Esimerkiksi käy Kelan Kanta-palvelut, jossa koronarokotusten ja -testien tiedot ovat jo nyt saatavilla. Tietojen esittämiseen tarvitaan kuitenkin vielä jatkokehitystä. Lisäksi tiedot on kirjattava terveydenhuollossa riittävällä tarkkuudella, jotta ne saadaan näkyviin. Omakantaan voitaisiin luoda tietojen pohjalta myös digitaalisia todistuksia. Rokotustodistusta valmistellaan jo nyt kansainvälisessä yhteistyössä.

Suomessa on käynnissä merkittäviä sosiaaliturvaan liittyviä uudistuksia, kuten perhevapaa-uudistus ja sosiaaliturvauudistus. Näissä Kelan tehtävä on erityisesti tuoda päättäjien tietoon nykyisen järjestelmän toimivuutta ja arvioida eri ratkaisuja toimeenpanon kannalta. Tavoitteena pitää olla sosiaaliturvan selkiyttäminen niin, että se tulee asiakkaan näkökulmasta ymmärrettävämmäksi.

Outi Antila

Kelan pääjohtaja

2. Kela lyhyesti

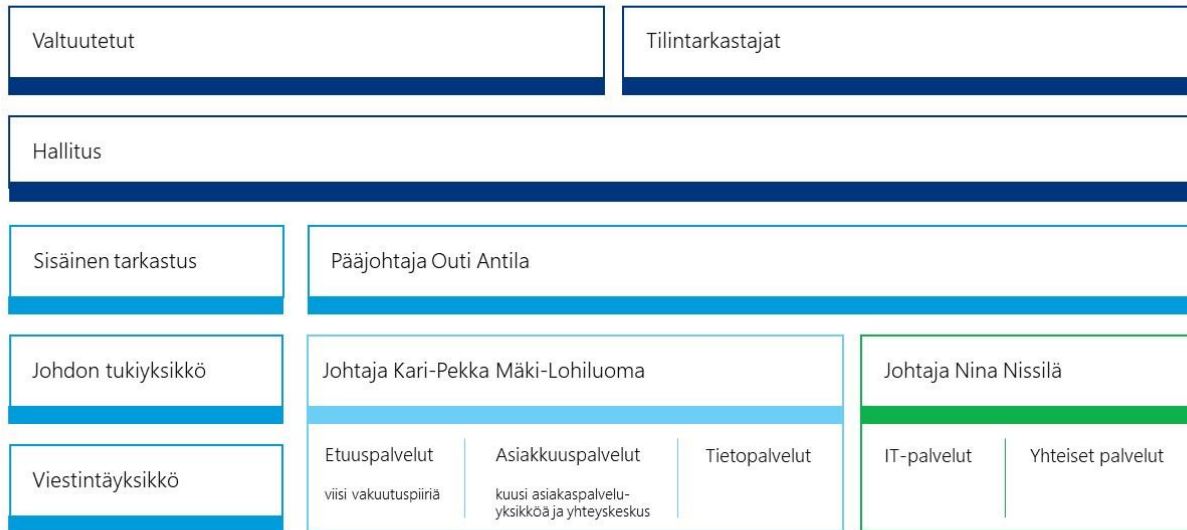
Kela huolehtii Suomessa asuvien ja monien ulkomailla asuvien suomalaisten sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat esimerkiksi lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, perustoimeentulotuki, asumistuki, opintotuki, vammaisetuudet ja vähimmäiseläkkeet.

Etuushakemusten käsittely ja ratkaisu on hajautettu vakuutuspiireihin. Osa päätöksistä tehdään erikoistuneissa yksiköissä tai keskuksissa. Kela toimii eduskunnan valvonnassa. Sen hallintoa ja toimintaa valvovat eduskunnan valitsemat 12 valtuutettua ja heidän valitsemansa 8 tilintarkastajaa. Kelan toimintaa johtaa ja kehittää hallitus, jossa on 10 jäsentä.

Kelan toiminta-ajatus on: Kela turvaa väestön toimeentuloa, edistää terveyttä ja tukee itsestä selviytymistä.

Kelan arvot ovat: ihmistä arvostava, osaava, yhteistyökykyinen ja uudistuva.

Kelan organisaatio 1.1.2020

3. Kelan vuosi 2020

1.1.2020 Kelan uusi strategia tuli voimaan. Se valmisteltiin tiiviissä yhteistyössä Kelan ja keskeisten sidosryhmien kanssa palvelumuotoilun menetelmiä hyödyntäen. 1.1. myös sairausvakuutuksen päivärahojen määräytyminen muuttui ja työttömyysturvan aktiivimallista luovuttiin. Kansaneläkeindeksiin sidottuja etuuksia korotettiin 1,0 %, ja moniin etuuksiin tuli tasokorotus.

Vielä tammikuussa orastava koronapandemia ei Kelan toiminnassa ulospäin näkynyt. Kela osallistui suunnitellusti Matka 2020 -messuille 16.–19.1. kertoen matkoja suunnitteleville ihmisille heidän oikeuksistaan terveyspalveluihin ja sairaanhoitoon ulkomailla.

Vain vajaa kaksi kuukautta matkamessuista eteenpäin Suomi ja lähes koko maailma sulki rajansa matkustajilta koronaviruksen leviämisen torjumiseksi.

Korona alkoi näkyä maaliskuun alussa

2. maaliskuuta koronakriisi näkyi ensimmäisen kerran Kelan tiedotteissa, kun Kela kertoi tartuntatautipäivärahasta. Kela tiedotti, että tartuntatautipäivärahaa voidaan maksaa, kun työn-

tekijä on määrätty olemaan poissa työstään jonkin tartuntataudin, esimerkiksi koronaviruksen, leviämisen estämiseksi. Kun Kela tiedotti asiasta, se ei ollut vastaanottanut vielä yhtäkään karanteeneihin liittyntä hakemusta.

Ylen ylimääräiset tv-uutislähetykset alkoivat pyöriä maaliskuun toisella viikolla, kun maa oli etenemässä kohti koronapoikkeusoloja. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) suositti koronaviruspandemian takia 12. maaliskuuta suomalaisia muun muassa välttämään tapahtumiin, yleisötilaisuuksiin ja isoihin kokouksiin osallistumista. Ihmisiä myös pyydettiin pysymään poissa väenpaljoudesta ja pitämään vähintään yhden metrin turvavälin jokaiseen kanssaihmiseen, jolla on flunssaoireita.

Kela tiedotti 13.3., että se on varautunut koronavirusepidemiaan. Tiedotteessa korostettiin, että etuuskien käsittelyn ja maksujen turvaaminen on ensisijaista. Kela pyysi asiakkaitaan hoitamaan Kela-asiansa verkossa, jos se vain oli mahdollista. Palvelupisteissä asiointia kannattaisi välttää, jos asiointi muita palvelukanavia käyttämällä oli mahdollista, tiedotteessa todettiin.

16. maaliskuuta Suomen hallitus päätti mittavista epidemian leviämisen hidastamiseen tähtävistä toimita. Suomessa otettiin käyttöön valmiuslaki ensimmäistä kertaa sotien jälkeen. Laki julistettiin käyttöön 17.3., ja oli voimassa 15.6. saakka. Kaikki maan koulut päiväkoteja ja esiopetusta lukuun ottamatta suljettiin. 1.–3.-luokkien oppilaiden opetus järjestettiin, mikäli he eivät voineet jäädä kotiin vanhempiensa yhteiskunnan toiminnalle oleellisen työn vuoksi. Muilta osin kouluissa siirryttiin 18. maaliskuuta alkaen etäopetukseen.

Julkiset kokoontumiset rajoitettiin kymmeneen henkilöön, ja ihmisiä kehoitettiin välttämään tarpeetonta oleskelua yleisillä paikoilla. Yli 70-vuotiaita suositeltiin pysymään erillään muista ihmisistä mahdollisuuksien mukaan karanteenia vastaavasti lukuun ottamatta yli 70-vuotiata kansanedustajia, valtiojohtoa ja kunnallisia luottamushenkilöitä. Suomalaisia työpaikkoja kehoitettiin siirtymään laajasti etätyöhön.

Kela kertoi 3.4., että sen hallitus on saanut katsauksen koronaepidemian vaikutuksista Kelan tukiin ja palveluihin. Oli selvää, että koronakriisi sysäisi liikkeelle myös taloudellisen kriisin, joka heijastuisi Kelan etuushakemusmääriin ja asiakaspalvelun tarpeeseen.

Kela kertoi varautuvansa hoitamaan nopeasti kasvaneet etuushakemusmäärät sekä asiakaspalvelun poikkeustilanteessa. Tämä oli haaste, koska samalla Kelan toimihenkilöt olivat siirtyneet valtioneuvoston ohjeen mukaisesti laajasti etätöihin. Asiakaspalvelua siirrettiin voimakkaasti verkkoon ja puhelinpalveluihin.

Kela tiedotti 9.4., että Suomen hallitus ehdottaa uutta etuutta poikkeustilan takia. Sitä maksettaisiin vanhemmille, jotka hoitavat lastaan kotona koronatilanteen takia ja ovat siksi joutuneet ottamaan palkatonta vapaata. Tukea maksettaisiin myös henkilöille, jotka ovat palanneet ulkomailta Suomeen ja joutuneet karanteeninomaisiin oloihin. Uuden lain yksityiskohdat eivät vielä olleet selvillä.

Hallituksen hybridistrategia loi raamit

Koronakriisin keskelläkin Kela pyrki pitämään kiinni normaalista viestinnän vuosikierrosta. Kela julkaisi 24.4. uuden äitiyspakkauksen Kela-Kertun Facebook-sivulla sekä Kelan Instagram-tilillä.

Asteittain Suomi alkoi avautua touko–kesäkuussa 2020 uusien koronavirustartuntojen käännyttyä melko nopeasti laskuun nopeiden ja kattavien rajoitustoimien ansiosta (koska kansalaiset kiitettävästi noudattivat rajoitustoimia ja valtakunnallisia koronasuosituksia).

Samalla osa koronasuosituksista jäi voimaan. Valtioneuvosto teki kansalaisille selväksi, että epidemia ei ollut ohi. Tulevien epidemia-aaltojen varalle valtioneuvosto esitteli niin sanotun hybridistrategian, jossa vastuuta epidemiantorjunnasta siirrettiin alueille ja osin myös kuntatasolle.

Kohti harmaata korona-arkea

Vähitellen etätöiden suosimisesta, turvaväleistä ja matkustamisen välttämisestä tuli Suomessa harmaata arkea. Suomessa otettiin hybridistrategian myötä testaa-jäljitä-eristä -malli käyttöön.

Käytännössä tämä tarkoitti, että kansalaisia kehoitettiin hakeutumaan koronavirustesteihin jo vähäisistäkin koronavirustartuntaan viittaavista oireista ja jäämään omaehtoiseen karanteeniin, kunnes testitulokset varmistuu. Lisäksi terveydenhuollon resursseja keskitettiin tartuntaketjujen jäljittämiseen, eli tartunnan saaneiden kanssa tekemisessä olleet virukselle altistuneet etsittiin ja tavoitettiin. Positiivisen testituloksen saaneet määrättiin eristykseen ja altistuneet karanteeniin tartuntatautilain nojalla.

Samalla Kelassa koronaepidemian vaikutukset toimintaan jatkuivat kesän ja syksyn ajan. Tilanteesta muodostui ”uusi normaali”. Henkilöstö oli edelleen pääosin etätöissä ja asiakaspalvelu tapahtui edelleen pääosin verkossa ja puhelimitse. Ruuhkapiikeistä oli selvitty.

Kevään alkupelästys oli ohi. Pahimmat uhkakuvat yhteiskunnan, terveydenhuollon tai sosiaaliturvan lamautumisesta eivät toteutuneet.

4. Koronakriisin vaikutukset heijastuivat toimintaympäristöön

Koronapandemia muutti Kelan toimintaympäristön nopeasti keväällä 2020. Uhkana oli, että koronakriisi sysää yhteiskunnan syvään taantumaa, jonka myötä työmarkkinoiden lomautus- ja työttömyysaalloista ruuhkauttaisi Kelan palvelut ja etuuksien käsittelyn. Toistaiseksi Kela on selviytynyt hyvin. Kela välttyi pahimmilta ruuhkilta etuus- ja asiakaspalveluissa. Näin oli siitäkin huolimatta, että asiakkaiden ja Kelan henkilöstön suojaaminen mahdollisilta koronaltistumisilta pakotti monen asiakaspalvelupisteen sulkemaan tilapäisesti ovensa, rajoittamaan aukioloaikojaan ja säännöstelemään asiakaspalvelutiloihin päästettäviä asiakasmääriä.

Erityisesti puhelinpalvelun lisääminen turvasi Kelan palvelujen saatavuuden koronakriisin keskellä myös niille asiakkaille, joilla ei ollut mahdollisuutta tai kykyä hoitaa asioitaan tietokoneella tai mobiililaitteella Kelan verkkopalveluissa. Tämä asiakasryhmä oli ennen koronakriisiä hoitanut Kela-asiansa pääosin kasvotusten asiakaspalvelijan kanssa.

Kokonaisuutena suomalainen sosiaaliturvajärjestelmä on selviytynyt koronakriisistä kohtuullisesti verrattuna muihin maihin. Vuonna 2020 Kelan maksuvalmius turvattiin lisätalousarviolla. Etuusjärjestelmiä kyettiin muokkaamaan koronakriisin myötä muutetun lainsäädännön mukaisiksi.

Koronakriisin ohella Kela joutui kohtaamaan arjessaan myös pidemmän aikavälin yhteiskunnalliset trendit, jotka vaikuttavat Kelan toimintaympäristöön. Näitä ovat erityisesti väestörakenteen ja työelämän muutos, monikulttuurisuuden lisääntyminen ja teknologinen kehitys. Erityisesti julkisen talouden ja työllisyyden kehityksellä on oleellinen vaikutus sosiaaliturvamenoihin ja siten myös Kelan toimintaan.

Näköpiirissä olevat suuret hallinnolliset uudistukset tuonevat merkittäviä muutoksia Suomen sosiaaliturvaan. Näitä ovat muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavaisen rahoituksen uudistaminen sekä sosiaaliturvauudistus, jonka on määrä ulottua usean hallituskauden yli. Molemmalla edellä mainitulla voi olla merkittävä vaikutus Kelan toimintaan ja toimintaympäristöön.

Muutoksiin reagoitiin nopeasti

Valtiovarainministeriö laati maaliskuussa kokonaan uudet ennusteet Suomen talouskehityksestä vuoteen 2024 asti. Kelan aktuaari- ja talousasiantuntijat arvioivat uuden kehyslaskelman, joka perustui oletuksiin ja Kelan skenaarioon. Laskelman perusteella todettiin, että työtömyysturvaan, yleiseen asumistukeen ja toimeentulotukeen sekä Kelan toimintakuluihin tarvitaan lisärahoitusta noin miljardi euroa.

Ministeriöt laativat uuden tilanteen vaatimat lisätalousarvioesitykset. Eduskunta hyväksyi lisätalousarvion, ja siten osaltaan mahdollisti Kelalle taloudelliset edellytykset selviytyä koronaepidemian aiheuttamasta muutoksesta.

Kevään 2020 aikana Kela sai hoidettavakseen uusia etuustehtäviä. Kela siirsi asiakaspalvelujaan koronaturvallisiin kanaviin. Toimivat tietoliikenneyhteydet mahdollistivat henkilöstön laajan siirtymisen etätyöhön.

Väliaikaiselle lainsäädännölle oli tarve

Koronapandemia haastoi lainsäätäjät nopeaan toimintaan. Valtioneuvosto ja eduskunta kykenivät valmistelemaan joustavasti väliaikaisia Kelan toimintaa ja sosiaaliturvaa sääteleviä lakeja. Kela tarjosi tukeaan eri ministeriöiden lainvalmistelutyöhön.

Lakivalmistelussa ministeriöt ja Kela arvioivat vaihtoehtoisia malleja, etuuslainsäädännön yksityiskohtia ja etuuksien maksamista. Eduskunta sääti lait. Kelan IT-ammattilaiset toteuttivat puolestaan etuusjärjestelmämuutokset. Kelan IT-asiantuntijat pystyivät muutostyössään hyödyntämään jo olemassa olleita valtakunnallisia tietojärjestelmiä. Toimeentuloa turvanneet muutokset kohdistuivat myös uusiin ryhmiin, kun yrittäjät tulivat työttömyysturvan piiriin. Lomautusten yleistyminen ja työttömyyden kasvu lisäsivät perusturvaetuuksien tarvetta Suomessa yhteensä sadoilla miljoonilla euroilla.

Suomessa otettiin käyttöön valmiuslaki keväällä 2020. Ajanjaksolta, jolloin valmiuslaki oli käytössä, Kela maksoi väliaikaista epidemiatukea siihen oikeutetuille. Väliaikaista epidemikorvausta maksettiin syksyllä toimeentulotuen saajille noin 50 miljoonaa euroa. Koronavirustartunnan takia karanteeniin määrätyille maksettiin tartuntatautipäivärahaa. Lisäksi Kela korvasi koronavirustautiin sairastuneiden työkyvyttömyyttä maksamalla sairauspäivärahaa.

Koronapandemian myötä eräisiin terveydenhuoltojärjestelmää tukeviin Kela-korvauksiin tuli väliaikaisia muutoksia. Koronavirustestit pääsivät huhtikuussa yksityisten palvelujen sairaanhoidokorvausten piiriin, ja myös osin työterveyshuollosta korvattaviksi. Vuoden 2021 alusta koronavirustestin taksa nousi. Tämä aiheuttaa Kelalle noin 70 miljoonan euron menolisäyksen vuodelle 2021. Suomen hallitus kaavailee myös muutosta, jossa koronarokottaminen voitaisiin korvata sairaanhoitovakuutuksesta.

Sairausvakuutuksen tukemien palvelujen käyttö väheni Suomessa koronapandemian myötä. Samoin väheni kuntien tarjoamien julkisten terveydenhuoltopalvelujen käyttö. Etenkin kuntoutus-, tulkkaus- ja työterveyshuollon palveluiden käyttö vähenivät koronakevään aikana. Myös yksityiset hammaslääkärikäynnit vähenivät. Lisäksi Kelan korvaamat matkat harventuivat.

Poikkeuksellisesti lääkekorvauksiin syntyi tilapäinen nousu, koska koronakriisissä osa kansalaisista intoutui varmuuden vuoksi täyttämään lääkekaappejaan. Maaliskuussa lääkeostojen lisääntyminen kasvatti Kelan lääkekorvauskuluja nopeasti noin 20 miljoonalla eurolla. Saataavuushäiriöiden torjumiseksi lääkkeiden myyntiä jouduttiin ilmiön takia rajoittamaan.

Koronakeväänä koulut ja muut oppilaitokset siirtyivät etäopetukseen, ja opiskelijoille maksettavan Kelan koulumatkatuen ja ateriatuen kulut laskivat. Samalla Kelan maksaman opintorahan kulut kasvoivat, koska kesätyöpaikkojen vähentymisen myötä opiskelijat hakivat kesäkuukausille normaalivuosiin verrattuna enemmän opintotukea. Opintotukiasetuksen muutoksen mukaisesti opintojen etenemisen seuranta opintotukikuukausien ajalta lievennettiin.

Vuonna 2020 Suomen palkansaajien ansaitsema palkkasumma jäi aiemmin ennustettua pienemmäksi. Tämä laski myös Kelan sairausvakuutusmaksujen tuottoja. Koska samaan aikaan Kelan etuuskulut kasvoivat, syntyi painetta nostaa sairausvakuutusmaksuja vuodesta 2021 alkaen. Työnantajan sairausvakuutusmaksu nousi 0,19 prosenttiyksikköä vuoden 2021 alusta. Vastaavasti palkansaajan ja yrittäjän päivärahamaksu nousi 0,18 prosenttiyksikköä vuoden 2021 alusta.

Koronapandemia vähentää joidenkin Kelan etuuslajien menoja, mutta pääosin se kasvattaa kuluja. Vielä lokakuussa 2019 tehdyissä ennusteissa vuoden 2020 kokonaiskulut arvioitiin 0,5 miljardia pienemmiksi, kuin mitä ne lopulta olivat vuoden 2020 päätyttyä. Vastaavasti marraskuussa 2020 tehdyt ennusteet ennakoivat 0,9 miljardia euroa suurempia kuluja vuodelle 2021, kuin mitä vuodelle 2021 vielä syksyllä 2019 arvioitiin. Koronakriisin myötä kasvaneita perusturvaetuuksia ja väliaikaisten koronakorvausten määrän nousua.

Hallitusohjelma kehittää sosiaaliturvaa

Vuoden 2020 alussa Kelan hoitaman sosiaaliturvan pohjavire muuttui 2010-luvun jälkimmäisen puoliskon säästölinjasta sosiaaliturvan korottamiseen. Suomen hallituksen ohjelman mukaiset Kelan etuuksien korotukset painottuivat hallituskauden alkuun.

Pääministeri Antti Rinteen (sd.) ja sittemmin pääministeri Sanna Marinin (sd.) hallitusohjelma toi useita muutoksia erityisesti pienituloisille Kelan asiakkaille vuonna 2020. Eläkeläiset saivat tasokorotuksia sekä takuu- että kansaneläkkeeseen, asumistukeen ja rintamalisään. Nuorten kuntoutusrahaa ja ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettavaa kuntoutustukea korotettiin hallitusohjelmassa, ja opintoraha sidottiin indeksiin.

Paljon julkista keskustelua herättänyt aktiivimallin leikkuri poistui. Työttömyysturva sekä kuntoutus- ja vähimmäispäiväraha nousivat. Myös lapsiperheitä koskevia etuudet paranivat –

esimerkiksi lapsilisän yksinhuoltajakorotus ja elatustuki nousivat. Hallitusohjelmassa pienituloisille suunnatut perusturvan korotukset vähensivät toimeentulotuen tarvetta jonkin verran.

Ennen koronapandemiaa tehtyjen vaikutusarviontien perusteella hallitusohjelman mukaiset muutokset lisäsivät Kelan kuluja vuositasolla 0,3 miljardia euroa.

Lyhyen aikavälin muutoksia

Kela on vuodesta 2021 lähtien vastuussa opiskelijaterveydenhuollon järjestämisestä kaikille korkeakouluopiskelijoille. Samalla opiskelijaterveydenhuollon asiakasmäärä kaksinkertaistuu. Korkeakouluopiskelijoiden ateriakohtainen tuki nousee. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä opintotuen kulut kasvavat.

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmät, joiden tehtävänä on kehittää perustoimeentulotuen lainsäädäntöä, saavat työnsä valmiiksi kevään 2021 aikana. Hallitus valmistelee parhaillaan perhevapaaudistusta ja perhe-eläkeudistusta. Niiden on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2022.

Perhevapaaudistuksen tavoitteena on naisten ja miesten välisen tasa-arvon lisääminen etuuksien käytössä. Perhe-eläkeudistuksen tavoitteena on parantaa lasten ja lapsiperheiden asemaa. Suurin muutos perhe-eläkkeissä verrattuna nykyiseen lainsäädäntöön on leskeneläkkeen muuttuminen määräaikaiseksi ja lapseneläkkeen jatkuminen nykyistä pidempään.

Vuonna 2024 kansaneläkejärjestelmään tulee osatyökyvyttömyyseläke. Samalla otetaan käyttöön niin sanottu osatyökyvyttömyyseläkkeiden lineaarinen tulosovitusmalli. Malli kannustaa osatyökyvyttömiä joustavasti työntekoon.

On mahdollista, että lääkärinpalkkioita sekä tutkimuksen ja hoidon korvauksia leikataan vuodesta 2023 alkaen. Säästötavoitteet ovat arviolta yli 60 miljoona euroa. Tällä säästöllä pyritään ainakin osittain korvaamaan kunnille kustannuksia, joita niille koituu ikääntyneiden hoivapalvelujen hoitajamitoituksista. Lääkekorvauskuluissa tavoitteena on noin 90 miljoonan euron vuotuiset säästöt alkaen vuodesta 2023.

Julkisen talouden tasapaino romahti

Koronakriisi romahdutti julkisen talouden tasapainon. Ennusteiden mukaan ilman koronapandemiaakin julkisen talouden heikentyminen olisi alkanut 2020-luvun alkuvuosina. Kuntataloudessa alijäämä on jatkunut jo vuosikausia. Kuntatalouden kehitysnäkymät pysyvät heikkoina. Keskipitkällä aikavälillä sosiaaliturvan suurimmat haasteet liittyvät erityisesti talous- ja työllisyyskehitykseen sekä siitä johtuvaan paineeseen pienentää julkisia menoja.

Pääministeri Sanna Marinin (sd.) hallitus tavoittelee työllisyyden kasvattamista useilla eri keinoilla. Oppivelvollisuuden laajentaminen saattaa aikanaan lisätä nuorten työllisyyttä ja vähentää sosiaaliturvaetuuksien käyttöä. Työllisyyden kuntakokeilut käynnistyvät keväällä 2021 ja päättyvät kesällä 2023. Kuntakokeiluissa kokeilukunnat (yhteensä 118 kuntaa) vastaavat osin alueensa työ- ja elinkeinopalvelujen (TE-palvelut) tarjoamisesta. Kela tuottaa seurantatietoa yhteistyössä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa kokeilun edistymisestä.

Yli 55-vuotiaiden työllisyyttä pyritään edistämään eläkeputken eli ansionsidonnaisen työttömyysturvan lisäpäivien poistamisella vuodesta 2023 alkaen. Kotihoidon tuen, sen lyhentämisen tai poiston merkitys naisten työllisyyteen nousee myös ajoittain julkiseen keskusteluun. Pidemmällä aikavälillä vanhusväestön määrä kasvaa, työikäisen väestön osuus pienenee ja syntyvyys pysynee alhaisena. Tarvittaisiin enemmän työllisiä ja vähemmän työttömiä, jotta julkinen talous olisi tasapainossa. Nähtäväksi jää, miten eläkeputkea koskevilla muutoksilla ja muilla toimilla saadaan väestön työikää lisättyä.

Työkyvyn ylläpidolla työterveyshuollon ja kuntoutuksen avulla voi olla ratkaiseva merkitys ikääntyvien työllisyysasteen nostamisessa. Työterveyshuollon korvausjärjestelmä on jo uudistunut vuoden 2020 alusta. Sairaanhoidon sijasta korvausjärjestelmä kannustaa ennaltaehkäisevään toimintaan. Toisaalta työelämän vaatimusten koventuminen ja varhaisten eläke-reittien sulkeminen asettavat vaatimuksia kuntoutusjärjestelmälle ja työterveyshuollolle. Hallitusohjelmassa on useita kuntoutusta ja kuntoutusjärjestelmää koskevia tavoitteita.

Keskeisin näistä on kansalaisten työmarkkinaosallisuuden kasvattaminen, mikä sisältää työllistymisen ja erityisesti osatyökykyisten, vaikeasti työllistyvien ja maahanmuuttajien osallistumisen lisäämiseen työmarkkinoilla. Koronapandemia lisäsi nopeasti erityisesti nuorten ja

maahanmuuttajien työttömyyttä, koska rajoitustoimet vaikuttivat erityisesti palvelu- ja matkailutoimintaan. Nämä epidemian työllisyysvaikutukset tuskin jäävät pysyviksi, vaan palvelulinkeinot elpynevät ajan myötä.

Maahanmuutto on perinteisesti ollut Suomessa vähäisempää kuin esimerkiksi muissa Pohjoismaissa. Maahanmuuton edistäminen kasvattaisi työvoiman tarjontaa ja auttaisi työvoimapolusta kärsiviä toimialoja. Toisaalta maahanmuuttajien työmarkkina-asema on Suomessa edelleen heikko verrattuna muuhun väestöön. Maahanmuuttajien heikompi työllisyys sekä pienituloisuus lisäävät etuuksien tarvetta. Maahanmuuttajien kotouttaminen yhteiskuntaamme siten, että he pärjäävät työmarkkinoilla, vaikuttaisi myönteisesti julkiseen talouteen.

Naisten työllisyysaste on meillä myös matalampi kuin muissa Pohjoismaissa. Lyhyellä aikavälillä alhainen syntyvyys pienentää vanhempainpäivärahakuluja ja sitä kautta alentaa sairausvakuutusmaksujen tasoa. Syntyvien ikäluokkien pieneneminen vähentää myös muiden lapsiperhe-etuuksien kuluja tulevana vuosina. Toisaalta pidemmän aikavälin tarkasteluissa alhainen syntyvyys vaikuttaa laajasti yhteiskunnan eri osa-alueilla. Vuoden 2020 loppu toi kuitenkin orastavia viitteitä syntyvyyden kääntymisestä nousuun.

Sosiaaliturvajärjestelmän uudistamisen keinot työllisyyskehitykseen vaikuttamiseen ovat rajalliset. Lähivuosien sosiaalipoliittinen kysymys on, missä määrin eri etuuksia on mahdollista yhdistää vähemmän byrokraattiseksi ja tiiviimmäksi perusturvaverkoksi, joka samalla myös kannustaa työn vastaanottamiseen nykyistä järjestelmää enemmän. Toisaalta nähtäväksi jää, joudutaanko sosiaaliturvaetuksia supistamaan ja kohdentamaan uudelleen julkisen talouden alijäämän kasvaessa koronapandemian seurauksena.

Miten sosiaaliturva uudistuu 2020-luvulla?

Suomen hallituksen ohjelmassa on useita tavoitteita toimeentuloturvan kehittämiseksi. Myös useita kokeiluja on käynnistynyt tai käynnistymässä. Kela tukee sosiaaliturvauudistuksen toteuttamista asiantuntija- ja tutkimustyöllä ja tietovarantoja hyödyntämällä. Uudistusta valmistelevalle komitealle on ensimmäisessä vaiheessa kartoitettu tietopohjaa ja ongelmia.

Vuoden 2021 aikana valmistuu ongelmaraportit sosiaaliturvan monimutkaisuudesta, ansiotulojen ja työttömyysturvan yhteensovittamisesta, perusturvasta ja asumisesta sekä etuuksien

ja palvelujen yhteensovittamisesta. Uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa Kelassa on tehty komiteatyöskentelyä varten tutkimusta muun muassa perhe- ja tulokäsitteistä. Kelassa on myös laaja eri rekistereistä koostuva aineisto Oulun väestöstä. Sen avulla voidaan useamman vuoden ajalta arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja etuuksien käyttöä sosiaali-turvajärjestelmän kokonaisuudessa. Kela osallistuu myös uudistustyössä tarvittavien laskelmien tekemiseen.

Asiakkaille tarjottavaa palvelua voidaan myös kehittää etuuksien hakemista yksinkertaistamalla. Kelassa on käynnistynyt kieliohjelma, jonka tavoitteena on tehdä ratkaisuihin entistä ymmärrettävämpiä asiakkaalle. Kieliohjelman vaikutuksia aiotaan myös tutkia. Ajoittain julki-seen keskusteluun on noussut työttömyyskassoihin kuulumattomien työntekijöiden työttömyysturva. Keskustelua käydään yleisestä ansioturvasta ja siitä, minkälaisella mallilla se voitaisiin toteuttaa.

Rahoitusuudistus kolkuttaa oven takana

Jos sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus (eli sote-uudistus) tulee Suomessa voimaan, Kela voi valtakunnallisena toimijana yhteistyössä kuntien, maakuntien tai hyvinvointialueiden kanssa osallistua uudistuksen edistämiseen tietopalvelujen avulla, mutta myös toimeenpanijan roolissa.

Kelan valtakunnallisia tietojärjestelmiä on järkevää edelleen hyödyntää, jotta päästään kustannustehokkaaseen lopputulokseen. Esimerkkinä tästä on automaattisesti toimiva lääkekorvausjärjestelmä, jossa korvaus maksetaan suoraan oston yhteydessä ja alkuomavastuun sekä maksukaton seuranta tapahtuvat reaaliaikaisesti.

Koronapandemian yhteydessä havaittiin, että Kela-korvaukset koronavirustesteistä ja myös rokotteista saadaan nopeasti valtakunnallisessa järjestelmässä toteutettua. Kelan vahvuutena on Kanta-palveluiden toimivuuden lisäksi valtakunnallinen ja kansainvälinen tiedonhallinta terveysperusteisissa etuuksissa ja palveluissa. Kustannus- ja toimintatiedot ovat saatavissa kaikista etuuksista hyvin nopeasti. Myös kansallinen tulorekisteri auttaa tässä.

Toteutuakseen sote-uudistus tarvitsee rahoitusjärjestelmän. Tästä nousee kysymys, säilyvätkö Kelan nykyiset sairausvakuutusetuudet (esimerkiksi korvaukset lääkekustannusten

kattamiseksi) Kelan etuuksina, vaikka etuuden maksaja vaihtuisi hyvinvointialueeksi. Lisäksi on pohdittava, saako potilas jatkossa yhdenvertaisen kohtelun ja korvaukset valtakunnan tasolla ja säilyykö subjektiivinen oikeus kuntoutuspalveluihin.

Analysointi nopeutuu

Kelan tietoja hyödynnetään yhä nopeammalla tahdilla ja uusien palvelujen avulla. Käytösämme on yhä monipuolisemmat aineistot, joista eri teemojen analysointi tapahtuu jatkossa nopeammin. Kelan tutkimusohjelmassa painopistealueina ovat seuraavan kahden vuoden aikana toimeentulo, vaikuttavat palvelut, työ- ja toimintakyky, perheiden arki ja lasten ja nuorten hyvinvointi sekä yhdenvertaisuus ja kohtaamiset.

Erilaisille ennustemalleille ja arvioille Kelan asiakasrakenteesta on tarvetta niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin. Tiedon laajempi ja nopeampi hyödyntäminen on jatkossa avain Kelan toiminnan ja asiakaspalvelujen laadukkaalle kehittämiselle.

5. Asiakaspalvelu ja etuudet reagoivat muutoksiin

Kela kehitti asiakaspalveluaan myös koronapandemian aiheuttamien poikkeusolojen aikana. Asiakaskokemuksen kehittäminen muodostaa yhden Kelan strategisista tavoitteista. Kela haluaa tarjota asiakkailleen mahdollisimman hyvin heidän tarpeitaan vastaavia palveluja ja palvelukanavia. Koronatilanteen vuoksi Kela joutui tekemään useita muutoksia asiakaspalveluun. Muutoksilla pyrittiin asiakkaiden koronaturvalliseen ja sujuvaan asiointiin.

Osa Kelan palvelupisteistä otti koronavuonna 2020 käyttöön ajanvarauksen asiakaspalvelusaan. Koska palveluja asetettiin tärkeysjärjestykseen, puhelinpalvelun ja puhelinajanvarauspalvelun saavutettavuus nousi erinomaiselle tasolle. Samalla Kela varmisti henkilökohtaisen palvelun saatavuuden palvelupisteissä erityisesti niille asiakkaille, jotka eivät pysty hoitamaan Kela-asioitaan verkkosivujen kautta tai puhelimitse.

Kela selvitti asiakkaittensa kokemusta palvelun tasosta korona-ajan poikkeusjärjestelyjen aikana. Kyselyjen mukaan asiakkaat kokivat palvelutason erinomaiseksi. Helmikuussa 2020, en-

nen koronakriisin puhkeamista, asiakkaat antoivat Kelan puhelinpalveluista keskimäärin arvosanan kahdeksan (8) asteikolla 0–10. Loppuvuonna keskimääräinen arvosana nousi peräti yhdeksään (9).

Puhelinajanvarauspalvelusta asiakkaat antoivat arvosanaksi keskimäärin 9,2. Palvelupisteiden asiakastyytyvyisyys pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2019. Kelan palvelupisteiden arvosanan keskiarvoksi muodostui 8,8.

Kela alkoi vuonna 2020 suunnitella korona-ajan kokemusten pohjalta palveluilleen ”uutta normaalia”. Veimme eteenpäin toimintaamme ja palveluamme askel kerrallaan. Seurasimme tässä työssä erityisesti toimintaympäristön muutoksia ja asiakkaittemme tarpeita. Työtä on tehty ketterän toimintamallin mukaisesti. Lyhyemmän aikavälin tavoitteiden lisäksi uuden normaalin suunnittelu- ja kehittämistyössä katsotaan myös pidemmälle tulevaisuuteen. Työtä ohjaavat muun muassa Kelan strategia- ja asiakkuuslinjaukset.

Kela tarjosi asiakkailleen apua verkkoasiointiin. Digituki vakiintui osaksi Kelan palvelua. Poikkeusoloaikana pääpaino asetettiin asiakkaille etäpalveluna tarjottavaan digitukeen. Sen tavoitteena oli, että asiakasryhmät, joille verkkoasiointi on ollut haastavaa, pystyisivät hoitamaan asiansa tarvittaessa myös verkossa. Digituen tarjoamisessa Kela teki yhteistyötä eri toimijoiden kuten Digi- ja väestötietoviraston sekä kunnallisten kirjastojen kanssa. Ne olivat mukana digituen alueellisessa kehittämishankkeessa.

Kela kehitti verkossa asioiville asiakkaille chattibotteja. Ne pystyvät vastaamaan asiakkaiden kysymyksiin helposti ja nopeasti vuorokaudenajasta riippumatta. Kela toteutti nopealla aikataululla myös erityisen koronachattibotin, joka auttoi Kelan asiakkaita etuuskysymyksissä, jotka liittyivät ajankohtaiseen koronatilanteeseen ja tilanteen aiheuttamaan huoleen omasta toimeentulosta.

Koronachattibotin lisäksi Kela loi verkkoon virtuaalisen perustoimeentulotuen hakemusavustajan. Myös vanhempainvapaan hakemiseen luotiin omat suomen- ja ruotsinkieliset hakemusavustajat Kelan verkkosivuille. Lisäksi kehitimme ruotsinkielisen chattibotin vastaamaan lapsiperhe-etuuksien yleisluonteisiin kysymyksiin. Vastaava suomenkielinen palvelu on ollut toiminnassa syksystä 2018 alkaen. Erilaiset hakemusavustajat ovat Kelan chattiboteista käytetyimpiä.

Kelan eri yksiköt tekivät tiivistä yhteistyötä koronatilanteen ruuhkien välttämiseksi. Myös Kelan asiakkuuspalveluissa osallistuttiin jonkin verran Kelan etuustyöhön. Työntekijöitä koulutettiin lisää etuustyöhön nopealla varoitussajalla.

Kela.fi-verkkosivujen koronamittareihin tehtiin asiakaspalvelua koskeva osuus. Tavoitteena oli tarjota ajantasaista, päivittyvää ja helppokäyttöistä tietoa korona-ajan vaikutuksista asiakaspalveluun.

Sosiaalisen median kanaviin tuli paljon kysymyksiä koronapandemiasta johtuen, ja niissä annettiin asiakaspalvelua myös poikkeusoloissa. Sosiaalisessa mediassa pystyttiin palvelemaan useita asiakkaita yhtäaikaaisesti. Tietoa myös jaettiin Kelan sosiaalisen median tileiltä eteenpäin. Myös Instagramissa panostettiin koronatiedottamiseen.

Erityistukea tarvitsevien asiakaspalvelua parannettiin

Vuoden 2020 aikana Kelassa vakiinnutettiin palvelu erityistä tukea tarvitseville asiakkaille. Osa asiakkaista tarvitsi apua asioinnissa, ja toisilla oli haastava elämäntilanne. Kelassa hoidettiin yhteistyössä asiakkaan kanssa asiakkaan toimeentuloon ja toimintakykyyn liittyviä asioita pitkäkestoisesti.

Lisäksi pohjoisen asiakkuuspalveluyksikön ja pohjoisen vakuutuspiirin kokeilussa kehitettiin eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Lähtökohta on, että jokainen alueen asukas saisi omassa elämäntilanteessaan oikeantasoisista palvelua Kelasta.

Tiivistä yhteistyötä kumppaneiden kanssa

Vuoden 2020 aikana pyrimme Kelassa vahvistamaan luottamusta ja yhteistyötä asiakkaisiin ja kumppaneihin. Kelassa on halua kehittää tila- ja palveluyhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

Palvelujen järjestämisessä huomioidaan Kelan eri asiakasryhmien palvelutarpeet. Lahdessa Kelan palveluohjaus siirtyi Palvelutorille kauppakeskus Trioon. Siellä monen julkisen toimijan

asiakaspalvelupisteet ovat rinnakkain avoimessa tilassa. Turussa asiakaspalvelu siirtyi Kaupatorin Monitorille Turun kaupungin kanssa yhteisiin tiloihin. Forssassa Kelan palvelupiste muutti aikuissosiaalityön kanssa samoihin tiloihin. Myös muun muassa Sodankylässä, Huittisissa ja Eurassa Kelan palvelupiste siirtyi yhteisiin tiloihin kumppanin kanssa. Saatujen kokemusten mukaan samoissa tiloissa työskentely mahdollistaa asiakkaan auttamisen kokonaisvaltaisemmin.

Kela tarjosi valituille kumppaneille kokeiluna etäpalvelua videokanavan välityksellä syksyn aikana. Kokeilun kohderyhmänä oli Kelan palveluissa erityistä tukea tarvitsevat asiakkaat. Kumppaneiden edustajat pystyivät yhdessä asiakkaan kanssa ottamaan yhteyttä Kelaan, jos asiakas tarvitsi tukea asiointiin, eikä asiointi onnistunut muissa palvelukanavissa.

Kela tekee tiivistä yhteistyötä myös Rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Yhteistyössä perustettiin valtakunnallinen koordinaatioryhmä. Sen tavoitteena on rakentaa yhteistyötä valtakunnallisella sekä paikallisella tasolla yhteisiä toimintamalleja luoden. Paikallisesti asiakaspalveluyksiköt tekevät kumppanuustyötä vankiloiden kanssa.

Mieli ry:n kanssa toteutettiin ”Sekasin-chat” -kokeilu nuorten Kela-asioiden hoitoon. Asiakas sai neuvontaa Kela-asioissa etukäteen tehdyllä ajanvarauksella. Palvelu oli suunnattu 18–25-vuotialle nuorille, joilla oli haasteita hoitaa Kela-asioitaan ja jotka tavoitettiin Sekasin-chatissä.

Tietoja palvelujen kehittämiseksi

Yksi Kelan strategisista tavoitteista on kehittää palveluja tietoon perustuen. Säännöllisillä kyselyillä kartoitettiin asiakkaiden kokemuksia palveluista Kelan palvelupisteissä, puhelinpalvelussa ja verkkopalveluissa. Kelassa osallistuttiin lisäksi asiakaskyselyn tekemiseen yhteispalvelun asiointipisteissä

Asiakkaiden näkemyksiä on perinteisesti kartoitettu asiakasraadeilla. Koronatilanne esti asiakasraatien järjestämisen live-asteina. Raateja järjestettiin sen sijaan etäyhteydellä sekä henkilöasiakkaille että työnantaja-asiakkaille ja kumppaneille.

Etäyhteydellä järjestetyistä raadeista saatiin hyviä kokemuksia. Raatien aiheita olivat muun muassa Kelan korvaamat taksimatkat, palvelupisteessä asioivat asiakkaat, työnantaja ja kuntoutus, Kelan tuki lasten ja nuorten mielenterveyden haasteissa.

Verkkopalveluja vietiin eteenpäin

Henkilöasiakkaiden asiointipalvelun uusi etusivu on ollut kokeilukäytössä vuoden 2020 alusta. Uudella etusivulla on mahdollista asioida toisen henkilön puolesta. Ensimmäisessä vaiheessa toisen puolesta asioivalle avattiin pääsy toisen henkilön tietoihin.

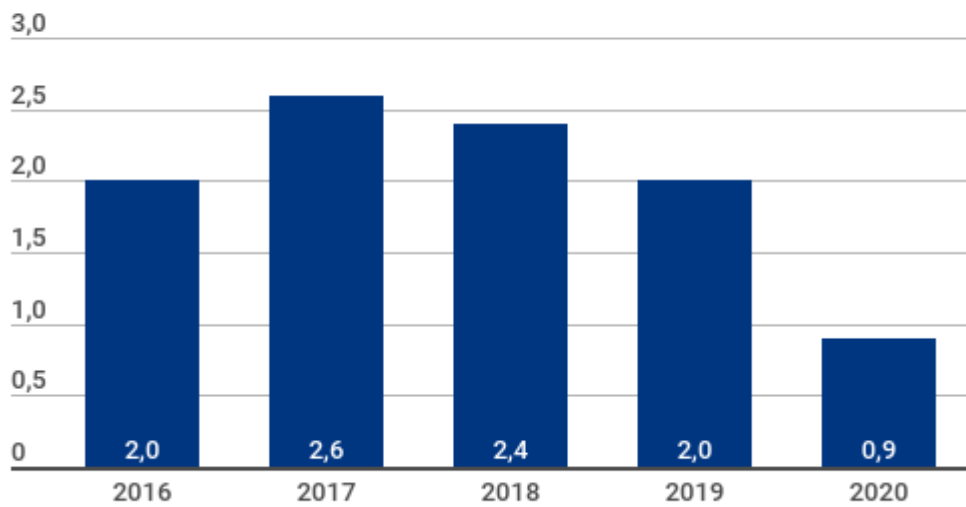
Etusivulla voi tarkistaa täysi-ikäisen valtuuttajan käsiteltävänä olevat asiat ja seurata niiden etenemistä. Palveluita näkyy vielä vain rajattu määrä. Toistaiseksi siellä näkyvät 16 vuotta täyttäneen vammaistukea ja aikuiskoulutustuen lainatakausta koskevat päätökset. Verkkoasiointiin saavutettavuutta on parannettu. Muutoksilla varmistetaan, että palveluita voi käyttää toimintarajoitteesta huolimatta esimerkiksi apuvälineillä.

Kela on ollut vahvasti mukana sosiaalisessa mediassa. Sosiaalisen median asiakaspalvelua tarjottiin Instagramissa, Facebookissa, Jodelissa ja Kysy Kelasta -palstalla. Kelan Instagramin seuraajamäärä on noussut voimakkaasti siitä, kun kokeilu Kelassa alkoi vuonna 2019. Nousua on ollut jopa 180 prosenttia.

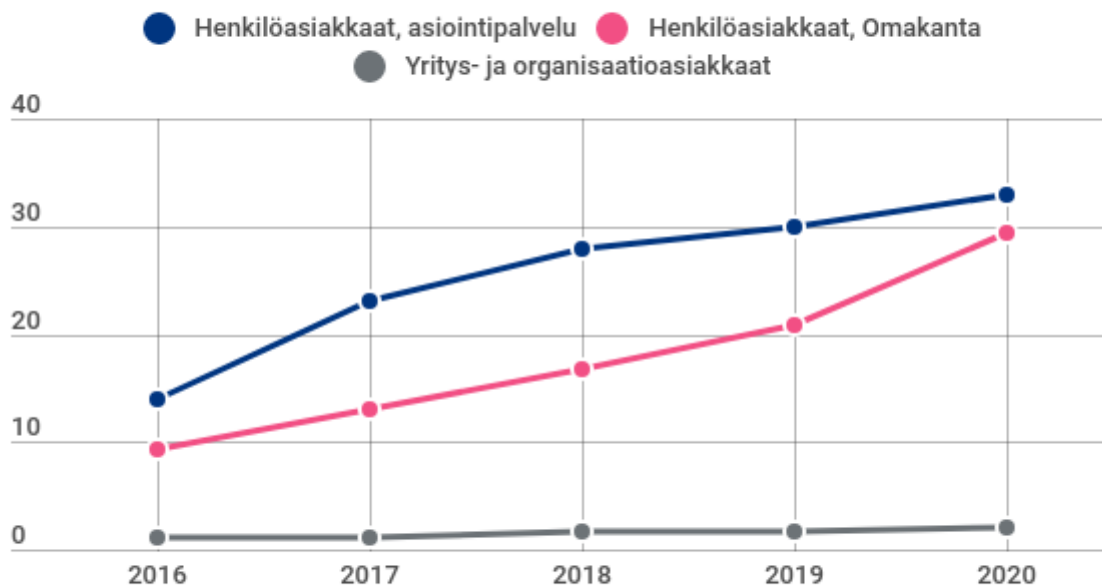
Instagramista saatu palaute asiakkailta ja kumppaneilta on lähes pelkästään positiivista. Kelan yhteistyökumppanit myös hyödynsivät Kelan Instagramia ohjaamalla asiakkaita stooreihin ja jakamalla niitä.

Jodelissa järjestettiin kaksi kertaa viikossa ”Ask me anything” eli AMA-kyselytunteja Helsingissä, Turussa ja Tampereella. Kanavassa tavoitettiin hyvin varsinkin opiskelijoita.

Toimistoasioinnit, miljoonaa

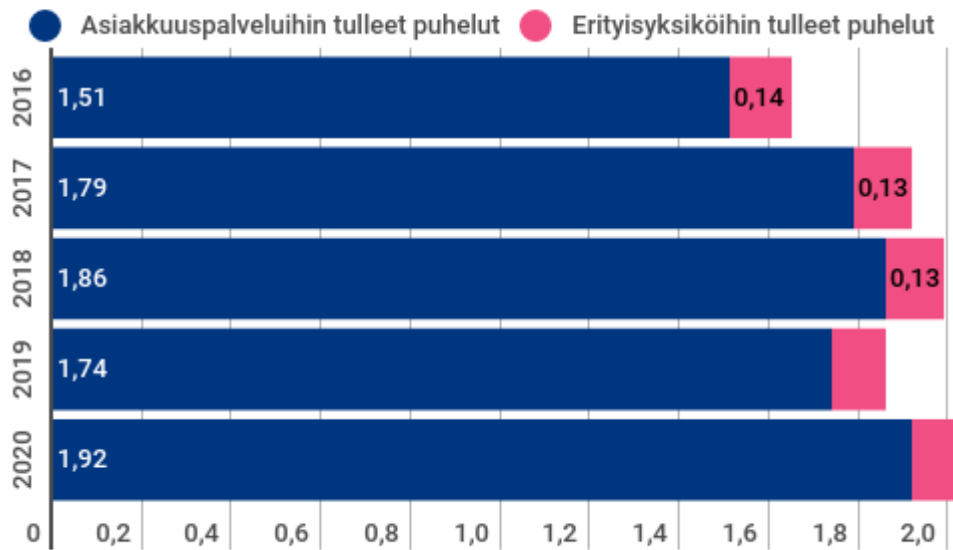
Verkoasioinnit 2016–2020*, miljoonaa

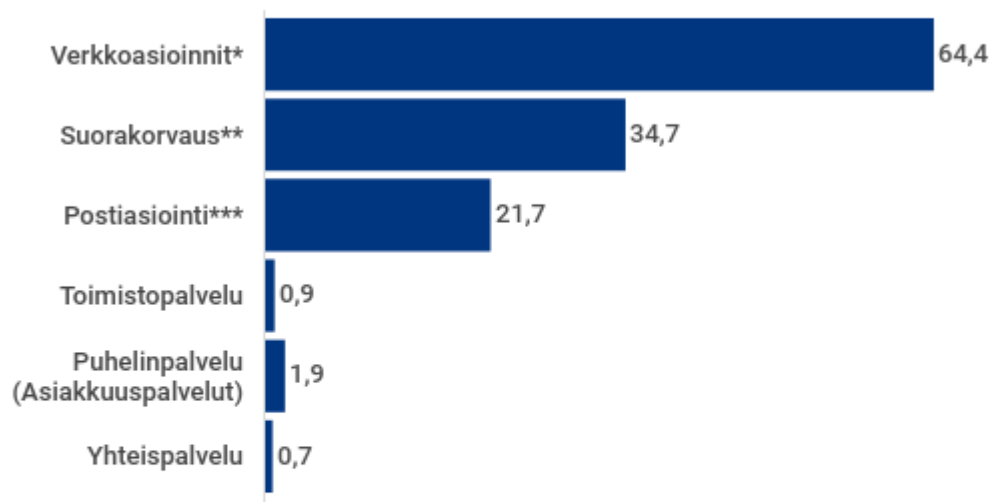
*Verkkopalveluihin tehtyjen tunnistettujen kirjautumisten lukumäärä.

Vastatut puhelut*, miljoonaa

Eri palvelukanavien käyttö vuonna 2020, miljoonaa

*Tunnistautumiset: henkilöasiakkaat, asiointipalvelu (33,0 milj.), henkilöasiakkaat, Omakanta (29,4 milj.) ja yritys- ja organisaatioasiakkaat (2,0 milj.).

**Asiakkaan saama korvaus suoraan palveluntuottajalla asioidessaan. Työpaikkakassat ja Kelan toimistot.

***Postiasiointi: Kelan lähettämät kirjeet (14,8 milj.) ja Kelaan saapuneet skannatut hakemukset ja muut asiakirjat (6,9 milj.).

Etuustoiminnassa varauduttiin pahimpaan

Koronaepidemian puhjettua Suomessa helmi–maaliskuussa 2020 Kelassa varauduttiin lisääntyvään hakemusmäärään toimeentuloa turvaavien etuuksien osalta sekä uusien pandemiaetuuksien (yrittäjien työttömyysturva ja väliaikainen epidemiatuki) toimeenpanoon. Varautumisessa huomioitiin oman henkilöstön sairastumisriski koronatautiin ja riskien toteutuessa syntyvät vaikutukset etuuskäsittelyyn. Kelan henkilöstö siirtyi nopealla aikataululla etätyöhön. Näin hallittiin henkilöstön sairastumisriskiä. Samalla turvattiin poikkeusolojen etuuskäsittelyä.

Kelan johtoryhmän päätöksellä Kelaan perustettiin resurssipankki. Siihen koottiin tieto kelalaisista, jotka voisivat epidemia-aikana siirtyä omista työtehtävistään etuuskäsittelyyn. Keväällä koulutettiin noin 800 henkilöä etuuskäsittelyyn.

Tähän joukkoon kuului kausityöntekijöitä, toisista tehtävistä siirtyviä kelalaisia ja ulkoministeriöstä etuustyöhön saatuja henkilöitä. Näillä toimilla varmistettiin sosiaaliturvaetuuksien maksaminen epidemian aikana. Kevään aikana asiantuntijat toteuttivat ja toimeenpanivat vain muutamien viikkojen aikana uusia määräaikaista koronatilanteesta johtuvia etuuksia. Näitä olivat muun muassa yrittäjille suunnatun työttömyysturvan, pienten lasten vanhemmille tarkoitetun väliaikaisen epidemiatuen sekä toimeentulotuen epidemiakorvauksen.

Myös lukuisia työttömyysturvan lainsäädäntömuutoksia toteutettiin. Näillä helpotettiin muun muassa lomautettujen työntekijöiden vaikeutunutta taloudellista tilannetta. Lisäksi sairaanhoidon korvausten osalta toteutettiin väliaikainen lainmuutos, jonka pohjalta korvaustaso koronatestistä säädettiin tavanomaista korkeammalle tasolle ja omavastuun maksajaksi määriteltiin vakuutetun lisäksi työnantaja. Koronatilanteeseen liittyvistä joustoista EU:n sosiaaliturva-asetuksen toimeenpanossa sovittiin myös EU:n jäsenmaiden sosiaaliturvaviranomaisten kesken.

Kela teki vuoden aikana koronan vuoksi suuriakin muutoksia erilaisten palvelujen tarjoamiseksi asiakkaille etäpalveluina esimerkiksi kuntoutuspalveluissa ja sairaanhoidon korvauksissa. Kesällä Kela osallistui nopeaan lainvalmisteluun, jonka perusteella Kela maksoi toimeentulotukea saaneille ylimääräistä epidemiakorvausta.

Uudistuksia, hankkeita ja kokeiluja

Kela oli mukana vuoden 2020 aikana useissa hallitusohjelman uudistusten, hankkeiden ja kokeilujen suunnittelussa. Kela on ollut mukana sekä alueellisissa työryhmissä että valtakunnallisella tasolla suunnittelutyössä, joka tähtää eri alueilla ja kunnissa käynnistyviin laajoihin työllisyyden kuntakokeiluihin. Kokeilut alkavat keväällä 2021.

Myös ”Tulevaisuuden sote-keskus” -ohjelman osana käynnistyvien alueellisten työkykyohjelman hankkeiden osalta Kela oli mukana jo alueiden valtionavustushakemusten valmisteluvaiheessa. Työkykyhankkeiden Kelan kanssa tehtävä yhteistyö oli valtionavustushaun yhtenä edellytyksenä.

Sote-uudistusta koskevissa täydentävissä hankkeissa Kelan asiantuntijat panostivat erityisesti vammaisten henkilökohtaisen budjetoinnin kokeiluhankkeeseen. Työhön osallistuttiin sekä alueellisella että valtakunnallisella tasolla.

Pääministeri Sanna Marinin (sd.) hallitusohjelman mukainen sosiaaliturvauudistus käynnistyi keväällä 2020. Sosiaaliturvan uudistamisen tavoitteena on ihmisen näkökulmasta nykyistä selkeämpi ja toimivampi järjestelmä, joka mahdollistaa työnteon ja sosiaaliturvan yhteensovittamisen muuttuvissa elämäntilanteissa.

Sosiaaliturvan uudistamisessa keskeistä on sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja toimeentulon turvaaminen sosiaalisten riskien realisoituessa. Sosiaaliturvan tulee vastata perustuslain mukaisesta välttämättömän toimeentulon ja huolenpidon velvoitteesta sekä perustoimeentulon turvasta. Uudistustyö tehdään pitkällisen työn pohjalta. Aikaa uudistukselle on varattu vuoteen 2027 saakka.

Digitalisaation hyödyt käyttöön

Vuonna 2020 Kelassa hyödynnettiin ensimmäistä kertaa tekoälyteknologiaa, kun perustoimeentulotuen sähköisenä saapuneita liitteitä ryhdyttiin käsittelemään sen avulla. Käyttöön otetun teknologian avulla liitteiden tiedostokokoa pystytään pienentämään. Myös asiakkaiden

väärinpäin lähettämät kuvat pystytään kääntämään oikeinpäin. Lisäksi sähköisesti saapuneiden laskuasiakirjojen viivakoodit pystytään lukemaan ohjelmallisesti.

Ohjelmistorobotiikka on vakiinnuttanut paikkansa etuustyön automaation kehittämisessä. Vuoden 2020 aikana vietiin tuotantoon 12 ohjelmistorobotiikan avulla automatisoitua prosessia. Niiden avulla saavutettiin merkittävää työaikasäästöä. Ohjelmistorobotit tekevät etuus päätösten lisäksi erilaisia etuuskäsittelyä helpottavia toimenpiteitä kuten tehtävien valmistelu, tarkistuksia sekä asiakirjojen siirtelyä.

Vuonna 2020 käynnistettiin myös mittava etuuskäsittelyyn liittyvien tietojärjestelmien uudistamistyö. Uudistus on tehtävä huoltovarmuuden ja tietoturvaluustekijöiden parantamisen vuoksi, mutta siitä on myös merkittäviä muita hyötyjä. Kelan asiakkaiden asiakaskokemus parantuu selkeästi, jos asiointipalveluista kehitetään enemmän elämäntilannelähtöisesti. Tarkoituksena on tuottaa tietoa hyödynnettäväksi niin, että asiakkaan tarve asioida vähenee ja automaation käyttö lisääntyy. Tiedon liikkumista parannetaan myös Kelan ja kumppaneiden välillä. Esimerkiksi Kelan etuustiedot halutaan tarjota nykyistä helpommin kumppaneiden käyttöön. Uudistuksen rahoitus on ensi vaiheessa turvattu vuoden 2022 loppuun saakka.

Kansallinen tulorekisteri laajenee

Vuonna 2020 Kelassa valmistauduttiin kansallisen tulorekisterin käytön laajentamiseen, kun 1.1.2021 alkaen rekisteriin ilmoitetaan myös eläkkeiden ja etuuksien maksutiedot. Tähän vaiheeseen valmistautuminen kattoi tulorekisterin käyttöönottoon liittyvien tulorekisteritietojen tuottamisen eri etuusjärjestelmistä sekä tietojen hyödyntämiseen liittyvät muutokset.

Samalla päättyi neljän vuoden hanketyö. Tulorekisterin myötä Kela omalta osaltaan edisti digitaalisen yhteiskunnan rakentamista. Tulorekisteri automatisoi tiedonkäyttäjien prosesseja. Se mahdollistaa reaaliaikaisen valvonnan sekä yksinkertaistaa asiointia muiden tiedonkäyttäjien kanssa. 1.1.2021 alkaen tulorekisteri tarjoaa ajantasaisen tietovarannon palkka-, etuus- ja eläketiedoista tiedonkäyttäjien omia päätöksentekoprosesseja varten. Viranomaiset ja muut tiedonkäyttäjät saavat tulorekisteristä vain sen tiedon, mihin ne ovat oikeutettuja ja mitä ne tarvitsevat toiminnassaan.

Kansallista tulorekisteriä käyttävät Kelan lisäksi Verohallinto, Työllisyysrahasto, työeläkelaitokset, Eläketurvakeskus (ETK), työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) hallinnonala, Tilastokeskus, vahinkovakuutusyhtiöt, työttömyyskassat, kunnat ja kuntayhtymät, Tapaturmavakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, työsuojeluviranomainen, Ahvenanmaan maakunta ja sen viranomaiset, Liikennevakuutuskeskus, Valtiokonttori ja Ulosottolaitos.

EU-maiden välinen tiedonvaihto eteni

Sähköinen tietojenvaihtojärjestelmä EU:n jäsenmaiden laitosten väliseen tietojenvaihtoon eli EESSI-järjestelmä on otettu käyttöön Suomessa. Järjestelmän avulla EU-maiden sosiaaliturvaviranomaiset voivat siirtää toisilleen tietoja sähköisesti luotettavasti ja nopeasti. EESSI otettiin käyttöön asteittain. Kelassa ensimmäiset EESSI-käyttönotot tapahtuivat helmikuussa 2020, kun sähköinen tiedonvaihto aloitettiin työttömyysturvassa ja sairaussektorilla.

Maaliskuussa perhe-etuudet liittyivät mukaan sähköiseen tietojenvaihtoon. Syyskuussa EESSIn kautta alettiin vaihtaa tietoa tilanteissa, joissa määritellään, minkä maan lainsäädännön mukaan henkilön oikeus etuuksiin määräytyy. Joulukuun alussa sähköiseen tiedonvaihtoon siirryttiin EU-eläkkeissä, rajat ylittävässä perinnässä sekä kaikille etuussektoreille yhteisissä asiakokonaisuuksissa. Kelassa EESSI-tiedonvaihto laajenee vielä vaiheittain.

EESSiä käyttävät Suomessa Kelan lisäksi työttömyyskassat, TE-palvelut, Työllisyysrahasto, tapaturmavakuutuslaitokset sekä Eläketurvakeskus ja työeläkelaitokset. Järjestelmän käyttöönottoa varten kukin EU-maa on rakentanut kansallisen yhteyspisteen. Kela toimii Suomen kansallisena EESSI-yhteyspisteenä.

Kelan ja kuntien yhteistyössä edistysaskelia.

Kela tiivistä ja lisäsi kuntayhteistyötä vuoden 2020 aikana. Lisäksi koronatilanteen toimenpiteitä suunniteltiin valtakunnallisesti yhdessä Kuntaliiton kanssa. Sosiaali- ja terveystieteiden vahvistamia toimenpiteitä toteutettiin yhteistyössä kuntien kanssa paikallisissa valmiusryhmissä.

Kela joustavoitti toimeentulotuessa menettelytapojaan ja tulkintojaan. Osaltaan näillä toimilla turvattiin myös kuntatoimijoiden toiminnan sujuvuutta.

Yhteispalvelua lisättiin vuoden 2020 aikana. Toimeentulotuen valtakunnallisessa yhteistyöverkostossa käsiteltiin toimeentulotuen yhteistyön kehittämistä Kelan ja kuntien välillä. Käsitelijätason yhteistyötä laajennettiin edelleen Kelan sekä kuntien ja kuntayhtymien välillä.

6. Kelan etuuskulut

Kelan etuuskulut olivat yhteensä 15,9 mrd. euroa. Ne suurenvat edellisvuodesta 6,7 %. Eniten suurenvat työttömyysturvaetuuksien ja perustoimeentulotuen menot.

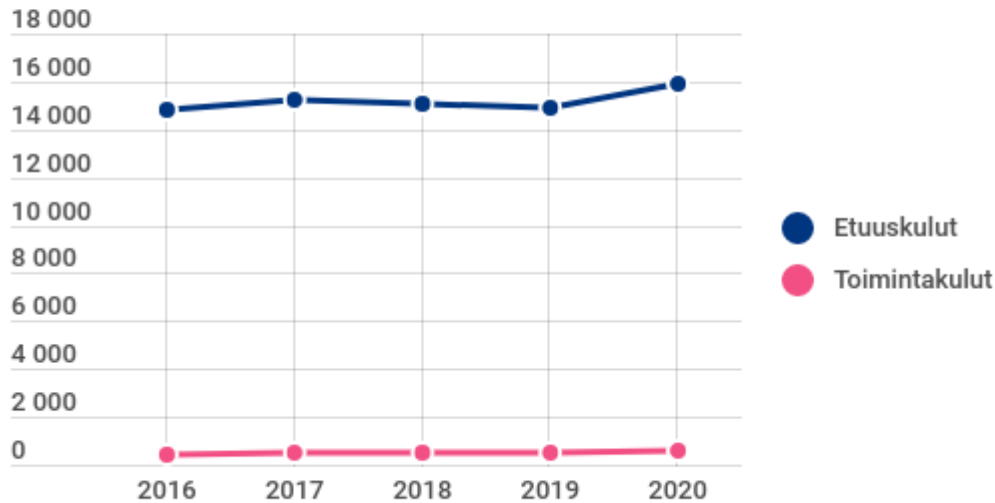
Kelan maksamat etuudet

	2020, milj. euroa	2019, milj. euroa	Muutos, %
Eläke-etuudet	2 514,6	2 324,3	8,2
Vammaisetuudet	553,7	551,4	0,4
Sairausvakuutusetuudet	4 446,7	4 288,8	3,7
Kuntoutus	559,7	531,7	5,3
Työttömyysturvaetuudet	2 265,6	1 870,4	21,1
Lapsiperheiden etuudet 1)	1 884,1	1 883,3	0,0
Opintoetuudet	578,0	543,7	6,3
Eläkkeensaajan asumistuki	636,3	616,2	3,3
Yleinen asumistuki	1 566,5	1 491,0	5,1
Perustoimeentulotuki 2)	784,0	698,4	12,3
Muut etuudet	96,4	93,8	2,7
Etuusmenot yhteensä	15 885,6	14 893,1	6,7

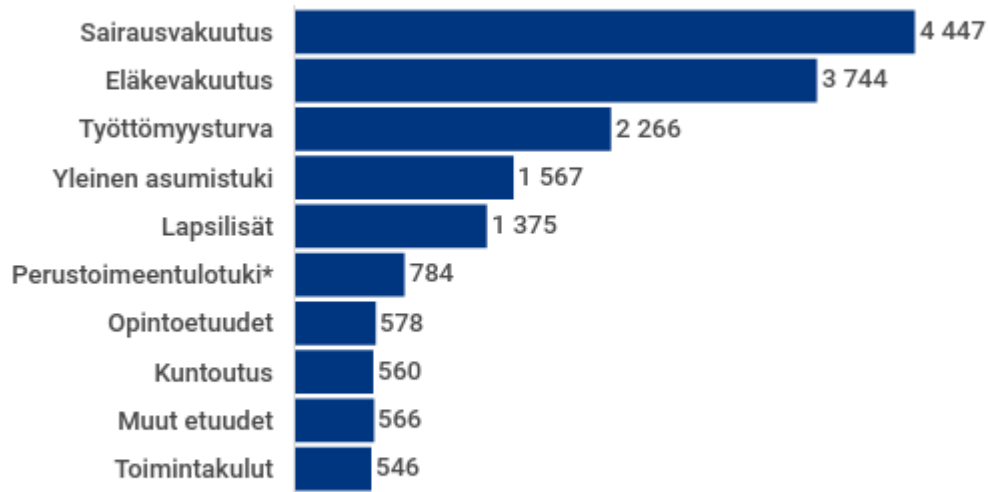
1) Vanhempainpäivärahat sisältyvät sairausvakuutusetuuksiin.

2) Sisältää väliaikaisen epidemiakorvauksen vuonna 2020.

Kelan etuudet ja toimintakulut 2016–2020, milj.euroa (vuoden 2020 rahana)

Kelan kulujen jakautuminen 2020, milj. euroa

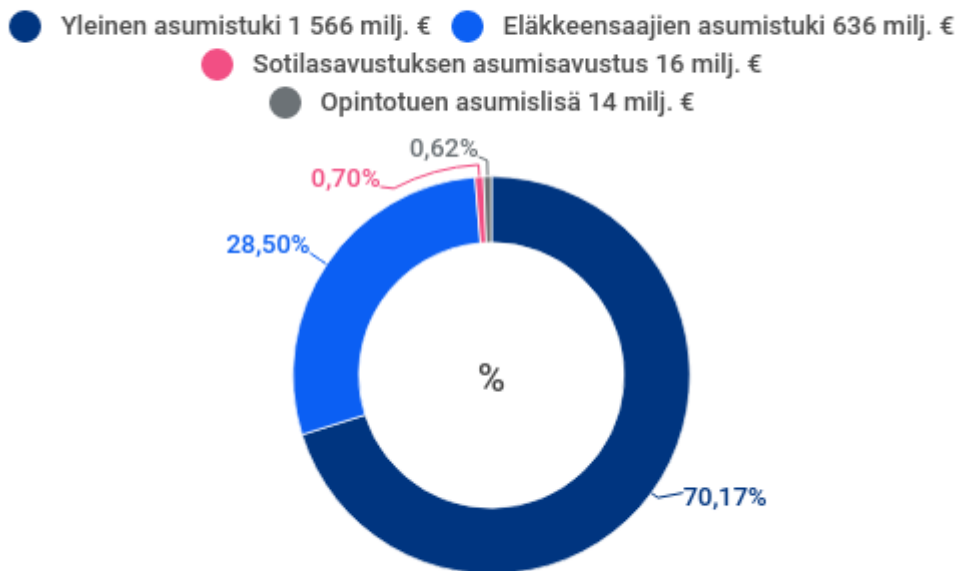

* Sisältää väliaikaisen epidemiakorvauksen.

Asumisen tuet

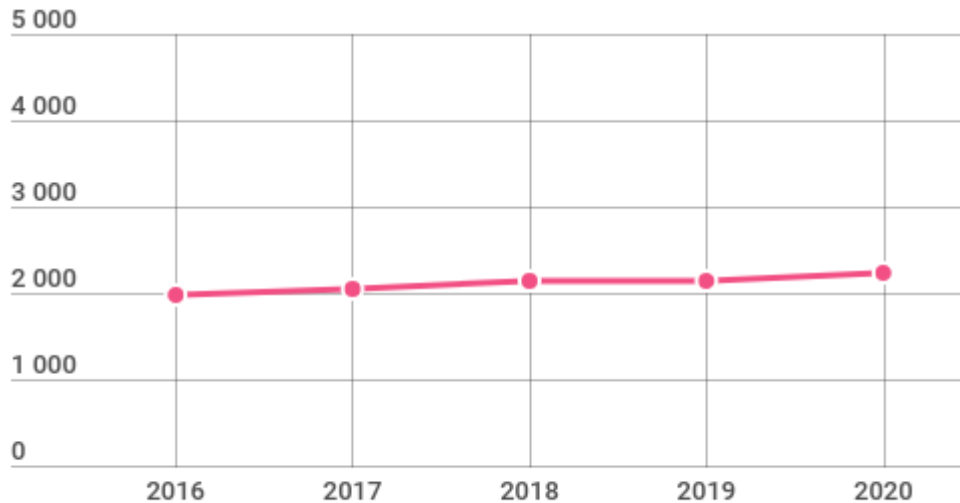
Kela maksoi vuonna 2020 asumistukia yhteensä 2 232 milj. euroa. Asumistukimenot kasvoivat 4,6 % edellisvuodesta. Yleisen asumistuen menot olivat 1 566 milj. euroa. Kasvua edellisvuoteen oli 5,1 %. Yleistä asumistukea saavia ruokakuntia oli vuoden 2020 lopussa 402 559, joka on 6 % enemmän kuin edellisvuonna. Eläkkeensaajan asumistukimenot kasvoivat 3,3 %, ja ne olivat 636 milj. euroa. Saajien määrä kasvoi edellisvuoteen 0,5 %.

Maksetut asumistuet 2020, %

Maksetut asumistuet 2016–2020, milj. euroa (vuoden 2020 rahana)

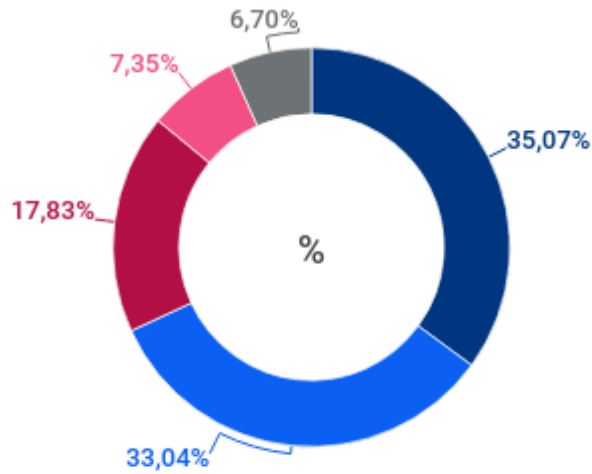
Kuntoutusetuudet

Kelan maksamat kuntoutuskulut olivat yhteensä 559,7 milj. euroa vuonna 2020, mikä oli 5,3 % enemmän kuin vuonna 2019. Kuntoutusetuuksia saaneiden henkilöiden lukumäärä (150 091) kasvoi 3,3 %. Kuntoutusrahamenot olivat 183,1 milj. euroa, ja vuoden 2020 rahassa tarkasteltuna tämä oli 20,5 % enemmän kuin edellisvuonna.

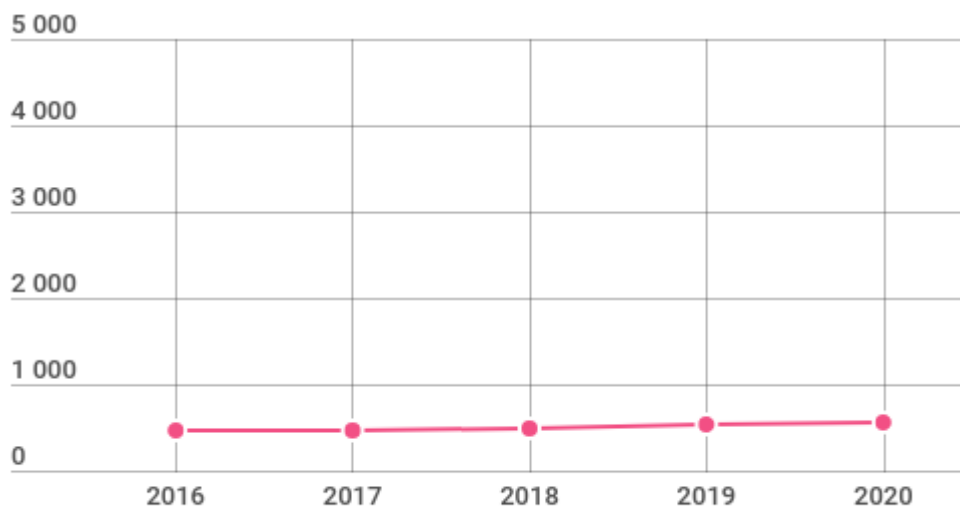
Ammatillisen kuntoutuksen menot olivat 37,1 milj. euroa. Vuoden 2020 rahassa mitattuna ammatillisen kuntoutuksen menot kasvoivat 5,9 % vuodesta 2019. Vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen menot olivat 194,4 milj. euroa, kuntoutuspsykoterapian 98,8 milj. euroa ja harkinnanvaraisen kuntoutuksen 40,7 milj. euroa.

Maksetut kuntoutusetuudet 2020, %

- Vaativa lääkinällinen kuntoutus 194 milj. €
- Kuntoutusraha 183 milj. €
- Kuntoutuspsykoterapia 99 milj. €
- Harkinnanvarainen kuntoutus 41 milj. €
- Ammatillinen kuntoutus 37 milj. €

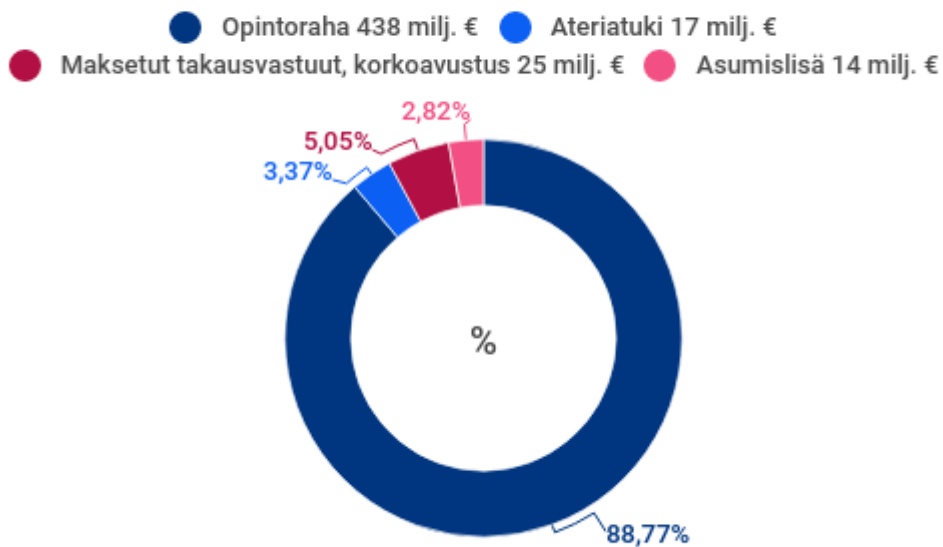
Maksetut kuntoutusetuudet 2016–2020, milj. euroa (vuoden 2020 rahana)

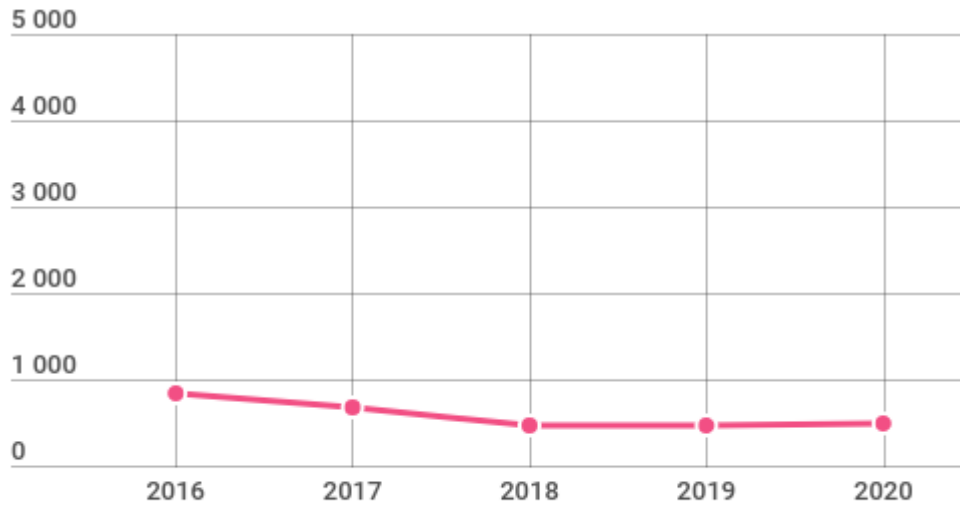
Opintoetuudet

Vuonna 2020 opiskelijoille maksettiin opintorahaa 438 milj. euroa ja asumislisää 14 milj. euroa. Opintorahamenot kasvoivat 6 % ja asumislisämenot 3 % vuodesta 2019. Opintolainahyvitystä maksettiin 67 milj. euroa, korkeakouluopiskelijoiden ateriatukea 17 milj. euroa ja koulumatkatukea 34 milj. euroa. Opintolainahyvityksen menot kasvoivat 54 % vuodesta 2019. Ateriatukimienot vähenivät 45 % edellisvuodesta ja koulumatkatukimienot vähenivät 21 %.

Maksetut opintotuet 2020, %

Maksetut opintotuet 2016–2020, milj. euroa (vuoden 2020 rahana)

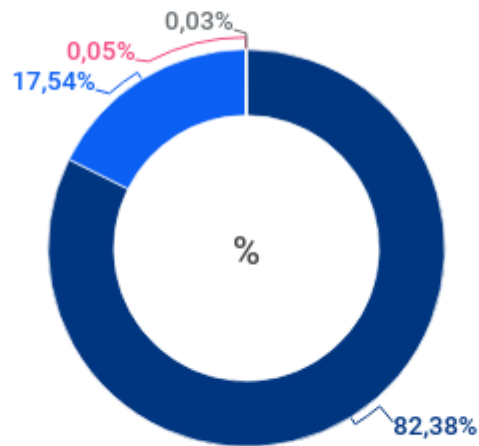

Työttömyysturva

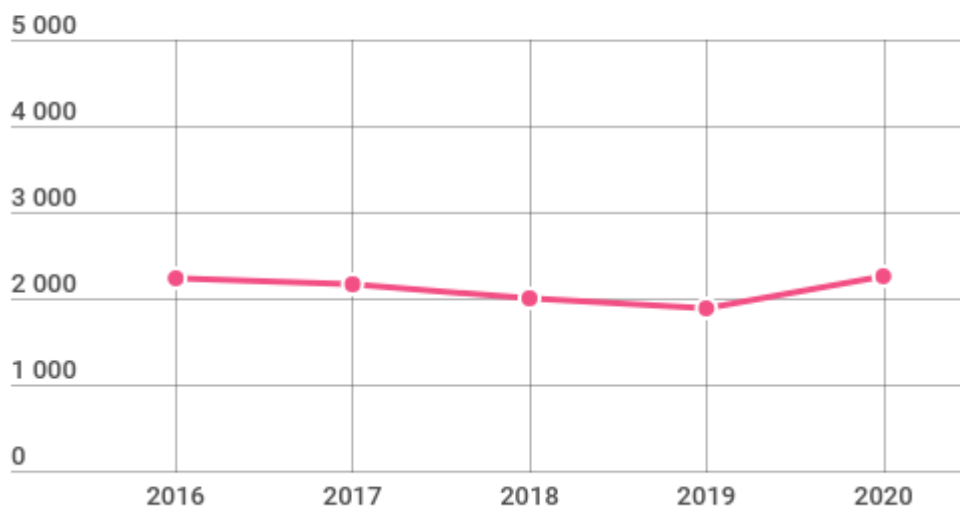
Kela maksoi työttömyysturvaa 2 265 milj. euroa, mikä on 21 % enemmän kuin edellisvuonna. Etuuksien saajia oli 411 823, mikä on 24 % enemmän kuin edellisvuonna. Ansioturvan menot kasvoivat 56 %.

Maksetut työttömyysturvaetuudet 2020, %

- Työmarkkinatuki 1 866 milj. €
- Peruspäivärahat 397 milj. €
- Liikkuvuusavustus 1 milj. €
- Vuorottelukorvaus 1 milj. €

Maksetut työttömyysturvaetuudet 2016–2020, milj. euroa (vuoden 2020 rahana)

Vammaisetuudet

Vammaistukia maksettiin vuonna 2020 yhteensä 553,7 milj. euroa. Menot kasvoivat 0,4 % edellisestä vuodesta. Vammaisetuuksien saajia oli vuoden 2020 lopussa 262 000, mikä on 1,0 % edellisvuotista vähemmän.

Vammaisetuudet

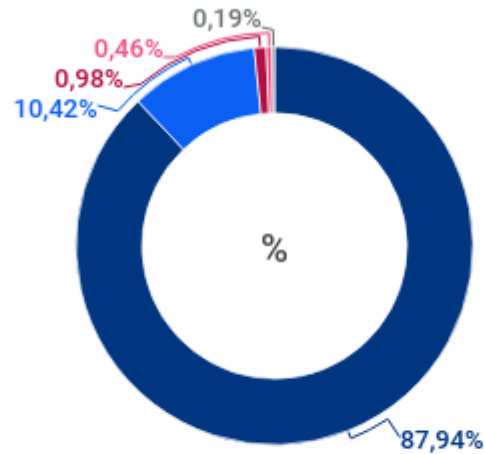
	2020, euroa	2019, euroa	Muutos, %
Maksetut etuudet			
Yhteensä	553 736 149	551 353 539	0,4
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	79 911 953	77 015 110	3,8
16 vuotta täyttäneen vammaistuki	36 782 112	36 423 894	1,0
Eläkettä saavan hoitotuki	437 042 660	437 916 714	-0,2
Etuudensaajien määrä	31.12.2020	31.12.2019	
Kaikki etuudet	261 937	264 714	-1,0
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	37 466	36 595	2,4
16 vuotta täyttäneen vammaistuki	14 177	13 911	1,9
Eläkettä saavan hoitotuki	210 324	214 246	-1,8

Eläke-etuudet

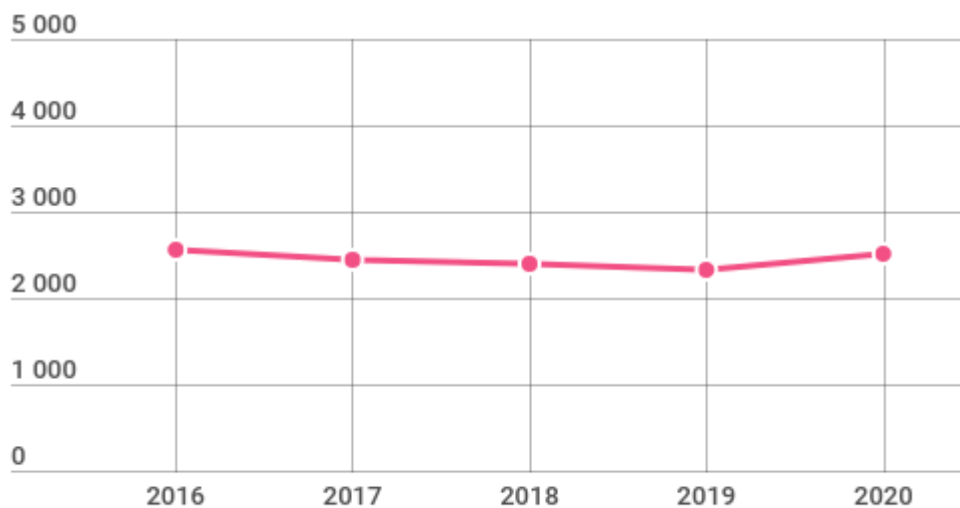
Vuonna 2020 Kelan eläke-etuuksia maksettiin 2 514,6 milj. euroa, mikä on 8,2 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2020 alussa kansaneläkkeisiin ja takuueläkkeisiin tehtiin tasokorotukset. Rintamalisään tuli tasokorotus huhtikuussa 2020.

Kelan eläke-etuuksien saajia oli vuoden päättyessä 610 000. Määrä väheni edellisvuodesta 1,4 %. Suhteellisesti eniten väheni rintamalisän saajien määrä.

Maksetut eläke-etuudet 2020, %

Maksetut eläke-etuudet 2016–2020, milj. euroa (vuoden 2020 rahana)

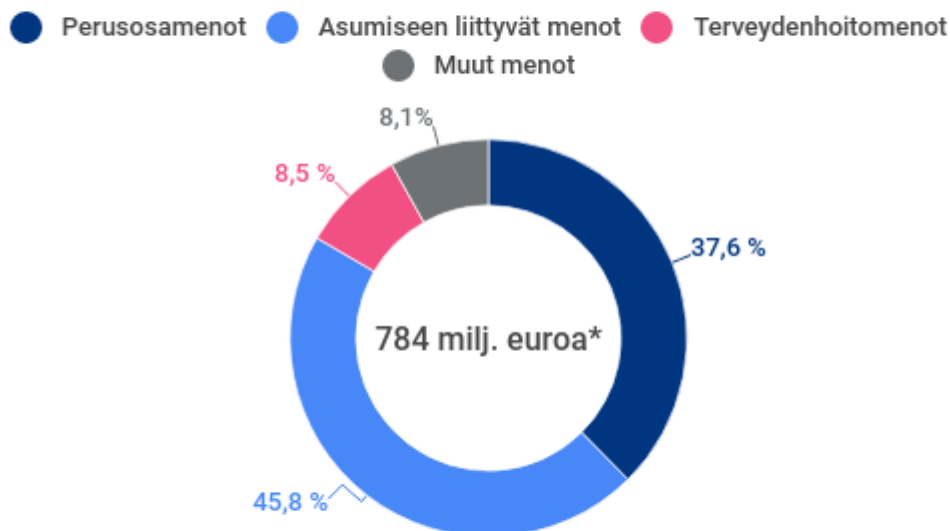

Perustoimeentulotuki

Kela maksoi perustoimeentulotukea 784 milj. euroa vuonna 2020. Summa on 12,3 % suurempi kuin vuonna 2019. Huomioitavaa on, että vuonna 2020 maksetun perustoimeentulotuen määrään on laskettu perustoimeentulotuen saajille väliaikaisesti maksettu epidemiakorvaus. Tukea sai vuoden aikana 288 329 kotitaloutta, joissa oli 417 071 henkilöä. Perustoimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä kasvoi 5,1 % ja perustoimeentulotukea saavien henkilöiden määrä 5,2 %.

Perustoimeentulotukea sai 7,5 % väestöstä. Tuen saaminen on yleisintä 18–24-vuotiaiden ikäryhmässä, josta 17,7 % sai perustoimeentulotukea.

Perustoimeentulotuen menot vuonna 2020 ja tuen kohdentuminen eri menolajeihin

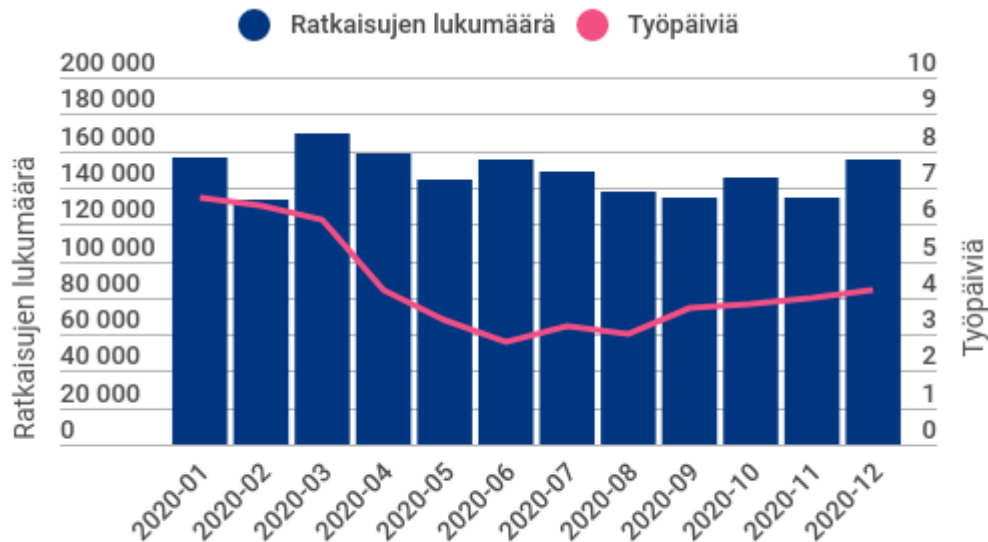

*Sisältää väliaikaisen epidemiakorvauksen.

Perustoimeentulotuen hakemusten keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2020 oli 4,4 työpäivää. Lyhyimmillään käsittelyaika oli kesäkuussa (2,8 työpäivää) ja pisimmillään tammikuussa (6,7 työpäivää). Keskimääräinen käsittelyaika pysyi kaikkina kuukausina alle seitsemän työpäivän lakisääteisen enimmäiskäsittelyajan.

Perustoimeentulotuen ratkaisujen määrä ja keskimääräinen käsittelyaika työpäivinä, kun hakemukseen ei pyydetty lisäselvityksiä

Sairausvakuutusetuudet

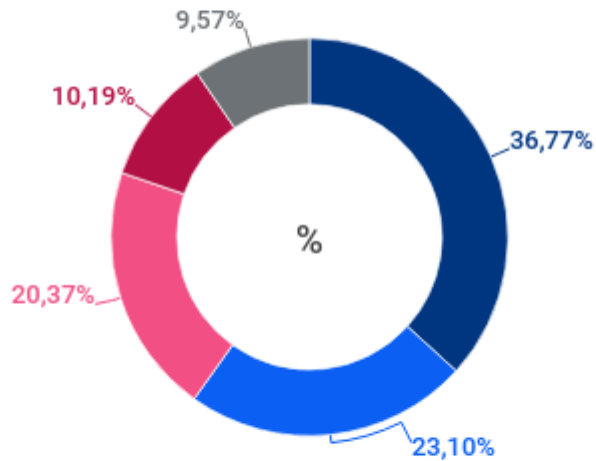
Sairausvakuutusetuuksia maksettiin vuonna 2020 yhteensä 4 473,2 milj. euroa, mikä on 4 % enemmän kuin edellisvuonna. Etuuksien saajia oli 3 788 488.

Sairaanhoitokorvauksia maksettiin 2 054,3 milj. euroa, joista 1 635,3 milj. euroa kului lääkekorvauksiin. Lääkekorvausmenot kasvoivat 5 % edellisvuodesta. Sairausvakuutuksen päivärahoja maksettiin yhteensä 1 933,3 milj. euroa.

Koronaepidemian vuoksi tartuntatautipäivärahan etuusmenot kasvoivat huomattavasti. Etuutta sai 27 080 henkilöä ja sitä maksettiin yhteensä 26,9 milj. euroa. Poikkeusolojen ajalta Kela maksoi myös uutta etuutta, väliaikaista epidemiatukea vanhemmille, jotka hoitivat lastaan kotona epidemian takia ja olivat siksi joutuneet ottamaan palkatonta vapaata työstään. Epidemiatukea voitiin maksaa myös henkilöille, jotka ulkomailta saapumisen vuoksi oli ohjattu karanteeninomaisiin oloihin. Väliaikaista epidemiatukea sai 2 936 henkilöä ja sitä maksettiin noin 1,6 milj. euroa.

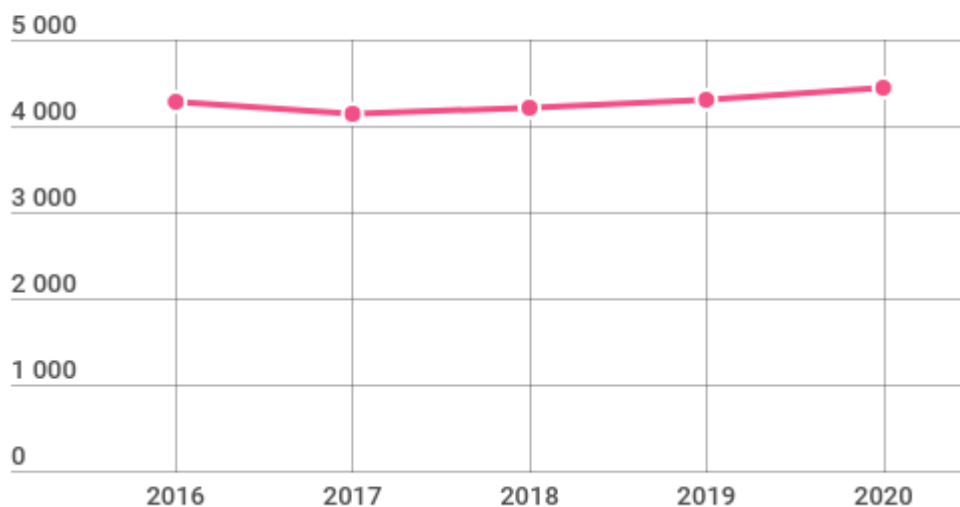
Maksetut sairausvakuutusetuudet 2020, %

- Lääkkeet 1 635 milj. €   ● Vanhempainpäivärahat 1 027 milj. €*
- Sairauspäivärahat 906 milj. €   ● Työterveyshuolto ym. 453 milj. €
- Sairaanhoidokorvaukset (pl. lääkkeet) 426 milj. €

* Vanhempainpäivärahat sisältävät myös erityishoitorahat, perhevapaakorvaukset ja vuosilomakustannusten korvaukset työnantajille.

Maksetut sairausvakuutusetuudet 2016–2020, milj. euroa (vuoden 2020 rahana)

Sairausvakuutuskorvaukset

	2020 milj. euroa	2019, milj. euroa	Muutos,%
Kaikki 1)	4 473,2	4 288,9	4,3
Sairausvakuutuksen päivärahat 2)	1 933,3	1 850,8	4,5
– Sairauspäiväraha	818,7	819,9	-0,2
– Osasairauspäiväraha	50,3	46,4	8,2
– YEL-sairauspäiväraha	8,6	8,8	-2,0
– Vanhempainpäivärahat 3)	1 027,3	975,3	5,3
Sairaanhoitokorvaukset	2 053,9	1 978,5	3,8
– Lääkkeet 4)	1 634,9	1 551,0	5,4
-- Peruskorvatut lääkkeet	308,5	316,4	-2,5
-- Erityiskorvatut lääkkeet	1 108,8	1 029,4	7,7
--- Alempi korvaus	408,8	376,2	8,6
--- Ylempi korvaus	700,1	653,2	7,2
-- Lääkkeiden lisäkorvaukset	217,4	205,0	6,0
– Yksityislääkärin palvelut	49,4	54,8	-9,9
– Yksityiset hammashoitopalvelut 5)	44,0	48,3	-9,0
– Yksityinen tutkimus ja hoito	40,6	39,5	2,7
– Matkat ja sairaankuljetus 6)	285,1	284,9	0,1
Muut etuudet (mm. työterveyshuollon ja opiskelijoiden terveydenhuollon)	448,8	449,6	-0,2

1) Sisältää sairauspäivärahasuoritukset Melalle 4,05 milj. euroa vuonna 2020.

2) Sisältää myös tartuntatautipäivärahan sekä elimen tai kudoksen luovuttajalle maksetun luovutuspäivärahan.

3) Sisältää myös erityishoitorahat, perhevapaakorvaukset ja vuosilomakustannusten korvaukset työnantajalle.

4) Sisältää myös korvaukset annosjakelupalkkiosta.

5) Sisältää suuhygienistien palkkioista maksetut korvaukset.

6) Sisältää matkojen lisäkorvaukset.

Muut etuudet

Muiden etuuksien saajat

	2020	2019	Muutos, %
Kuntoutuajat	150 091	145 226	3,3
Työttömyysturvaetuudet	411 823	331 633	24,2
Äitiysavustus ja adoptiotuki (perheet)	49 177	44 351	10,9
Lapsilisä			
– Perheet (31.12.)	538 210	541 065	-0,5
– Lapset (31.12.)	977 024	985 832	-0,9
Lastenhoidon tuet			
– Perheet	123 252	127 060	-3,0
– Lapset	153 926	161 598	-4,7
Elatustuki			
– Perheet (31.12.)	69 954	71 303	-1,9
– Lapset (31.12.)	101 814	103 764	-1,9
Eläkkeensaajan asumistuki (henkilöt 31.12.)	213 183	212 192	0,5
Eläketuki (31.12.)	3 341	4 445	-24,8
Yleinen asumistuki (ruokakunnat 31.12.)	402 559	379 667	6,0
Perustoimeentulotuki (vuoden aikana)			
– Saajakotitaloudet	288 329	274 408	5,1
– Henkilöt	417 071	396 636	5,2
Opintoetuudet			
– Opintotuki	281 349*	273 582**	2,8
– Koulumatkatuki	45186*	48 987**	-7,8
Sotilasavustus (taloudet)	9 103	8 830	3,1
Vammaisten tulkkauspalvelut (31.12.)	5 874	5 915	-0,7

* Lukuvuonna 2019/2020

** Lukuvuonna 2018/2019

Etuuksien hakemukset ja ratkaisut

	2020		2019	
	Ratkaisut	Läpimenoajan keskiarvo 1)	Ratkaisut	Läpimenoajan keskiarvo 1)
Elastus- ja elatusavun maksuvapautus	58 087	18,5	55 815	18,3
Eläkkeet (ml. eläketuki ja takuueläke)	158 300	61,7	151 697	74,1
Eläkkeensaajan asumistuki	205 593	26,1	200 095	32,3
Erityishoitoraha	8 793	17,2	9 744	19,5
Hoito-oikeus	12 812	18,8	15 581	20,9
Koulumatkatuki	96 452	10,2	72 302	12,3
Kuntoutus	212 185	27,8	215 362	28,0
Kuntoutusraha	84 493	13,7	86 143	14,6
Lapsilisät	86 705	27,9	84 319	25,7
Lastenhoidon tuet	206 145	10,8	200 538	12,8
Lääkkeiden korvausoikeudet	304 034	11,9	313 494	17,8
Lääkkeiden lisäkorvaukset	73 764	25,4	157 245	20,8
Opintoetudet (opintotukietuudet, opintolainavähennys ja -hyvitys)	367 708	15,1	354 989	14,4
Sairaanhoidon korvaukset	10 300 413	10,2	11 476 662	9,3
Sairauspäivärahat	674 738	19,6	667 784	22,9
Sotilasavustus	28 960	14,2	27 633	13,3
Työterveyshuolto, työnantajat	56 807	67,7	57 898	108,3
Työterveyshuolto, yrittäjät	52 320	16,7	52 706	19,1
Työttömyysturva	1 609 436	6,2	1 914 763	6,4
Vakuuttamisasiat	111 593	40,8	98 309	32,4
Vammaisetuudet	113 956	27,4	114 714	29,9
Vanhempainpäivärahat (ml. Vuosiloma-kustannuskorvaus ja perhevapaakorvaus)	191 237	26,7	182 255	27,3
Yleinen asumistuki	933 441	13,7	842 980	18,9
Äitiysavustus	47 884	7,3	45 507	9,2

1) Taulukon tiedoissa läpimenoaika on laskettu kalenteripäivinä hakemuksen saapumisesta ratkaisupäivään ja siihen sisältyy myös mahdollinen lisäselvitysprosessiin kulunut aika.

Muut etuudet

	2020, milj. euroa	2019, milj. euroa	Muutos, %
Kuntoutusetuudet	559,7	531,7	5,3
Työttömyysturvaetuudet	2 265,6	1 870,4	21,1
Äitiysavustus ja adoptiotuki	11,1	9,9	11,6
Lapsilisä	1 375,1	1 359,0	1,2
Lastenhoidon tuet	340,2	364,9	-6,7
Elatustuki	215,7	208,8	3,3
Eläkkeensaajan asumistuki	636,3	616,2	3,3
Eläketuki	38,6	27,1	42,4
Yleinen asumistuki	1 566,5	1 491,0	5,1
Perustoimeentulotuki *	784,0	698,4	12,3
Opintoetuudet	578,0	543,7	6,3
Sotilasavustus	16,4	15,6	5,3
Vammaisten tulkkauspalvelut	38,8	44,7	-13,1
Rintamaveteraanien matkakorvaukset	0,1	0,3	-62,8

*Sisältää väliaikaisen epidemiakorvauksen vuonna 2020.

Takaisinperintä

Takaisin perittävien etuuksien yhteismäärä (ml. opintotuen tulovalvonnan perusteella käynnistyneet perinnät) oli vuoden päättyessä 134 milj. euroa. Määrä kasvoi 3,7 % vuoteen 2019 verrattuna. Opintolainojen takausvastuusaatavia oli perinnässä vuoden lopussa 116 milj. euroa. Määrä kasvoi 2,9 % vuoteen 2019 verrattuna.

7. Kelan tietopalvelut koko yhteiskunnan tukena

Vuonna 2020 Kela palveli yhteiskuntaa kattavilla tietopalveluilla. Keskeisiä muutoksia Kelan etuuksissa seurattiin vuoden aikana Koronamittari.kela.fi -verkkosivulla. Sen tarkoituksena oli tarjota keskeisille sidosryhmille sekä medialle avoin ja ajantasainen korona-ajan tilannekuva. Sivustolla julkaistiin dataa Kelan etuuksista. Kela auttoi myös koronaviruksen leviämisen ehkäisyyn kehitetyn Koronavilkku-mobiilisovelluksen datan hallinnoinnissa.

Kelan tietopalvelujen yksikössä työn keskeisiä teemoja vuonna 2020 olivat sisäisten ja ulkoisten tietopalvelujen kehittäminen, koronapandemiaan liittyvien tietojen ja tietopalvelujen toteuttaminen, Suomen historian suurimpaan sosiaali- ja terveysalan tietohankkeeseen osallistuminen sekä toisilakiin (laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä) liittyvien palvelujen kehittäminen.

Koronapandemian kiihtyessä maaliskuussa koronakriisiin liittyvät tietopalvelutilaukset kasvoivat nopeasti. Maalis–syyskuun aikana Kela vastaanotti noin 70 erilaista koronatietoon liittyvää tietopalvelutilausta. Pandemiaan liittyen Kelassa tuotettiin kymmeniä tietoaaineistoja viranomaisille, erilaisiin tilannekuviin, johtamisen tueksi sekä medialle.

Edellä mainittujen koronapandemiaan liittyvien tietopalvelujen lisäksi vuonna 2020 kehitettiin Kelan sisäistä johtamista tukevia tietopalveluja julkaisemalla muun muassa Kelan talouden tilannekuva -palvelu, jossa kuka tahansa kelalainen näkee Kelan toiminnan keskeiset talousmittarit.

Kela osallistui tiiviisti kansalliseen Valtava-hankkeeseen, joka on osa sosiaali- ja terveysministeriön Toivo-ohjelmaa, jossa suunnitellaan ja toteutetaan tiedolla johtamisen käytäntöjä, menetelmiä ja järjestelmiä. Kelan rooli hankkeessa on keskeinen. Kela on mukana muun muassa toteuttamassa tavoitearkkitehtuuriprojektia ja potilastiedon arkistoon liittyvää projektia.

Kela osallistui myös EESSI-järjestelmän käyttöönottoon. Aihepiiriä käydään läpi tämän vuosikertomuksen etuuksia ja asiakaspalveluja käsittelevän luvun [EU-maiden välinen tiedonvaihto eteni](#) -kappaleessa.

Kelan tietopalvelut on tukenut monia kansallisia lakihankkeita omalla osaamisellaan. Kelassa on tehty muun muassa laajoja selvitystöitä liittyen kansalliseen henkilötunnuksen uudistamishankkeeseen. Toisiolakiin liittyen vuonna 2020 käynnistettiin reseptikeskuksen tietovaraston (Kati) palvelutuotanto. Sen tarkoituksena on mahdollistaa tiedon hyödyntämisen toisiolain mukaisiin käyttötarkoituksiin, sekä lakisääteisiä tietoluovutuksia viranomaisille ja kansalaisille.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa yhteistyössä tehdyissä rekisteripiloteissa saatiin ensimmäistä kertaa hyödynnettyä Kanta-potilastietoa toisiokäyttöön. Lisäksi Kelan tietoineistotoimintaa kehitettiin vastaamaan toisiolain vaatimuksia ja prosessit sovitettiin yhteen uuden tietolupaviranomaisen Findatan kanssa.

Kelan tietopalvelujen yksikössä toteutettiin useita innovointiaihiota Kelan eri tulosityksiköille. Innovointiaihiot määritellään usein konkreettiseksi ja mielellään kontekstissaan kuvatuksi ideaksi innovaatioksi, joka liittyy valittuun aiheeseen. Aihioiden korostuivat kokonaan uuden palvelun konseptointi, tilannekuvatyypin palvelun konseptointi sekä prosessin tai toimintamallin uudelleensuunnittelu. Myös viranomaisyhteistyö uusien palvelujen kehittämiseksi käynnistyi.

Tietopalveluissa on vuoden mittaan kehitetty asiakkuuksien ja kumppanuuksien hallinnan yhteisiä periaatteita ja tavoitteita. Niitä on otettu käyttöön ja sovellettu käytännön töissä eri palvelu- ja tuotealueilla.

Kelasto kerää kävijöitä

Kelan verkkosivuilla olevan tilastotietokanta Kelaston raportteja ladattiin noin 8 000 kertaa kuukaudessa. Verkkosivuilla julkaistiin seitsemän etuuskohontaista Kelan vuositilastoa. Kelan kokoomajulkaisut (Kelan tilastollinen vuosikirja ja taskutilasto) toteutettiin edelleen myös painotuotteina.

Ainoastaan verkossa julkaistuja aineistoja olivat Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean kanssa tuotettu Suomen lääketilasto, Eläketurvakeskuksen kanssa tuotettu Tilasto Suomen eläkkeensaajista sekä Finanssivalvonnan kanssa tuotettu Tilasto Suomen työttömyysturvasta.

Sosiaaliturvan kehittämistä ja toimeenpanoa varten tuotettiin laskelmia, ennusteita ja selvityksiä. Taloustilanteen kehittymistä seurattiin aktiivisesti koronaepidemiasta johtuen. Ministeriöille laadittiin Kelan hoitamaa sosiaaliturvaa koskevat budjettilaskelmat ja julkisen talouden suunnitelmaan liittyvät laskelmat.

Hallitusohjelman toteutukseen ja muihin uudistuksiin liittyviä kustannusarvioita tuotettiin lähes kaikista Kelan hoitamista etuuksista. Lisäksi laadittiin hallituksen esityksiä varten laskelmia muutosten taloudellisista vaikutuksista väliaikaisiin etuus- ja rahoitusmuutoksiin koronasta johtuen. Kelan tulossopimusprosessia tuettiin tekemällä seuraavan suunnittelukauden suorite-ennusteet.

Vuonna 2020 Kela julkaisi vertaisarvioidun artikkelikokoelman perustoimeentulotuen siirrosta Kelaan ja kolme muuta vertaisarvioitua tutkimusta. Näiden lisäksi ilmestyi kahdeksan muuta tutkimusta tai selvitystä sekä 13 julkaisua Kuntoutusta kehittämässä -sarjassa. Julkaisut ovat avoimesti saatavilla verkossa.

Kelan kustantamien julkaisujen lisäksi Kelan tutkimuksen tuloksia julkaistiin laajasti kotimaisissa ja ulkomaisissa julkaisuissa. Vuoden aikana parannettiin myös Kelan tutkimusjulkaisujen saavutettavuutta digipalvelulain mukaisesti, jotta lain piirissä olevat julkaisut olisivat saatavilla yhdenvertaisesti.

8. Kelan IT-palvelut toiminnan mahdollistajana

Vuonna 2020 jatkettiin toimintavarmojen ja edistyksellisten hyvinvoinnin IT-ratkaisujen kehittämistä ja ylläpitoa. Vahva IT-osaaminen on Kelalle strategisesti tärkeä valinta ja se mahdollisti joustavan IT-toiminnan myös koronavirusepidemian aiheuttamissa poikkeusoloissa.

Nopeasti edennyt epidemia ja siihen liittyneet etuuslainsäädännön muutokset asettivat vaatimuksia ripeille IT-järjestelmämuutoksille. Kelan organisaation siirtyminen laajasti etätyöhön asetti kasvaneita vaatimuksia muun muassa tietoliikennekapasiteetille, etätyöyhteyksien tarjoamiselle, järjestelmien valvonta- ja päivystystoiminnalle ja IT-asiakastuen palveluajoille. IT-palvelut mahdollisti tietoturvallisen etätyömahdollisuuden kaikille kelalaisille, ja lähes 6000

kelalaista työskenteli päivittäin kotietätyössä. Tämä onnistui nelinkertaistamalla tietoliikennekapasiteetti ja etäyhteyksien määrä muutamassa päivässä.

IT-palvelujen johtaminen nojasi jaettuun tilannekuvaan, jota kriisin aikana tuotettiin tietoturvasyksiköstä. Tilannekuvaa jaettiin myös muun organisaation johtamistehtävän avuksi. Ydin toiminnan turvaaminen ja henkilöstön etätyön mahdollistaminen esimerkiksi laitehankinnoin edellyttivät myös IT-toiminnan johdolta rohkeutta nopeisiin päätöksiin, jotka jälkikäteen tarkastellen osoittautuivat koko organisaation onnistumisen kannalta onnistuneiksi. Kelan IT-palvelujen onnistuminen oli suoraan riippuvainen myös itseohjautuvasta ja luottamukseen perustuvasta työskulttuurista sekä osaavasta henkilöstöstä, joka kykeni toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla.

Innovoinnilla kohti uutta

Kelassa on panostettu viimeisen kahden vuoden aikana ennakoivaan innovaatiotoimintaan. Sen avulla on pystytty luomaan uusia kyvykkyyksiä ja reagoitakykyä nousevien teknologioiden hyödyntämiseksi. Näiden teknologioiden, kuten tekoälyn ja koneoppimisen avulla on pystytty luomaan uusia ratkaisuja esimerkiksi käsittelykuormaa keventävien tukitoimintojen automatisoimiseksi.

Alkuvuodesta 2020 Kelassa otettiin käyttöön sairauspäivärahan uusi Onni-etuusjärjestelmä. Se tukee ja ohjaa sairauspäivärahan ratkaisutyötä uudella tavalla.

Kelan kriittisen infrastruktuurin huoltovarmuuden kehittäminen

Kela tuottaa IT-käyttöpalvelut omasta käyttöympäristöstä. Kela myös kehittää vikasietoisuutta ja huoltovarmuutta. Valmisteilla olevissa hankkeissa on tarkoitus kehittää esimerkiksi palautumistoiminnan harjoittelua, mikä parantaa merkittävästi Kelan kyvykkyyttä vastata viikatilanteisiin ja toipua poikkeavista häiriötilanteista. Tämä vähentää merkittävästi yhteiskunnan kannalta kriittisiin palveluihin kohdistuvia riskejä, kuten häiriöitä tai tietojen saatavuuteen ja käytettävyyteen liittyviä ongelmia.

Kelan tietoturvan ja kriittisen infrastruktuurin huoltovarmuuden akuutit kehittämiskustannukset ovat yhteensä noin 10 miljoonaa euroa valtionosuutena. Tämä on toimintakuluina noin 12 miljoonaa euroa. Lisäresurssit kohdennetaan kriittisen huoltovarmuuden kehittämiseen ja toiminnan sujuvan jatkuvuuden varmistamiseen.

Koko Kelassa ja IT-palveluissa on riskienhallinnan kehittämiseksi tehty suunnitelma, jossa on määritelty toimenpiteet, aikataulut, toteuttajat ja seurannan tila. IT-palveluissa on tavoitteena siirtyä vuonna 2021 yksikkökohtaisista riskienhallintasuunnitelmista tulosityksikön yhteiseen riskienhallintasuunnitelmaan. Samassa yhteydessä on tavoitteena sitoa tulosityksikön tavoitteet ja riskienhallinta tiiviimmin Kelan strategiaan ja strategisen tason riskienhallintaan.

9. Tietoja henkilöstöstä 2020

Vuonna 2020 Kelan henkilöstömäärä kasvoi. Vuoden lopussa henkilöstömäärä oli 8 095. Kasvua edellisvuoteen on 444 henkilöä. Määräaikaisen henkilöstön määrä kasvoi 150:llä. Vakinaisen henkilöstön määrä oli 294 henkilöä suurempi kuin vuoden 2019 lopussa.

Ylitöiden osuus vuosityöajasta kasvoi hieman edellisen vuoden 1,0 prosentista 1,2 prosenttiin. Ylitöitä tehtiin erityisesti ratkaisutyössä ja tietojärjestelmien kehittämistehtävissä.

Työhyvinvointi koheni selvästi

Vuonna 2020 työhyvinvoinnin tunnusluvut kehittyivät henkilöstöbarometrimittauksessa myönteisesti.

Hyvänä työpaikkana Kelaa piti 90 prosenttia vastaajista, mikä oli 5 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Työhönsä tyytyväisten osuus oli 84 prosenttia, ja tyytyväisten osuus kasvoi 3 prosenttiyksikköä. Vuonna 2020 Kelassa koettiin aiempaan vahvemmin, että omaan työhön voi vaikuttaa. Myös työn imun tunne pysyi korkeana (88 %).

Henkilöstöbarometrin mukaan 49 prosenttia henkilöstöstä koki, että heillä on liian vähän aikaa työn tekemiseen kunnolla. Tämä tunne vähentyi 10 prosenttiyksikköä vuoteen 2019 verrattuna. Vuonna 2020 sairauspoissaolojen suuruus vuosityöajasta pieni 4,6 prosentista 3,9 prosenttiin.

Työkyvystään alle 8:n kouluarvosanan antaneiden osuus oli 21 prosenttia. Melko tai erittäin paljon stressiä kokeiden osuus oli 12 prosenttia, joten työkykyjohtamisen tehostaminen on edelleen tärkeää sairauspoissaolojen määrän vähentymisestä huolimatta. Kouluarvosana Kelalle työnantajana oli 8,5.

Henkilöstömäärät 2018–2020

	2020	2019	2018
Koko henkilöstö	8 095	7 651	7 732
– kokopäiväinen	7 193	6 722	6 810
– osa-aikainen	902	929	922
– määräaikainen	820	670	950
Vakinainen henkilöstö	7 275	6 981	6 782
– kokopäiväinen	6 536	6 218	6 033
– osa-aikainen	739	763	749

Vakinainen henkilöstö

	2020	2019	2018
Keski-ikä	44,4	44,6	44,7
Kelasta lähteneet toimihenkilöt	306	373	339
Kelaan tulleet toimihenkilöt	619	548	887
Eläkkeelle siirtymisikä	64,0	63,8	63,3
Vanhuuseläkkeelle siirtyneet	144	143	129
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	9	16	19

10. Riskienhallinta osana arkea

Riskienhallinta on kiinteä osa Kelan päivittäistä toimintaa ja tiedolla johtamista. Sillä varmistetaan tavoitteiden toteutuminen, toiminnan jatkuvuus ja henkilöstön hyvinvointi. Riskienhallinta varmistaa myös hyvän hallintotavan toteutumisen. Vastuu Kelan riskienhallinnasta on

pääjohtajalla. Muut johtajat vastaavat riskienhallinnasta vastuutoimialoillaan. Kaikki tulosityksiköt ja niiden esimiehet vastaavat oman vastuualueensa riskienhallinnasta ja raportoinnista.

Lisäksi jokainen toimihenkilö huolehtii riskienhallinnasta omassa tehtävässään. Sisäinen tarkastus vastaa riskienhallinnan toimivuuden ja laadun arvioinnista. Kela seuraa riskienhallinnan tilannetta säännöllisesti ja raportoi siitä vähintään neljännesvuosittain.

Suurimmat tunnistetut riskit olivat:

- Tietojärjestelmät ja tietovarastot eivät vastaa tarpeita.
- Rahoituksen epävarmuus toimintakuluissa.
- Kelan tulevien tehtävien epävarmuus.
- Joustamattomuus henkilöstöressurssien kohdentamisessa.

Kelan asiakaspalvelu ja ratkaisutoiminta perustuu käytössä olevien tietojärjestelmien mahdollisimman hyvään ja nopeaan toimintaan sekä tietovarastojen joustavaan, laajaan ja oikeaan käyttöön. Tietojärjestelmien erilaiset käyttökatkokset, hidastelu sekä jotkut järjestelmistä johtuvat viiveet aiheuttavat hitautta ja katkoksia asiakkaiden palveluissa sekä asiakkaille annettavien päätösten valmistelussa. Tästä seuraa myös etuusratkaisujen käsittelyaikojen pidentymistä.

Kelassa on käytettävissä suuri määrä tietoa Kelan asiakkaista. Asioiden ja hakemusten käsittelyn sujuvoittamiseksi on jatkuvasti tarvetta eri tietovarastojen entistä parempaan ja sujuvampaan hyödyntämiseen sekä tietojärjestelmien uudistamiseen.

Toimintakulujen rahoituksen varmistamiseksi Kela on edelleen tiivistänyt yhteistyötä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Kela on noin 8 000 toimihenkilön työpaikka. Työntekijöiden joustava liikuttaminen eri tulosyksiköiden välillä helpottaisi tilannetta erilaisissa ruuhkatilanteissa. Lisäksi Kelassa on useanlaisia erityisosaamista vaativia tehtäviä, järjestelmiä ja ohjelmia. Näiden vaatima erityisosaaminen vaikeuttaa myös henkilöstöressurssin joustavaa käyttöä.

Alkuvuodesta Suomeenkin saapunut koronapandemia aiheutti epävarmuutta työmäärissä ja resurssien riittävydessä. Pandemian aikana pystyttiin etenkin etuuksien ratkaisutoiminnassa hyödyntämään eri tulosyksiköiden resursseja ratkaisutyön ja läpimenoaikojen turvaamisessa.

Vuonna 2020 tunnistettiin kaksitoista strategista riskiä. Yksi näistä oli henkilöstöresurssien kohdentamisen joustamattomuudesta syntyvä riski. Tätä onnistuttiin pienentämään vuoden kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Toimintaympäristön muutosten ennakoitavuuden puutteellisuudesta syntyvä riski sen sijaan jonkin verran kasvoi vuonna 2020.

Vuoden 2020 aikana on erikseen seurattu koronapandemiaan liittyviä riskejä.

Myös Kelan palvelupisteiden turvallisuus muodostaa yhden riskeistä. Palvelupisteiden turvallisuuden on kiinnitetty Kelassa erityistä huomiota niin henkilökunnan kuin asiakkaidenkin näkökulmista. Vuonna 2020 raportoitiin 1 029 uhka- ja vaaratilannetta. Määrä on vähentynyt edellisvuodesta huomattavasti. Vuonna 2019 raportoitiin 1 365 uhka- ja vaaratilannetta. Vuoden 2020 lukuihin on vaikuttanut merkittävästi se, että koronapandemian aikana asiointia on siirretty enemmän verkko- ja puhelinpalveluun. Samanaikaisesti on saatu puhelujen vastausprosenttia kasvatettua.

Vuoden 2020 uhka- ja vaaratilanteista 445 oli tapauksia, joissa asiakas käyttäytyi uhkaavasti tai etuili. Tapauksista 113:ssa uhkailtiin Kelaa tai Kelan toimihenkilöä kuten palveluneuvojaa tai etuuskäsittelijää. Toiseksi yleisimpiä olivat uhka- ja vaaratilanteet, joissa asiakas uhkasi omaa tai perheenjäsenensä henkeä tai terveyttä. Näin tapahtui vuonna 2020 yhteensä 226 tapauksessa.

11. Vastuullisuus kuuluu perustehtäviin

Vastuullisuus on osa Kelan perustehtävää ja strategiaa. Kela edistää asiakkaidensa, henkilöstönsä ja ympäristönsä hyvinvointia sekä toimintansa taloudellista kestävyttä. Kelan vastuullisuussuunnitelma sisältää vastuullisuustavoitteet ja toimintatavat, joilla Kela edistää kestävä kehitystä osana päivittäistä toimintaansa.

Vuonna 2020 Kela oli aktiivisesti mukana kansallisessa kestävästä kehityksen yhteistyössä. Kela on Suomen kestävästä kehityksen toimikunnan ja kestävästä kehityksen seurantaverkoston jäsen. Kestävästä kehityksen toimikunnan tehtävänä on edistää ja seurata, miten Suomen kestävästä kehityksen yhteiskuntasitoumus toteutuu osana YK:n asettamia maailmanlaajuisia tavoitteita.

Seurannan asiantuntijaverkosto on määritellyt kymmenen sitoumukseen kytkeytyvää ”indikaattorikoria”, joiden avulla seurataan kestävästä kehityksen etenemistä kohti tavoitetilaa. Näistä käytetään nimitystä ”korikokonaisuus”. Yhteiskunnallinen eriarvoisuus on yksi korikokonaisuuksista. Kela vastaa tämän kokonaisuuden valmistelusta. Kokonaisuutta kuvaava teksti julkaistiin joulukuussa 2020.

Vastuullinen toiminta edistää kestävästä kehitystä. Kela arvioi kestävästä kehityksen edistymistä erilaisilla mittareilla. Esimerkiksi Kelan hiilijalanjälki lasketaan vuosittain. Muita mittareita ovat muun muassa verkkoasioinnin määrän kasvu, henkilöstön arvioinnit vastuullisuuden eri osa-alueiden toteutumisesta sekä tyytyväisyys Kelaan työnantajana.

Kela osallistuu vuosittain vastuullisuustapahtumiin. Yksi keskeinen kansainvälinen tapahtuma on Euroopan kestävästä kehityksen viikko, johon Kela osallistui myös vuonna 2020 teemanaan kasvisruuan käytön lisääminen. Kela toimi vuoden 2020 Helsinki Priden virallisena yhteistyökumppanina. Tämä näkyi muun muassa Pride-viikon viestinnässä ja osallistumisena itse tapahtumaan.

Tämän lisäksi Kelan toimihenkilöille, asiantuntijoille ja esihenkilöille järjestettiin syksyn aikana kolme Priden teemoihin liittyvää koulutusta yhteistyössä Pride-organisaation kouluttajien kanssa. Kelan henkilöstön sateenkaariverkosto sai Priden yhteydessä lisää jäseniä. Kela liittyi myös valtioneuvoston sateenkaariyhteistyöverkoston ja osallistui aktiivisesti verkoston kokouksiin.

Vastuullisuus ja kestävä kehitys näkyvät vahvasti syksyllä laadituissa Kelan uusissa strategisissa hankintalinjauksissa. Hankintojen visio kertoo Kelan tulevaisuuden tavoitteen ja sen, mihin hankintojen kehitystyö keskittyy. Vision mukaan Kela kuuluu ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävien ja vaikuttavien hankintojen edelläkävijöihin. Kelan vastuullisuustyöstä on kerrottu tarkemmin erillisessä vastuullisuusraportissa.

12. Kela on kansainvälinen

Kansainvälisyys vaikuttaa Kelan toimintaan monella tasolla. Kelan asiakkaina on Suomessa asuvia ja työskenteleviä henkilöitä, mutta tietyissä tilanteissa myös ulkomailla olevilla henkilöillä on oikeus Kelan etuuksiin.

EU-lainsäädäntö, maiden väliset sosiaaliturvasopimukset ja kansallinen lainsäädäntö määrittävät, minkä maan sosiaaliturvaan henkilö kuuluu ja mistä hän saa etuuksia, kun hän liikkuu maiden välillä. Sosiaaliturvaa koskevan EU-lainsäädännön tarkoituksena on sovittaa yhteen eri maiden sosiaaliturvajärjestelmät. Pääsääntö on, että henkilö saa sosiaaliturvan sen maan lainsäädännön mukaisesti, missä hän työskentelee, vaikka asuisi vakinaisesti jossain muualla.

Useissa EU-maissa asunut tai työskennellyt henkilö saa kuitenkin eläkkeen niistä maista, joissa hän on ollut vakuutettuna. Näissä tilanteissa eläkehakemuksen voi jättää asuinmaahan, josta hakemus välitetään muiden EU-maiden eläkelaitoksille.

EU:n alueella liikkuvat henkilöt voivat käyttää eurooppalaista sairaanhoitokorttia. Kortilla saa tilapäisen oleskelun aikana lääketieteellisesti välttämättömän hoidon samoilla ehdoilla ja hinnalla kuin kyseisessä maassa vakuutetut saavat. Tämän jälkeen hoidonantaja laskuttaa muut hoidosta aiheutuneet kustannukset kortin myöntäneeltä maalta. Suomessa Kela hoitaa tätä valtioiden välistä sairaanhoitokustannusten hallinnointia.

Kela tekee yhteistyötä muiden EU-maiden ja Pohjoismaiden sosiaaliturvalaitosten kanssa. Yhteistyön tavoitteena on ennen kaikkea prosessien sujuvoittaminen silloin, kun käsitellään eri valtioissa oleskelevien henkilöiden sosiaaliturva-asioita. Kela on mukana myös, kun EU-tasolla kehitetään esimerkiksi digitaalisuutta.

Vuonna 2020 yhteistyötä tehtiin erityisesti muiden Pohjoismaiden kanssa, joiden kanssa käytiin niin sanottuja yhteyslaitosneuvotteluita eri etuuksiin ja sähköiseen tiedonvaihtoon liittyvistä asioista. Koronapandemian takia moni muu suunniteltu yhteyslaitosneuvottelu siirtyi eteenpäin, mutta eri Pohjoismaiden kanssa kokoukset pystyttiin pitämään digitaalisina etäkokouksina.

Lisäksi Kela osallistui muun muassa EU:n komission järjestämiin tapaamisiin sekä muuhun EU-tason yhteistyöhön, josta suurin osa pidettiin sähköisinä etäkokouksina. Siirtyminen etäkokouksiin sujui alun takertelun jälkeen suurimmaksi osaksi sujuvasti siitä huolimatta, että kokemusta etäkokousten pitämisestä ei aiemmin näissä kokoonpanoissa ollut.

Yhteistyö ministeriöiden kanssa on aktiivista kansainvälisiä ulottuvuuksia sisältävän lainsäädännön valmistelussa. Vuonna 2020 on jatkettu valmistelua muun muassa EU:n sosiaaliturvan yhteensovittamisasetuksen muutosten sekä Brexitin aiheuttamien muutosten parissa.

Kansainväliseen toimintaan voidaan lukea myös EESSI-järjestelmä, josta kerrottiin aiemmin tässä vuosi- ja toimintakertomuksessa [EU-maiden välinen tiedonvaihto eteni](#) -kappaleessa.

Kelassa kansainvälisten etuushakemusten käsittely ja Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluminen ratkaiseminen on suurelta osin keskitetty Kansainvälisten asioiden keskukseseen. Siellä hoidetaan myös valtakunnallinen kansainvälisten asioiden puhelinpalvelu ja palvelupisteasiointin taustatuki.

Keskittäminen on osoittautunut perustelluksi muun muassa sen takia, että nämä asiat vaativat erityisosaamista. Lisäksi kansainvälisten asioiden keskus hoitaa Kysy Kelasta -neuvontapalsta kansainvälisiin tilanteisiin liittyen.

Etuuksien, opintolainojen takaussaatavien, ulkomailta tulevien EU-asetuksen mukaisten perintäpyyntöjen ja elatusapuvelan perintä ulkomailta on keskitetty Kelassa perintäkeskukseen. Perintäkeskus huolehtii perintäasioiden puhelinpalvelusta ja sähköpostiasioinnista. Perintäasioissa yhteistyötä on vuonna 2020 tehty erityisesti Viron, Pohjoismaiden ja Ison-Britannian kanssa ja on osallistuttu EU-tason yhteistyöhön.

Kela on mukana International House Helsinki -palvelussa (IHH). IHH tarjoaa suurimman osan maahanmuuttajien tarvitsemista alkuvaiheen palveluista. Palvelu on suunnattu kaikille hiljattain pääkaupunkiseudulle tulleille maahanmuuttajille. IHH palvelee myös yrityksiä ja työnantajia ulkomaiseen työvoimaan ja sen rekrytointiin liittyvissä kysymyksissä.

Maahanmuutto ja turvapaikan saaneiden määrän lisääntyminen näkyvät Kelan asiakaspalvelussa. Tämän vuoksi Kelassa pyritään etsimään keinoja asiakaspalvelun kehittämiseksi myös muilla kielillä kuin suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Pandemiatilanteesta johtuen Kela on tarjonnut puhelinpalvelua asiakkaille myös arabian, somalin ja venäjän kielillä vuonna 2020. Myös tulkkaus puhelinpalvelussa ajanvarauksella on tullut mahdolliseksi, ja tämä on osaltaan sujuvoittanut vieraskielisten asiakkaiden asiointia Kela-asioissa.

Kelassa toteutettiin vuosina 2018–2020 maahanmuuttajien kuntoutusta kehittävä hanke. Hankkeessa pilotoitiin työllistymistä edistävää ammatillisen kuntoutuksen palvelua, johon yhdistettiin suomen tai ruotsin opetusta ja tarpeenmukaista vieraankielen tulkkausta. Sekä asiakkaat että palveluntuottajat kokivat, että kuntoutuksessa onnistuttiin parantamaan kuntoutujien suomen kielen taitoa ja tukemaan heitä työllistymisen polulla. Kela jatkaa selvittelyä, miten kielenopetus voitaisiin jatkossa yhdistää ammatilliseen kuntoutukseen.

Kela järjesti 23.1.2020 myös seminaarin ”Miten tukea kotoutumista? Maahanmuuttajat ja sosiaaliturva”. Loppuvuodesta julkaistiin työpaperi maahanmuuttajien etuuksien käytöstä. Lisäksi Kelasta on osallistuttu tulossa olevan työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) laatiman kotoittamisen selonteon taustatyöhön.

Jokaisessa EU-maassa toimii rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspiste, joka antaa tietoa terveystalouden käytäntöistä kansainvälisissä tilanteissa. Suomen yhteyspiste on sijoitettu Kelaan. Yhteyspiste ylläpitää EU-terveydenhoito.fi-sivustoa, josta asiakas saa tietoa terveystalouden käytöstä Suomessa ja ulkomailla, potilaan oikeuksista sekä hoitokustannusten korvauksista. Vuonna 2020 yhteyspiste osallistui tammikuussa Matka 2020 -messuille ja syksyllä virtuaalisesti Kuntamarkkinoille. Muut tapahtumat peruttiin koronapandemian takia.

Koronatilanne näkyi yhteyspisteen viestinnässä ja asiakaspalveluun tulleissa kysymyksissä. Yhteyspiste uudisti hakusanamainontaansa ja toteutti EU-terveydenhoito.fi-sivustoa mainostavan verkkomainoskampanjan. EU-terveydenhoito.fi-sivustolla työstettiin saavutettavuus- ja tietosuoja-asioita sekä sivuston sisältöjä. EU-terveydenhoito.fi-sivusto ja yhteyspisteen asiakaspalvelu liitettiin Euroopan komission Sinun Eurooppasi -portaaliin Euroopan yhteistä digitaalista palveluväylää koskevan EU-asetuksen toimeenpanon myötä.

Kelan asiantuntijat ovat tiiviisti mukana maailmanlaajuisessa sosiaaliturvajärjestö ISSAssa (International Social Security Association). ISSA on maailman sosiaaliturvalaitosten yhteistyöjärjestö, johon kuuluu noin 320 sosiaaliturvalaitosta yli 150 maasta. Vuonna 2020 Kelasta on osallistuttu ISSAn järjestämiin webinaareihin esimerkiksi koronaan ja digitalisaatioon liittyen. Lisäksi Kela on pitänyt puheenvuoroja muun muassa digitaalisessa ympäristössä työskentelemisestä ja terveyteen liittyvistä asioista.

Kela on osallistunut eurooppalaiseen sosiaalivakuutusalan etujärjestö ESIPiin (European Social Insurance Platform) vuodesta 2018 lukien, ensin tarkkailijajäsenenä ja vuodesta 2019 alkaen täysjäsenenä. ESIP:in komiteat kokoontuvat vuosittain neljä kertaa. Kelasta osallistutaan Kelan toimialoihin liittyvien komiteoiden kokouksiin. Koronapandemian takia vuonna 2020 pidetyistä kokouksista suurin osa oli etäkokouksia. Niissä on käsitelty muun muassa Brexitiä, pandemian vaikutuksia sekä maahanmuuton vaikutuksia sosiaaliturvajärjestelmiin.

13. Kanta-palvelujen merkitys korostui poikkeusvuonna

Kanta-palvelujen avulla potilas- ja asiakastiedot liikkuvat sujuvasti sosiaali- ja terveydenhuollon, apteekkien ja kansalaisten välillä. Kanta on vakiinnuttanut viime vuosina paikkansa kansalaisten ja terveydenhuollon ammattilaisten arjessa. Digitaalisten palvelujen merkitys korostui vuoden 2020 aikana koronaviruksen myötä, ja Omakannan käyttö oli erittäin vilkasta. Kanta-palvelujen viestintäkanavissa jaettiin koronavirukseen ja poikkeusoloihin liittyviä ohjeita kansalaisille sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille.

Sekä julkisessa että yksityisessä terveydenhuollossa potilastiedot tallennetaan Kantaan. Vuoden 2020 aikana Kannan potilastiedon arkistoa käytti 12 000 terveydenhuollon toimijaa. Potilastiedon arkistoon oli tallennettu vuoden 2020 loppuun mennessä yli 2,2 miljardia asiakirjaa. Myös sosiaalihuollon liittyminen Kanta-palveluihin on käynnissä. Se eteni vuonna 2020 suunnitelmallisesti. Joulukuuhun 2020 mennessä yli puolet julkisista sosiaalihuollon toimijoista oli liittynyt Kantaan.

Kanta-palvelujen vastuut laajenivat Kelassa

Kanta-palveluja kehitetään Kelan, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyönä. 1.1.2020 käyttöön otettiin uusi kansallinen toimintamalli, jonka uudessa työnjaossa Kela sai vastuulleen entistä laajempia Kanta-tehtäviä.

Kelaan siirtyi vastuu Kannan kehittämishankkeiden koordinoinnista sekä sosiaali- ja terveysalan organisaatioiden Kanta-käyttöönottojen tukemisesta ja koulutusten järjestämisestä. Lisäksi Kelalle nimettiin kokonaisvastuu Kanta-viestinnästä. Kanta.fin roolia eri kohderyhmien viestintäkanavana vahvistettiin.

Kanta-palvelujen asiakaskokemusta kehitettiin Kelassa suunnitelmallisesti vuoden 2020 aikana uusien vastuiden myötä. Kela järjesti runsaasti asiakastilaisuuksia sosiaali- ja terveysalan organisaatioille. Yhteistyön ja organisaatioiden tuen malleja kehitettiin. Tämä kehitystyö jatkuu edelleen.

Suomen toiseksi arvostetuin verkkobrändi

Taloustutkimus julkaisi syksyllä 2020 tutkimuksen, jonka mukaan Kanta.fi-verkkopalvelu on Suomen toiseksi arvostetuin verkkobrändi. Sijoitus nousi edellisvuodesta yhdellä.

Tutkimuksen mukaan Kanta.fi-sivusto tunnetaan hyvin. Sijoitus arvostetuimpien brändien joukossa kertoo kansalaisten luottamuksesta Kanta-brändiin. Kanta.fi:ssä oli vuoden 2020 aikana 31,4 miljoonaa käyntiä. Määrä kasvoi selvästi edellisvuodesta.

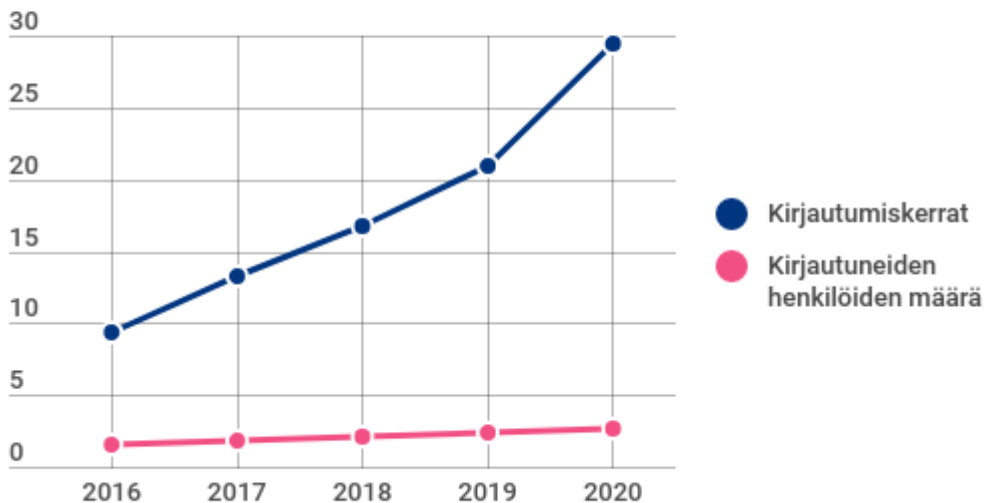
Omakannan käyttö lisääntyi

Omakanta on kansalaisen ikkuna omiin terveystietoihin. Omakantaan kirjaututaan verkkopankkitunnuksilla, sähköisellä henkilökortilla tai mobiilivarmenteella. Omakannasta kansalainen näkee ammattilaisten kirjaamat potilastiedot ja lääkeresepit.

Omakannan käyttö kasvoi voimakkaasti vuonna 2020. Käyntejä oli 29,4 miljoonaa, mikä oli 40 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna. Palvelua käytti vuoden aikana yli 2,7 miljoonaa henkilöä. Käyttäjien määrä kasvoi 14,4 prosenttia.

Omakannan käynti- ja kävijämääriä nostivat vuonna 2020 koronavirus ja valtakunnallinen koronatestaus. Omia terveystietoja ja koronatestien tuloksia katsottiin ahkerasti Omakannasta.

Omakannan kirjautumiset ja kirjautuneiden määrä 2016–2020, miljoonaa

Yli 10-vuotiaiden lasten puolesta asiointi edistyi

Lokakuusta 2020 alkaen ensimmäiset huoltajat alkoivat nähdä myös yli 10-vuotiaiden lastensa tietoja Omakannassa, kun uusi toiminnallisuus saatiin valmiiksi Kanta-palveluissa. Uudistus oli merkittävä ja helpottaa jatkossa terveysasioiden hoitamista suomalaisissa perheissä. Aiemmin tietoja oli mahdollista katsoa vain alle 10-vuotiaista lapsista.

Asiointi yli 10-vuotiaan puolesta tulee mahdolliseksi sitä mukaa kuin terveydenhuollon organisaatiot tekevät muutokset omiin potilastietojärjestelmiinsä. Kela jatkaa terveydenhuollon organisaatioiden tukemista uuden toiminnallisuuden käyttöönotossa, jotta lasten asioiden hoitaminen Omakannassa helpottuu ympäri Suomea.

Reseptejä uusittiin vilkkaasti

Suomalaiset reseptit kulkevat nykyisin käytännössä kokonaan sähköisinä Kanta-palvelujen avulla. Sähköisiä reseptejä kirjoitettiin vuoden 2020 aikana 26,4 miljoonaa. Reseptin uudesta pyydettiin Omakannassa yli 3,1 miljoonaa kertaa. Tämä oli 30,4 prosenttia kaikista uusimispyynnöistä.

Vuonna 2020 myös rajat ylittävän reseptin toiminta laajeni. Suomalaisella sähköisellä reseptillä lääkkeitä voi ostaa Viron, Kroatian ja Portugalin apteekeista.

Suomesta lääkkeitä on voinut ostaa ensimmäisenä virolaisilla sähköisillä resepteillä. Syksyllä 2020 ulkomaalaisen sähköisen reseptin käyttö laajeni Suomessa kroatialaisiin ja portugalilaisiin resepteihin.

Eurooppalainen yhteistyö jatkui tiiviinä

Kanta-palvelujen sähköinen eurooppalainen resepti on osa yhteentoimivan kansainvälisen sosiaali- ja terveysalan tiedonhallinnan rakentamista. Suomi on toiminut tässä suunnannäyttäjänä, ja jatkoi vuonna 2020 kehitystyötä tiiviissä yhteistyössä muiden EU-maiden kanssa.

Vuonna 2020 Kela oli mukana myös muun muassa Unicom-hankkeessa, jonka tavoitteena on ottaa käyttöön lääkkeiden yksilöintiin tarkoitettu standardi noin 20 eri maassa. Suomessa standardi on tulossa käyttöön Kanta-palvelujen lääketietokannassa ja rajat ylittävässä reseptissä. Yhteisen standardin tarkoituksena on parantaa potilasturvallisuutta esimerkiksi silloin, kun matkailija joutuu sairaalaan ulkomailla.

Asiakastietolain toimeenpanoa valmisteltiin

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä on uudistumassa. Vuoden 2020 aikana asiakastietolaki eteni hallituksen esityksenä eduskunnan käsittelyyn, muttei vielä saanut vahvistusta. Kelassa lain vaikutuksiin varauduttiin ennakoiden hyvin laajasti.

Uuden lain tarkoituksena on varmistaa, että sosiaali- ja terveysalan ammattilaisella on hoitotai palvelutilanteessa käytössään tarvitsemansa tiedot. Näin voidaan parantaa potilasturvallisuutta ja varmistaa ajantasaiseen tietoon pohjautuva hyvä hoito ja palvelu.

Asiakastietolain vaikutuksista ja lain toimeenpanon edellyttämistä toimenpiteistä viestittiin aktiivisesti asiakas- ja potilastietojärjestelmätoimittajille ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille.

Tietoturvakysymykset esillä julkisuudessa

Syksyllä 2020 asiakas- ja potilastietojen tietosuoja ja tietojärjestelmien tietoturva näkyivät julkisessa keskustelussa Psykoterapiakeskus Vastaamoon tehdyn tietomurron myötä. Tietomurto sai laajan huomion mediassa. Myös Kanta-palvelujen tietoturvasta keskusteltiin.

Kanta-palvelujen tiedot on suojattu monin eri tavoin. Tietoturvaa kehitetään jatkuvasti. Kanta-palvelujen tekniset rajapinnat on suunniteltu niin, että tietosuojan ja tietoturvan vaatimukset täyttyvät tarkasti. Nämä tekniset ratkaisut suojaavat Kanta-palvelujen tietoja myös tietomurroilta.

Kansalaisen oikeuksien ja tietosuojan kannalta on tärkeää, että jokainen näkee Omakannasta itseä koskevat tiedot. Lisäksi hän voi tarkastaa, missä niitä on käsitelty. Sekä kansalaisen että terveydenhuollon kannalta on tärkeää, että tiedot ovat ajantasaisesti saatavilla.

14. Hallituksen toiminta

Vuosi 2020 oli Kelan hallitukselle sen kolmivuotisen toimintakauden ensimmäinen vuosi. Kelan uusi strategia astui voimaan vuoden 2020 alussa. Kelan hallitus keskittyi ensimmäisenä toimintavuotenaan erityisesti siihen, että strategia pystyttiin toteuttamaan onnistuneesti koronapandemian tuomissa poikkeusoloissa.

Ensimmäisen toimintavuotensa aikana Kelan hallitus tiivisti vuoropuhelua Kelan valtuutettujen kanssa. Vuoropuhelun tiivistäminen näkyi muun muassa siinä, että valtuutettujen puheen-

johtaja osallistui Kelan hallituksen kokouksiin, jos hän katsoi osallistumisen valvontatehtäviensä kannalta perustelluksi. Valtuutettujen puheenjohtaja laati hallitukselle myös katsauksia, joissa hän tarkasteli, miten Kela-lain uudistaminen etenee lainvalmistelussa. Kelan hallituksen puheenjohtaja osallistui puolestaan valtuutettujen yleiskokouksiin.

Hallitus asetti helmikuun alusta lukien tarkastustoimikunnan. Sen tehtäviin kuuluu sisäisen tarkastuksen valvominen ja ohjaaminen. Lisäksi sen tehtäviin kuuluvat sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastuksen koordinointi. Hallituksen asettama tarkastustoimikunta piti neljä kokousta vuoden 2020 aikana. Toimikunta kävi läpi sisäisen tarkastuksen raportteja ja keskeisiä havaintoja Kelan toiminnasta. Tarkastustoimikunnan puheenjohtajaksi on valittu Kelan hallituksen puheenjohtaja. Jäseniä ovat hallituksen varapuheenjohtaja ja kaksi Kelan hallituksen jäsentä, Kelan pääjohtaja sekä valvontatilintarkastusta hoitava tilintarkastaja.

Hallitus seurasi tiiviisti vuonna 2020, miten koronapandemian myötä syntyneet poikkeusolot vaikuttivat Kelan toimintakykyyn. Hallitus sai tästä viikoittain ajankohtaisen tiedon. Lisäksi hallitus piti ylimääräisen kokouksen koronatilanteen käsittelemiseksi. Hallitus yksimielisesti tuki suunniteltuja toimenpiteitä, jotka Kela toteutti koronakriisissä.

Hallitus piti 12 kokousta, joista kuusi etäyhteyksin. Lisäksi hallitus piti iltakoulun ja seminaarin, joissa keskittyi käsittelemään Kelan johtamista ja kehittämistä. Pääjohtaja esitti hallituksen kokouksissa Kelan toiminnasta ajankohtaiskatsauksen. Katsaukseen sisältyi strategian seuranta. Hallitus seurasi säännöllisesti Kelan etuuksien käsittelyaikoja ja palvelutilannetta. Erityisesti hallitus seurasi lisäksi perustoimeentulotuen käsittelyn tilannetta sekä taloustilannetta.

Hallitus asetti kehystavoitteet vuosien 2021–2024 Kelan toiminta- ja taloussuunnitelmalle. Hallitus arvioi myös, miten koronapandemian synnyttämä poikkeuksellinen aika vaikutti Kelan strategiaan. Arvion perusteella hallitus totesi, että Kelan strategiset tavoitteet kestävät hyvin aikaa. Hallitus totesi myös, että strategian tavoitteet soveltuivat myös niihin täysin uusiin haasteisiin, jotka Kela joutuu koronapandemian tuomien poikkeusolojen myötä kohtaamaan. Hallitus vahvisti strategian, strategisen kehittämisen painopisteet, toiminnan suunnittelun perustaksi laaditun budjettikehyksen sekä riskinhallinnan suunnitelman.

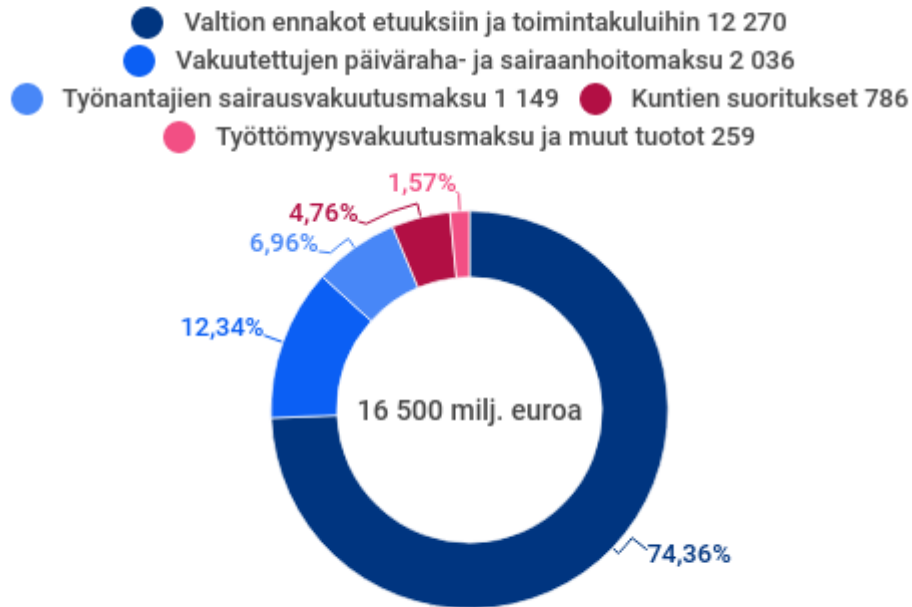

Loppuvuonna hallitus hyväksyi vuosien 2021–2024 toiminta- ja taloussuunnitelman sekä strategian. Hallitus merkitsi tiedoksi strategiset avaintulokset (OKR). Vuoden lopulla hallitus teki pääjohtajan kanssa tulossopimuksen vuodelle 2021. Hallitus tarkisti riskienhallintasuunnitelman. Hallitus merkitsi tiedoksi Kelan riskienhallinnan ja tietoturvariskien hallinnan kehittämissuunnitelman.

Vuoden 2020 aikana Kela kehitti toimintaympäristön seurannan ja ennakkoinnin toimintamalleja. Tavoitteena oli parantaa Kelan kykyä reagoida ja valmiutta muuttua tulevaisuuden tilanteissa, joissa Kelan toimintaympäristö kehittyy toisenlaiseksi. Ennakointityön tärkeimmäksi näkökulmaksi Kelan hallitus nosti sosiaaliturvan toimeenpanon tehokkuuden.

Hallitus hyväksyi Kelan työehtosopimusratkaisun. Hallitus päätti laatia Kelan vuoden 2019 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen valtuutettujen vahvistettavaksi, ja asetti Kelan neuvottelukunnan toimikaudelle 1.7.2020–30.6.2023. Hallitus linjasi Kelan strategiset hankintalinjaukset, ja päätti hyväksyä Kelan sijoitustoiminnan yleiset periaatteet ja vuoden 2021 sijoitussuunnitelman. Hallitus hyväksyi sijoitussuunnitelmassa kerrotut toimivaltuudet ja vastuullisen sijoittamisen periaatteet, ja käsitteli kokouksissaan kiinteään omaisuuteen liittyviä asioita.

Kelan etuuksien ja toimintakulujen rahoitus vuonna 2020, milj. euroa

15. Rahoitus

Etuusrahastojen rahoitus

Kelan hoitaman sosiaaliturvan rahoitus perustuu jakoperiaatteelle, jonka mukaan kunkin vuoden kulut rahoitetaan samana vuonna kertyneillä tuotoilla. Etuuksien rahoituksen hoitamista varten Kelassa on kansaneläkerahasto, sairausvakuutusrahasto sekä sosiaaliturvan yleisrahasto, josta rahoitetaan ne etuudet, jotka eivät kuulu eläke- tai sairausvakuutukseen.

Kelan etuusrahastojen kokonaiskulut olivat 16 432 miljoonaa euroa vuonna 2020. Etuuskulujen osuus kokonaiskuluista oli 97 % (15 886 milj. euroa) ja toimintakulujen 3 % (546 milj. euroa). Valtion osuus tuotoista oli 74 %, vakuutettujen ja työnantajien lakisääteiset maksut muodostivat 19 %, kuntien suoritukset 5 % tuotoista, ja muut tuotot muodostivat 2 % tuotoista.

Kansaneläkerahasto

Kansaneläkerahastosta maksetaan mm. eläke- ja vammaisetuudet, eläkkeensaajien asumisetuet sekä rintamalisät. Vuonna 2020 etuuksia maksettiin 3 744 milj. euroa, ja rahaston toimintakulut olivat 67 milj. euroa.

Valtio rahoittaa kansaneläkevakuutuksen kulut. Vuositason maksuvalmiuden turvaaminen edellyttää kansaneläkerahastolta määrättyä vähimmäistasoa. Vuodesta 2010 kansaneläkerahaston vieraalla pääomalla vähennetyn rahoitusomaisuuden määrä on ollut 3,5 % kansaneläkkeiden ja toimintakulujen vuotuisesta yhteismäärästä.

Sairausvakuutusrahasto

Sairausvakuutuksen rahoitus jakautuu työtulovakuutuksen ja sairaanhoitovakuutuksen rahoitukseen. Vuonna 2020 etuuksien yhteismäärä oli 5 006 milj. euroa, ja rahaston toimintakulut olivat 216 milj. euroa.

Työtulovakuutus sisältää sairauspäivärahat, vanhempainpäivärahat ja kuntoutusrahat sekä työnantajille maksettavat perhevapaakorvaukset sekä korvaukset työterveyshuollon järjestämisestä ja vanhempainpäiväraha-ajan vuosilomakustannuksista. Vuonna 2020 työtulovakuutus sisälsi myös epidemiatuen. Työtulovakuutuksen etuuksia maksettiin 2 496 milj. euroa vuonna 2020.

Työtulovakuutuksen pääasialliset rahoittajat ovat palkansaajat ja yrittäjät (sairausvakuutuksen päivärahamaksu) sekä työnantajat (työnantajan sairausvakuutusmaksu). Valtio on rahoittanut vuodesta 2020 alkaen sen osuuden vähimmäismääräisenä maksettavan päivärahaetuuden tai kuntoutusrahan kuluista, joka ylittää vuositulon perusteella lasketun päivärahaetuuden tai kuntoutusrahan määrän (vähimmäispäivärahan korotusosat). Lisäksi vuodesta 2020 alkaen valtio on rahoittanut 5 % muutoin vakuutuksen kautta rahoitettavista sairaus- ja vanhempainpäivärahoista sekä kuntoutusrahasta. Lisäksi valtion rahoitusosuuteen kuuluu osa yrittäjien työterveyshuollosta.

Kilpailukyky sopimuksen aiheuttamat työtulovakuutuksen ja sairaanhoitovakuutuksen rahoitusmuutokset on viety pysyviin rahoitusosuuksiin vuodesta 2020 alkaen. Siten työtulovakuutuksen menoista (ilman perhevapaakorvausta, yrittäjien lisärahoitusosuutta ja valtion osuutta) rahoitetaan 52 % työnantajien sairausvakuutusmaksuilla ja 48 % päivärahamaksuilla. Työnantajien sairausvakuutusmaksu maksetaan palkkojen perusteella, ja sen suuruus oli 1,34 % vuonna 2020. Sairausvakuutuksen päivärahamaksun pohjana ovat palkansaajilla veronalaiset palkkatulot ja yrittäjillä työtulot. Vuonna 2020 maksu oli palkansaajilla ja MYEL-vakuutetuilla yrittäjillä 1,18 % ja YEL-vakuutetuilla yrittäjillä 1,33 % tuloista. Päivärahamaksu on verotuksessa vähennyskelpoinen.

Työnantajien sairausvakuutusmaksuja kertyi 1 149 milj. euroa (osuus tuotoista noin 45 %), palkansaajien sekä yrittäjien päivärahamaksua 1 111 milj. euroa (osuus tuotoista noin 43 %), ja lisäksi valtio rahoitti vastuullaan olevia etuuksia 296 milj. eurolla (osuus tuotoista noin 12 %) vuonna 2020. Yhteensä työtulovakuutuksen tuotot olivat 2 556 milj. euroa.

Sairaanhoitovakuutus sisältää Kelan maksamat lääkekorvaukset, korvaukset lääkärin- ja hammaslääkärinpalkkioista, korvaukset tutkimuksesta ja hoidosta, matkakorvaukset, kuntoutusmenot (lukuun ottamatta kuntoutusrahoja), maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen perusturvaan kuuluvat sairaanhoitokorvaukset, korvaukset Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle (vielä vuonna 2020) sekä EU-korvaukset sairaanhoidon kustannuksista. Sairaanhoitovakuutuksen etuuksia maksettiin 2 510 milj. euroa.

Kilpailukyky sopimuksen aiheuttamat työtulovakuutuksen ja sairaanhoitovakuutuksen rahoitusmuutokset on viety pysyviin rahoitusosuuksiin vuodesta 2020 alkaen siten, että valtion osuus on 67 % ja vakuutettujen 33 % sairaanhoitovakuutuksen etuus- ja toimintakuluista. Vuonna 2020 valtion osuus sairaanhoitovakuutuksen tuotoista oli noin 65 %, ja vakuutettujen osuus puolestaan oli noin 34 %. Sairaanhoitovakuutuksen EU-korvaukset valtio ja ulkomaan laitokset rahoittavat kuitenkin kokonaan.

Sairaanhoitovakuutuksen rahoitusta varten kaikilta vakuutetuilta eli palkansaajilta, yrittäjiltä sekä eläkkeen- ja etuudensaajilta peritään sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu kunnallisverotuksessa verotettavan ansiotulon perusteella. Vuonna 2020 maksu oli palkansaajilla ja yrittäjillä 0,68 %, ja eläkkeen- ja etuudensaajilla 1,65 % ansiotulosta. Palkansaajilta, yrittäjiltä ja etuudensaajilta perittävää sairaanhoitomaksua kertyi 926 milj. euroa. Valtion suoritukset

sairaanhoidovakuutuksen etuuksiin ja toimintakuluihin olivat 1 773 milj. euroa. Yhteensä sairaanhoidovakuutuksen tuotot olivat 2 732 milj. euroa.

Sairausvakuutuksen rahoitusomaisuuden, josta on vähennetty vieras pääoma ja varaukset, on oltava 8–12 % sairausvakuutuksen vuotuisista kokonaismenoista. Työnantajien ja vakuutettujen vakuutusmaksuperusteet sekä valtion osuus sairaanhoidovakuutuksesta määräytyvät niin, että tämä ehto täyttyy.

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Rahastosta maksettavien etuuksien yhteismäärä oli 7 135 milj. euroa, ja rahaston toimintakulut olivat 263 milj. euroa vuonna 2020.

Valtio rahoittaa kokonaan toimeentulotuen, lapsilisät, yleisen asumistuen, opintoetuudet, äitiysavustukset ja adoptiotuet, sotilasavustukset, rintamaveteraanien kuntoutusmatkakustannukset sekä vammaisten tulkkauspalvelun kulut. Valtio rahoittaa myös valtaosan työttömyysetuuksista ja elatustuen siltä osin kuin maksettuja elatustukia ei saada perityksi elatusvelvollisilta.

Kunnat rahoittavat lastenhoidon tuet lukuun ottamatta ulkomaille maksettavia tukia, jotka valtio rahoittaa. Kunnat rahoittavat myös osan työmarkkinatuista. Työttömyysturvan peruspäivärahojen rahoitukseen ohjataan palkansaajien työttömyysvakuutusmaksuista määrä, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien työntekijöiden maksujen määrää.

Valtio rahoitti etuuksia sekä toimintakuluja yhteensä 6 393 milj. eurolla, kunnat rahoittivat lastenhoidon tukea sekä työmarkkinatukea yhteensä 786 milj. eurolla, ja rahastoon tilitettiin palkansaajien työttömyysvakuutusmaksua 207 milj. euroa työttömyysturvan rahoittamista varten vuonna 2020.

Toimintakulut

Toimintakulujen yhteismäärä vuonna 2020 oli 539,7 milj. euroa ilman 6,5 milj. euron suuruisia osakesiirtoja eläkevastuurahastoon. Toimintakulut ilman osakesiirtoja eläkevastuurahastoon kasvoivat edellisvuodesta 4,3 %. Toimintakulujen yhteismäärä vuonna 2020 oli 546,2 milj. euroa, joka oli 3,3 % etuusrahastojen kokonaiskuluista.

Toimintakulut, ilman osakesiirtoja eläkevastuurahastoon, kohdennetaan etuusrahastoille prosenttiosuuksien mukaan. Kansaneläkerahaston osuus oli 11,3 %, sairausvakuutusrahaston 40,0 % ja sosiaaliturvan yleisrahaston 48,7 %.

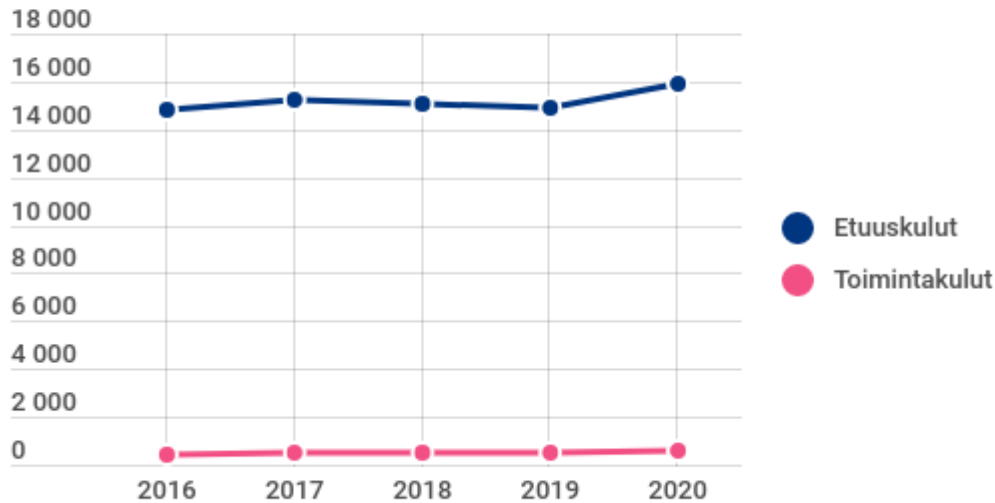
Palkka- ja palkkiokulut olivat 302,1 milj. euroa. Henkilösivukulut olivat yhteensä 79,8 milj. euroa, josta osakesiirtoja oli 6,5 milj. euroa.

Muiden toimintakulujen ja tuottojen yhteismäärä oli 108,2 milj. euroa. Muista toimintakuluista IT-käyttökuluja oli 34,6 milj. euroa. Käyttöomaisuuden poistoja oli 12,6 milj. euroa. Toimintakuluja vähentäviä tuottoja oli 7,4 milj. euroa.

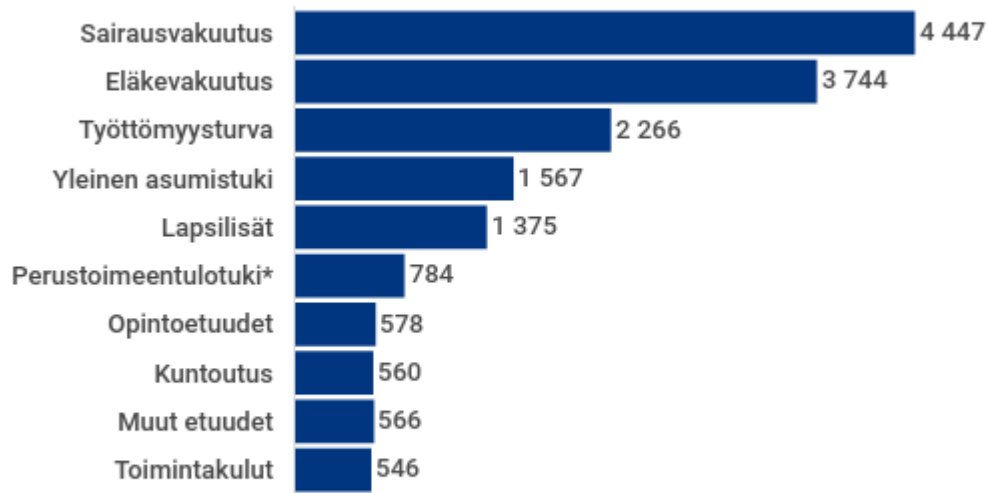
Ostopalveluiden yhteismäärä oli 56,1 milj. euroa. Verohallinnolle maksettavat verotuskustannukset olivat 25,5 milj. euroa. Muut ostopalvelut olivat yhteensä 30,6 milj. euroa.

Valtio rahoittaa vuosittain valtion talousarviossa vahvistettavalla määrällä kustannukset, jotka Kelalle aiheutuvat Kelassa toimivan rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspisteen toiminnasta. Vuonna 2020 yhteyspisteen kustannukset olivat 0,6 milj. euroa.

Kelan etuudet ja toimintakulut 2016–2020, milj.euroa (vuoden 2020 rahana)

Kelan kulujen jakautuminen 2020, milj. euroa

* Sisältää väliaikaisen epidemiakorvauksen.

Palvelurahasto

Kelaan perustetun palvelurahaston avulla huolehditaan Kelan vastuulla olevista rahoituksen, kirjanpidon ja rahaliikenteen tehtävistä Kanta-palvelujen toteuttamisessa ja ylläpitämisessä. Ne määritellään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007).

Vuonna 2020 valtio rahoitti sosiaali- ja terveysministeriön kautta Kanta-palvelujen rakentamis- ja kehittämiskustannukset. Kanta-palvelujen ylläpito rahoitettiin palvelujen käyttäjiltä perittävillä käyttömaksuilla. Palvelurahaston kokonaiskustannukset vuonna 2020 olivat 31,9 milj. euroa, josta investointeja oli 4,4 milj. euroa. Valtio rahoitti kustannuksista 14,4 milj. euroa. Käyttömaksuista saaduilla myyntituotoilla rahoitettiin kustannuksia 17,5 milj. eurolla.

Vuonna 2020 sähköisen lääkemääräyksen ylläpitokustannuksista apteekit rahoittivat 50 %, julkinen terveydenhuolto 35 % ja yksityinen terveydenhuolto 15 %. Potilastiedon arkiston ylläpitokustannuksista 80 % rahoitettiin julkisen terveydenhuollon ja 20 % yksityisen terveydenhuollon käyttömaksuilla.

Eläkevastuurahasto

Kelan toimihenkilöiden vakuutustekninen täysi eläkevastuu oli vuoden lopussa 2 113,7 milj. euroa, josta jo alkaneiden eläkkeiden osuus oli 1 201,0 milj. euroa. Täysi eläkevastuu kasvoi kertomusvuonna 70,4 milj. euroa, kasvusta noin kaksi viidesosaa aiheutui eläkkeellä jo olevien ja eläkkeelle vuoden aikana siirtyneiden eläkevastuun kasvusta, suurimmaksi osaksi kasvu johtui työssä olevien aiheuttamasta eläkevastuusta.

Vuosina 2020–2024 eläkevastuun laskennassa käytettävää enimmäiskorkoa pienennetään 0,1 prosenttiyksikköä vuosittain Finanssivalvonnan laskuperusteiden mukaisesti, vuonna 2020 enimmäiskorko pieneni 3,5 prosentista 3,4 prosenttiin. Muutoksen johdosta täysi eläkevastuu oli 28,2 milj. euroa suurempi kuin se olisi ollut aiemmin käytössä olleella korolla laskettuna.

Lain 754/2016 mukaan Kelan täydestä eläkevastuusta vähintään katettava osuus pienenee puoli prosenttiyksikköä vuosittain vuoteen 2038 asti, vuonna 2020 katetaan 39,0 % täydestä

eläkevastuusta. Katettava eläkevastuu vuoden 2020 lopussa oli yhteensä 835,2 milj. euroa. Eläkevastuurahastossa oli varoja yhteensä noin 1 964,9 milj. euroa. Vähimmäiskate ylittyi siis 1 129,7 milj. eurolla.

Eläkevastuurahastoon maksettiin työnantajan kannatusmaksuna 55,0 milj. euroa, josta 6,5 milj. euroa katettiin osakesiirrolla kansaneläkerahastosta. Lisäksi rahastoon suoritettiin työntekijän eläkemaksua 24,2 milj. euroa, josta 9,3 milj. euroa rahastotiin.

Toimisuhte-eläkkeitä Kela maksoi kaikkiaan 111,3 milj. euroa, jossa oli kasvua edellisvuodesta 3,1 %.

Sijoitustoiminta

Kelan hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman. Sijoitustoiminnan tavoitteita ovat varmuus, tuotto ja rahaksi muutettavuus. Lisäksi sijoitusten pitää olla riittävän hajautettuja.

Kansaneläkerahaston, sairausvakuutusrahaston, sosiaaliturvan yleisrahaston ja palvelurahaston sijoitustoiminnan painopiste on kassavarojen sijoittamisessa. Eläkevastuurahaston varat ovat henkilöstön Kelan palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena, ja rahastosta maksetaan Kelan toimisuhte-eläkkeet. Eläkevastuurahaston omaisuuden allokoinnilla pyritään kasvattamaan rahaston tuottoa ja varautumaan siihen, että sijoitukset voidaan tarvittaessa muuttaa tuottavasti rahaksi. Sijoitusten kansainväliselle hajauttamiselle on asetettu tavoitteet ja aikataulu.

Talouden ja markkinoiden näkökulmasta vuosi 2020 oli historiallinen, täynnä tapahtumia ja koronapandemian leimaama. Vuosi tarjosi sijoittajalle markkinavuoristorataa ja suuria heilahteluja, mutta lopulta myös mukavat tuotot.

Liikkeelle lähdettiin vuoden 2019 eriomaisista sijoitustuotoista ja hyvästä markkinatunnelmasta. Parin hyvin sujuneen ensimmäisen talvikuukauden jälkeen markkinoilla nähtiin koronapandemian aiheuttama raju lasku. Osakkeiden arvon pudotessa kuukaudessa 30 prosenttia odotettiin kyseisen omaisuusluokan pitkän nousuputken tulleen tiensä päähän. Yritykset leikkasivat kuitenkin nopeasti kustannuksiaan, ja samanaikaisen voimakkaan finanssi- ja rahapolitiikan elvytyksen ansiosta maailma oli täynnä sijoituksille tuottoa hakevaa rahaa.

Markkinoilla odotukset kääntyivät rokoteuutisiin ja pandemian jälkeisen ajan talousnousuun sekä sen mukanaan tuomiin paraneviin näkymiin. Sijoitusvuosi päättyi loppuvuonna nähdystä pandemian pahenemisesta huolimatta monelta osin osakekurssien ennätyslukemiin. Leimallista vuodelle 2020 oli kuitenkin suuret tuottoerot osakemarkkinoiden välillä.

Globaaleiden osakkeiden euromääräinen tuotto oli 6,7 prosenttia ja Yhdysvaltojen osakkeiden 11,1 prosenttia. Kehittyvistä markkinoista Aasian tuotto oli 17,9 prosenttia, mutta Kehittyvän Euroopan tuotto jäi negatiiviseksi -18,8 prosenttiin, samoin kuin Latinalaisen Amerikan -20,8 prosenttiin. Eurooppalaisten osakkeiden tuotto jäi -3,0 prosenttiin, mutta Kotimaiset osakkeet tuottivat sen sijaan erinomaiset 15,7 prosenttia. Korkosijoituksille viime vuosi oli pääsääntöisesti hyvä. Euroalueen valtionlainojen tuotto oli 4,9 prosenttia (kaikki luottoluokat) ja yrityslainojen riskitasosta riippuen 1,9 – 2,6 prosenttia. Kehittyvien maiden eurosuojatut yrityslainat tuottivat 6,1 prosenttia. Rahamarkkinoiden tuotot jäivät negatiivisiksi.

Kansaneläkerahaston osakkeiden markkina-arvo nousi vuoden alusta 14,8 prosenttia (edellisvuonna arvo nousi 18,5 prosenttia).

Eläkevastuurahaston tuotto oli 17,9 prosenttia (edellisvuonna 18,7 prosenttia). Myös pidemmällä aikavälillä salkku on suuren osakepainonsa ansiosta tuottanut hyvin.

Vuonna 2020 saadut osinkotuotot laskivat edellisen vuoden 40,6 milj. eurosta 32,5 milj. euroon pääosin koronapandemian taloustilanteeseen aiheuttamien epävarmuustekijöiden vuoksi. Useat yhtiön leikkasivat osinkojaan tai jättivät ne kokonaan jakamatta.

Kansaneläkerahaston, sairausvakuutusrahaston ja sosiaaliturvan yleisrahaston kassavarojen yhteenlaskettu kuukausittainen keskiarvo vuonna 2020 oli 977,9 milj. euroa (edellisvuonna 860,5 milj. euroa). Kassavarojen keskikorko jäi negatiiviseksi ja oli -0,03 prosenttia (edellisvuonna 0,06 prosenttia).

Rahoituksen tulevaisuudennäkymät

Maan hallituksen laatimassa hallitusohjelmassa ja julkisen talouden suunnitelmassa tavoiteltiin tulevalle suunnittelukaudelle julkisen talouden tasapainoa ja alenavaa velkasuhdetta normaalin talouden kehityksen oloissa. Tavoitteiden toteutumisessa erityisesti työllisyysasteen

nostamisella oli keskeinen merkitys. Valtio on joutunut ottamaan ison vastuun koronavirusepidemian taloudellisesta hoidosta. Tästä aiheutuneen epävarmuuden vuoksi näitä tavoitteita ei enää asetettu kevään 2020 julkisen talouden suunnitelmassa.

Taloudellinen tilanne on heikentynyt koronan vuoksi siinä määrin, että suunnittelukauden tavoitteita joudutaan tarkastelemaan uusista lähtökohdista. Hallituksen julkaisemassa kestävyystiekartassa on kuvattu keskeisiä keinoja, joilla julkisen talouden kestävyysaasteeseen on tarkoitus puuttua. Sosiaali- ja terveystieteiden uudistuksella, työllisyyttä edistävillä toimenpiteillä sekä muilla talouskasvua tukevilla toimilla kuten kilpailukyvyn parantamisella, tutkimuksella ja tuotekehityksellä, rakenteellisilla uudistuksilla sekä digitalisaation edistämällä tähdätään lähivuosina merkittäviin kustannussäästöihin sekä julkisen talouden tuottavuuden parantamiseen.

Välttämättömät toimet koronavirusepidemian taittamiseksi sekä yritysten ja kotitalouksien tukemiseksi ovat kasvattaneet voimakkaasti julkisia menoja. Uusien pysyvien menojen lisääminen oletettavasti vaikeuttaa myöhemmin edessä olevaa sopeuttamisvaihetta. Tässä tilanteessa ei vielä pysty arvioimaan, milloin taloudessa siirrytään kohti tasapainoa vahvistavaa suuntaa. Talouden tilanne näyttää tulevina vuosina koronavirusepidemian vuoksi entistä heikommalta.

Arvioiden mukaan talouskasvu ei lähivuosina riitä vahvistamaan julkisen talouden rahoitusasemaa ennalleen ja julkisen talouden oletetaan pysyvän alijäämäisenä. Väestön ikääntymisen myötä työikäinen väestö vähenee ja talouskasvun ennustetaan hidastuvan samalla kun ikäsidonnaisten etuuksien tarve kasvaa.

Koronavirusepidemian keston ja talousvaikutuksiin liittyy vieläkin suurta epävarmuutta. Nopeaa palautumista tuskin kuluvaan vuodenaikaan nähdään, kun pandemian toinen aalto ja virusmuunnoksen vaikutus on voimistunut Suomessa. Odotuksia paremmasta on suunnattu jo tulevaan kesään ja sen jälkeiseen aikaan, jolloin riskiryhmät on oletettavasti saatu rokotettua ja kausivaihtelun odotetaan vähentävän koronan leviämistä eikä uusia rajoitustoimia jouduta enää ottamaan käyttöön.

Kelan rahoituksen tulevaisuudennäkymiin vaikuttaa suhdanneluonteisten tekijöiden ja väestörakenteen muutosten lisäksi myös maan hallitusohjelman linjausten toimeenpano sekä mahdolliset toimenpiteet julkisen talouden alijäämään pienentämiseksi.

Heikentyvä taloustilanne haastaa Kelan rahoitusta

Kelan rahoitusta kehitetään jatkuvasti. Kansaneläkerahastosta maksettavien kansaneläkkeiden, lapsikorotusten, perhe-eläkkeiden, vammaisetuuksien ja rintamasotilasetuuksien valtion ennakoiden määrää muuttui 100 prosenttiin 1.1.2021 alkaen. Samanaikaisesti myös työttömyysturvan rahoituksessa siirryttiin valtion ennakoiden osalta vahvistamismenettelystä ilmoittamismenettelyyn.

Koronavirusepidemiasta johtuva isku talouteen vaikuttaa vielä lähivuosina Kelan etuuksiin ja niiden rahoitukseen. Osa sairastuvista ja karanteeniin asetettavista henkilöistä saa Kelasta etuuksia epidemian jatkuessa. Heikentynyt taloustilanne sekä epidemiasta johtuvien työttömien ja lomautettujen määrän kasvu on lisännyt Kelan perusturvaetuuksien tarvetta.

Vuosina 2021–2025 menokehitykseen vaikuttavat oletukset työttömyyden ja väestön kehityksestä. Talousoletuksissa työttömyyden arvioidaan hieman nousevan vuonna 2021 ja siitä hieman laskevan vuoteen 2024 saakka. Syntyvyyden laskun on oletettu uusimpien tietojen perusteella kääntyneen pieneen nousuun. Ennusteiden mukaan huoltosuhde huononee edelleen seuraavina vuosikymmeninä ikääntyneiden määrän kasvaessa ja työikäisen väestön supistuksessa. Iäkkään väestön kasvu aiheuttaa korkeampia kokonaiseläkemenoja. Kelan eläkemenot sen sijaan vähenevät edelleen työeläkemenojen kasvaessa.

Marraskuun 2020 ennusteen mukaan Kelan rahoituksen tulevaisuuden näkymät ovat etuus-kulujen osalta melko vakaat. Vuodesta 2020 vuoteen 2021 Kelan kulut kasvavat nimellisesti noin 600 milj. euroa. Sen sijaan vuodesta 2021 vuoteen 2025 kulujen arvioidaan laskevan.

Äkillinen perusturvaetuuksien kulujen kasvu nosti valtion rahoitusosuutta etuuksista ja toimintakuluista vuonna 2020. Palkkasumma jäi epidemian vuoksi ennustettua pienemmäksi, ja siksi myös sairausvakuutusmaksujen tuotot jäivät arvioitua pienemmiksi.

Sairausvakuutusmaksut nousevat vuonna 2021, mutta niiden arvioidaan laskevan vuosiksi 2022–2025. Valtio rahoittaa vuoden 2021 kuluista noin 73 %. Näillä varoilla katetaan kaikki kansaneläkerahaston etuudet, pääosa sosiaaliturvan yleisrahaston ja osa sairausvakuutusrahaston etuuksista sekä prosenttiosuuden mukainen määrä Kelan toimintakuluista. Vakuutetut maksavat etuus- ja toimintakuluista 14 % (määrä muodostuu sairausvakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksuista).

Työnantajien vakuutusmaksuilla katetaan 8 % Kelan menoista. Kunnat maksavat 5 %, ja nämä varat ohjataan lastenhoidon tukeen sekä työttömyysturvaan. Valtion rahoitusosuus työtulovakuutuksessa on noin 12 % työtulovakuutuksen kuluista. Muu kuin valtion rahoittama osuus työtulovakuutuksesta rahoitetaan vakuutusmaksuilla, ja siltä osin kulujen rahoitusosuudet ovat työnantajille 52 % ja vakuutetuille 48 %. Sairaanhoidovakuutuksessa kulujen rahoitusosuudet ovat valtio 67 % ja vakuutettujen vakuutusmaksut 33 %.

Valtion osuuden arvioidaan olevan noin 73–74 % koko tarkastelujakson. Kelan toimeenpaneman sosiaaliturvan rahoituksen haasteen saattaa aiheuttaa lähivuosina kuitenkin julkisen talouden alijäämän pienentämiseksi mahdollisesti tehtävät sosiaaliturvan leikkaukset. Keskusteluun ovat nousseet myös sosiaaliturvaan liittyvät kannustinongelmat.

Ratkaisuiksi on esitetty muun muassa perusturvaetuuksien yhdenmukaistamista, perustuloa ja osallistavaa sosiaaliturvaa. Mitä enemmän nykyisiä etuuksia kyetään yhdistämään ja säädöksiä yksinkertaistamaan, sitä selkeämmäksi muodostuu myös niiden rahoitus. Sote- ja sotu-uudistus saattavat vaikuttaa toteutuessaan Kelan hoitamiin etuuksiin, korvausjärjestelmiin ja etuuksien rahoitukseen.

Toimintakulujen pysyvän rahoituksen riittävyys pitäisi turvata vuodesta 2022 alkaen koko vuosikymmeneksi. Tulevina vuosina Kelan toimintakulujen osuutta suhteessa kokonaisuimein tulisi kasvattaa Kelan kehittämisinvestointien vuoksi. Erityisesti etuusaloistaohjelma on mittava uudistus. Muuttuvassa toimintaympäristössä Kelalta vaaditaan entistä kattavam-
paa ja nopeampaa palvelutarjontaa. 2020-luvulla Kelan lisärahoitustarvetta toimintakuluissa aiheuttaa etuusjärjestelmien ja asiointipalvelujen sekä tietoturvan uudistaminen. Tämä on välttämätöntä, jotta Kelan etuuskäsittelyn ja asiakaspalvelun palvelutaso ja -kyky kyetään turvaamaan myös 2030-luvulla.

16. Toimielimet ja neuvottelukunnat 2020

Toimielimet

Valtuutetut:

Slunga-Poutsalo Riikka, kansanedustaja, puheenjohtaja (varalla: Kotiaho Jouni, kansanedustaja)

Nurminen Ilmari, kansanedustaja, varapuheenjohtaja (varalla: Berg Kim, kansanedustaja)

Elomaa Ritva, kansanedustaja (varalla: Lundén Mikko, kansanedustaja)

Filatov Tarja, kansanedustaja 17.4. asti, Mäkynen Matias, kansanedustaja 21.4. alkaen (varalla: Eloranta Eeva-Johanna, kansanedustaja)

Forsgrén Bella, kansanedustaja (varalla: Virta Sofia, kansanedustaja)

Häkkänen Antti, kansanedustaja (varalla: Ikonen Anna-Kaisa, kansanedustaja)

Kontula Anna, kansanedustaja (varalla: Hänninen Katja, kansanedustaja)

Lohi Markus, kansanedustaja (varalla: Aittakumpu Pekka, kansanedustaja)

Mattila Hanna-Leena, kansanedustaja (varalla: Honkonen Petri, kansanedustaja)

Niikko Mika, kansanedustaja (varalla: Juuso Kaisa, kansanedustaja)

Salonen Kristiina, kansanedustaja (varalla: Werning Paula, kansanedustaja)

Sarkomaa Sari, kansanedustaja (varalla: Koulumies Terhi, kansanedustaja)

Tilintarkastajat:

Helkiö Mikko, tarkastusneuvos, JHT, HT, puheenjohtaja (varalla: Rauhala Piia-Tuulia, yksikön johtaja, KHT, JHT 22.9. asti, Ala-aho Virpi, kaupunginreviisori, JHTT 23.9. alkaen)

Kiljunen Anneli, kansanedustaja, varapuheenjohtaja (varalla: Väätäinen Tuula, kansanedustaja)

Järvinen Heli, kansanedustaja (varalla: Suoniemi Tero, poliittinen asiantuntija)

Kurvinen Antti, kansanedustaja (varalla: Kinnunen Mikko, kansanedustaja)

Laiho Mia, kansanedustaja (varalla: Vartiainen Juhana, kansanedustaja)

Lindén Aki, kansanedustaja (varalla: Eskelinen Seppo, kansanedustaja)

Niemi Veijo, kansanedustaja (varalla: Juvonen Arja, kansanedustaja)

Tuomela Ulla-Maija, KHT, JHT (varalla: Lehto Ari, KHT, JHT)

Hallitus:

Kiukas Vertti, pääsihteeri, hallituksen puheenjohtaja
Nieminen Mira, rikoskomisario, varapuheenjohtaja
Backman Heli, ylijohdaja 1.8. alkaen
Brax Tuija, pääsihteeri
Lehtinen Leila, johtaja
Rantahalvari Vesa, johtava asiantuntija 30.6. asti
Rehula Juha, sosionomi
Siekkinen Saana, johtaja
Sipilä Timo, johtaja
Särkelä Riitta, pääsihteeri
Toivola Tommi, johtaja 1.7. alkaen
Varhila Kirsi, kansliapäällikkö 31.7. asti
Sarlin Tuija, puheenjohtaja, henkilöstön edustaja, puhe- ja läsnäolo-oikeus

Johtajat:

Antila Outi, pääjohtaja
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka, johtaja
Nissilä Nina, johtaja

*Johtavat toimihenkilöt**Tulosityksiköiden johtajat:*

Kivimäki Elise (asiakkuuspalvelujen tulosityksikkö) 31.7.2020 asti
Taponen Petteri (asiakkuuspalvelujen tulosityksikkö) 1.8.2020 – 31.7.2021
Neimala Anne (etuuspalvelujen tulosityksikkö) 31.8.2020 asti
Jussila Antti (etuuspalvelujen tulosityksikkö) 1.9.2020 – 31.7.2021
Melanen Jukka (IT-palvelujen tulosityksikkö)
Lindgren Marina (tietopalvelujen tulosityksikkö)
Hänninen Sari (yhteisten palvelujen tulosityksikkö) 31.8.2020 asti
Linkova Nina (yhteisten palvelujen tulosityksikkö) 1.9.2020 – 31.7.2021

Sisäisen tarkastuksen päällikkö:

Uusi-Autti Eeva

Johdon tukiyksikön johtaja:

Korhola Heli

Viestintäyksikön johtaja:

Marjamäki Pipsa Lotta

Johtava ylilääkäri:

Leinonen Janne

Neuvottelukunnat ja foorumit

Kelan neuvottelukuntakokonaisuuteen kuuluu kolme lakisääteistä neuvottelukuntaa sekä Kelan itsensä asettamat vuorovaikutukselliset foorumit.

Neuvottelukuntien tehtävät on määritelty laissa. Foorumit toimivat Kelan sidosryhmä- ja asiantuntijaeliminä kunkin teeman sisällöllisessä ja strategisessa kehittämistyössä.

Neuvottelukuntien ja foorumien jäsenet edustavat viranomaisia, yhteisöjä, etujärjestöjä. Toimintaan osallistuu myös Kelan asiantuntijoita.

Kelan neuvottelukunta 1.1.2020-31.3.2020

Outi Antila, pääjohtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja

Brax Tuija, pääsihteeri

Hallia Antti, asiantuntija

Hellstén Harri, työmarkkina-asioiden päällikkö

Hiltunen Leea, puheenjohtaja

Hiltunen Virpi, neuvotteleva virkamies
Huumonen Hanna, asiantuntija
Karjalainen Sakari, pääsihteeri
Laxåback Jonas, lakimies
Livson Matleena, erityisasiantuntija
Majanen Juha, apulaisbudjettipäällikkö
Myllärinen Tarja, johtaja
Norppa Tiina, työsuojelun päävaltuutettu
Ojala Katri, johtava asiantuntija
Partanen Iso, toiminnanjohtaja
Pohjonen Petri, pääjohtaja
Raitamäki Sonja, pääsihteeri
Ruth Kimmo, työmarkkinaneuvos
Salonen Leila, toiminnanjohtaja
Siika-aho Liisa, johtaja
Säävälä Minna, perhetoimintojen johtaja
Tervahauta Markku, pääjohtaja
Tervonen Sari, toiminnanjohtaja
Työläjärvi Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija

Kelan neuvottelukunta 1.7.2020 alkaen

Outi Antila, pääjohtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Heli Korhola, johdon tukiyksikön johtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
Anna-Stiina Lundqvist, vastaava sidosryhmätyön ja vastuullisuuden asiantuntija, neuvottelukunnan sihteeri
Katri Ojala, johtava asiantuntija
Janne Viskari, pääjohtaja
Ole Norrback, puheenjohtaja
Petri Pohjonen, pääjohtaja
Köli Pekka, varapuheenjohtaja
Hennamari Mikkola, tutkimusyksikön päällikkö
Ilpo Tolonen, hallituksen puheenjohtaja
Hanna Markkula-Kivisilta, pääsihteeri

Liisa Siika-Aho, johtaja
Riitta Maijala, ylijohtaja
Tarja Myllärinen, johtaja
Satu Grekin, toiminnanjohtaja 1.10.2020 alkaen
Janne Makkula, työmarkkinajohtaja
Markku Tervahauta, pääjohtaja
Seija Lehtonen, erityisasiantuntija
Jaana Laitinen, johtava asiantuntija
Ulla Hämäläinen, finanssineuvos
Markku Heikura, pääjohtaja
Hanna-Kaisa Järvi, toiminnanjohtaja 1.7.2020-30.9.2020
Jani Sillanpää, sosiaalipoliittikan asiantuntija 1.7.2020-31.1.2021
Riitta Työläjäarvi, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija 1.7.2020-28.2.2021

Sairausvakuutusasiain neuvottelukunta

Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Reija Jääskeläinen, osaamiskeskuksen päällikkö, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
Ismo Hiljanen, suunnittelun asiantuntija, neuvottelukunnan sihteeri
Jaska Siikavirta, johtaja
    Pasi Pohjola, osastopäällikkö
Liisa Siika-aho, johtaja
    Eva Ojala, neuvotteleva virkamies
Lauri Vuorenkoski, terveystieteiden asiantuntija
    Matti Pöyry, toiminnanjohtaja
Auli Rytivaara, asiantuntijalääkäri
    Eveliina Vigelius, asiantuntija
Tuuli Glantz, sosiaalipoliittinen asiantuntija
    Kari Haring, asiantuntijalääkäri
Riitta Työläjäarvi, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
    Hanna-Maija Kause, johtava asiantuntija 15.10.2020 saakka
    Katri Ojala, johtava asiantuntija, 15.10.2020 alkaen
Tarja Filatov, kansanedustaja
    Sanna Antikainen, kansanedustaja

Sosiaalilääketieteellinen neuvottelukunta

Janne Leinonen, neurologian erikoislääkäri, neuvottelukunnan puheenjohtaja

Miia Turpeinen, arviointiylilääkäri, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja

Katariina Kallio-Laine, vastaava asiantuntijalääkäri, neuvottelukunnan sihteeri

Jäsenet:

Ilona Autti-Rämö, pääsihteeri

Markus Henriksson, ylijohdaja

Eero Hirvensalo, ylilääkäri

Erika Jääskeläinen, dosentti

Satu Lahti, professori

Eija Lönnroos, professori

Mika Mäkelä, vastaava ylilääkäri

Eva Helaskoski, työterveyshuollon erikoislääkäri

Heikki Pärnänen, johtaja

Matti Pöyry, toiminnanjohtaja

Timo Strandberg, professori

Markku Sumanen, professori

Pekka Ylöstalo, professori

Asiantuntijat:

Sari Atula, dosentti

Oskari Heikinheimo, professori

Sari Helminen, vastaava asiantuntijahammaslääkäri

Risto Huupponen, professori

Hanna-Mari Jauhonen, tutkijalääkäri

Asko Järvinen, osastonylilääkäri

Helena Kastarinen, ylilääkäri

Karoliina Koskenvuo, tutkimustiimin päällikkö

Tanja Laukkala, dosentti

Heikki Lukkarinen, toimialajohtaja

Jukka Meurman, professori

Raija Sipilä, toimituspäällikkö
Tero Soukka, vastuualuejohtaja
Liisa Suominen, professori
Kirsi Vainiemi, vastaava ylilääkäri

Lääkejaosto

Miia Turpeinen, dosentti, jaoston puheenjohtaja
Katariina Klintrup, vastaava asiantuntijalääkäri, jaoston sihteeri
Risto Huupponen, professori
Hanna-Mari Jauhonen, tutkijalääkäri
Asko Järvinen, osastonylilääkäri
Helena Kastarinen, ylilääkäri
Jarmo Salo, lastentautien erikoislääkäri
Eija Lönnroos, professori
Anne Rönneberg, suunnittelija
Janne Leinonen, johtava ylilääkäri

Hammaslääketieteen jaosto

Pekka Ylöstalo, professori, jaoston puheenjohtaja
Sari Helminen, asiantuntijahammaslääkäri, jaoston sihteeri
Professori Satu Lahti, Turun yliopisto
Professori Jukka Meurman, Helsingin yliopisto
Toiminnanjohtaja, HLT Matti Pöyry, Suomen Hammaslääkäriliitto
Vastuualuejohtaja, dosentti Tero Soukka, Turun yliopisto
Professori Liisa Suominen, Itä-Suomen yliopisto

Opiskelijaterveydenhuollon foorumi

Reija Jääskeläinen, osaamiskeskuksen päällikkö, foorumin puheenjohtaja
Mari Stenberg, erikoissuunnittelija, foorumin sihteeri
Katariina Poskiparta, toimitusjohtaja
Päivi Metsäniemi, johtajaylilääkäri
Annika Stadius, opintopalvelupäällikkö

Päivi Laakkonen, opintokuraattori

Pirkko Vartiainen, professori

Saara Maalismaa, opiskelijapalveluiden päällikkö

Maire Kolimaa, neuvotteleva virkamies

Touko Niinimäki, sosiaalipolitiikan asiantuntija

Jani Sillanpää, sosiaalipolitiikan asiantuntija

Hannele Kirveskoski, hyvinvointipolitiikan asiantuntija

Elina Viitaniemi, hallituksen jäsen

Johanna Jahnukainen, kehittämisspäällikkö

Piia Kuusisto, ryhmäpäällikkö

Emmi Lehtonen, tiimipäällikkö

Mari Jaakkola, juristi

Työterveyshuoltofoorumi

Reija Jääskeläinen, osaamiskeskuksen päällikkö, neuvottelukunnan puheenjohtaja

Kirsi Airinen, ryhmäpäällikkö, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja

Nina Jaakkola, suunnittelun asiantuntija, neuvottelukunnan sihteeri

Anu Tuovinen, johtava asiantuntija

Miia Kannisto, johtava asiantuntija

Auli Rytivaara, asiantuntijalääkäri

Antti Tanskanen, asiantuntija

Anna Kukka, työelämän kehittämisen asiantuntija

Marja Tallavaara, asiantuntija

Kari Aikio, aluepäällikkö

Kristiina Mukala, lääkintöneuvos

Riitta Sauni, lääkintöneuvos

Kari Haring, asiantuntijalääkäri

Anne Mironen, työympäristö- ja tasa-arvoasioiden asiantuntija

Merja Blomqvist, työfysioterapeutti

Hanna Nummila, työfysioterapeutti

Heli Hannonen, työterveyspsykologi

Sanna Selinheimo, työterveyspsykologi

Pilvi Österman, puheenjohtaja

Marja Alanne, johtava työterveyshoitaja
Johanna Larkio, johtava työterveyslääkäri
Anniina Anttila, vastaava työterveyslääkäri
Harri Hellsten, työmarkkina-asioiden päällikkö
Albert Mäkelä, asiantuntija
Riitta Työläjärvi, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
Liisamari Krüger, ylilääkäri
Eva Helaskoski, johtaja
Satu Soini, ylilääkäri
Timo Hujanen, suunnittelun asiantuntija
Paula Melart, asiantuntijalääkäri

Eläkefoorumi

Regina Ollila, osaamiskeskuksen päällikkö, foorumin puheenjohtaja 15.9.2020 alkaen
Mia Helle foorumin puheenjohtaja 1.1.2020-14.9.2020
Marja-Leena Seppälä, suunnittelun asiantuntija, foorumin varapuheenjohtaja
Raija-Liisa Foudila suunnittelun asiantuntija, foorumin sihteeri
Hanna Tossavainen, neuvotteleva virkamies
Outi Luoma-Aho, budjettineuvos
Marjukka Hietaniemi, kehityspäällikkö
Minka Hauta-aho, lakimies
Sinikka Näättsaari, työura- ja eläkeasioiden päällikkö
Tuuli Glantz, sosiaalipoliittinen asiantuntija
Samppa Koskela, juristi
Riitta Työläjärvi, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
Katri Ojala, johtava asiantuntija
Anu Tuovinen, johtava asiantuntija
Marja Tallavaara, asiantuntija
Timo Sipilä, johtaja
Antti Tanskanen, asiantuntija
Vesa Rantahalvari, johtava asiantuntija
Harri Hellstén, työmarkkina-asioiden päällikkö
Albert Mäkelä, asiantuntija

Matti Niiranen, toiminnanjohtaja

Anssi Kemppi, toiminnanjohtaja

Timo Kokko, toiminnanjohtaja

Jan Koskimies, toiminnanjohtaja

Seija Lehtonen, erityisasiantuntija

Jenni Blomgren, suunnittelun asiantuntija

Kuntoutuksen asiakasfoorumi

Mikko Toivanen, työ- ja toimintakykyetuuksien osaamiskeskuksen päällikkö, neuvottelukunnan puheenjohtaja

Riikka Peltonen, osaamiskeskuksen kuntoutusryhmän suunnittelun asiantuntija, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja sihteeri

Seija Sukula, erityisasiantuntija

Anne Kanto-Ronkanen, erityisasiantuntija

Patrik Tötterman, erityisasiantuntija

Päivi Haavisto-Vuori, neuvotteleva virkamies

Kaisa Rätty, opetusneuvos

Jouni Järvinen, opetusneuvos

Ellen Vogt, erityisasiantuntija

Tuula Kock, asiantuntijalääkäri

Päivi Pollari, suunnittelija

Arja Alamehtä, suunnittelija

Mauri Kallinen, kuntoutusylilääkäri

Aki Vainionpää, kuntoutusylilääkäri

Jaana Ylitalo, puheenjohtaja

Anne Höglund, hallituksen jäsen

Martti Poteri, palvelupäällikkö

Sirkku Reponen, projektipäällikkö

Virpi Siiskonen, vammaisfoorumin hallituksen jäsen

Riitta Saksanen, sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija

Marko Jääskeläinen, yrittäjä

Jukka Sariola, puheenjohtaja

Pia Hytönen, toiminnanjohtaja

Olavi Kaukonen, toimitusjohtaja

Jaana Hirvonen, kehitysjohtaja

Susanna Ryytänen, kuntoutussuunnittelija

Janne Leinonen, johtava ylilääkäri

Jan Löfstedt, vastaava asiantuntijalääkäri

Kuntoutuksen kumppanuusfoorumi

Mikko Toivanen, työ- ja toimintakyvyn osaamiskeskuksen päällikkö, foorumin puheenjohtaja

Tuula Ahlgren, osaamiskeskuksen kuntoutuspalveluryhmän päällikkö, foorumin varapuheenjohtaja ja sihteeri

Seija Sukula, erityisasiantuntija

Anne Kanto-Ronkanen, erityisasiantuntija

Patrik Tötterman, erityisasiantuntija

Päivi Haavisto-Vuori, neuvotteleva virkamies

Marika Heimo, avustusvalmistelija

Heidi Pursiainen, seurantavastaava

Ellen Vogt, erityisasiantuntija

Tuula Kock, asiantuntijalääkäri

Riitta Työläjärvi, asiantuntijalääkäri

Ilkka Kaukoranta, pääekonomisti

Auli Rytivaara, asiantuntijalääkäri

Juhani Ruutiainen, professori

Marja Tallavaara, asiantuntija

Maire Lumiaho, lakimies,

Edustaja puuttuu, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija, STTK

Samppa Koskela, juristi

Mika Pekkonen, lääketieteellinen johtaja

Jarno Talvitie, asiantuntija

Päivi Opari, erityisasiantuntija

Soile Kuitunen, toimitusjohtaja

Janne Pelkonen, erityisasiantuntija

Harri Hellstén, työmarkkina-asioiden päällikkö

Albert Mäkelä, asiantuntija

Mauri Kallinen, kuntoutusylilääkäri

Aki Vainionpää, kuntoutusylilääkäri

Tiina Mäkinen, puheenjohtaja

Hanna-Maija Kause, johtava asiantuntija

Outi Töytäri, kuntoutusalan asiantuntija

Marja Lampainen, fysioterapeutti

Janne Leinonen, johtava ylilääkäri

Jan Löfsted, vastaava asiantuntijalääkäri

Anna-Liisa Salminen, johtava tutkija

Riitta Seppänen-Järvelä, tutkimuspäällikkö

Työttömyysturvafoorumi

Pasi Pajula, toimeentuloturvaetuuksien osaamiskeskuksen päällikkö, foorumin puheenjohtaja

Filippa Nikkinen ryhmäpäällikkö, foorumin varapuheenjohtaja

Teija Hautera suunnittelun asiantuntija, foorumin sihteeri

Marjaana Maisonlahti, hallitusneuvos

Kirsi Päivänsalo, neuvotteleva virkamies

Timo Meling, vanhempi hallitussihteeri

Eeva Vartio, hallitussihteeri

Marko Aarnio, toimistopäällikkö

Satu Luojola, lakimies

Aki Villman, toiminnanjohtaja

Outi Mäki, hallituksen puheenjohtaja

Vesa Rantahalvari, johtava asiantuntija

Mikko Räsänen, asiantuntija

Harri Hellstén, työmarkkina-asioiden päällikkö

Albert Mäkelä, asiantuntija

Pirjo Väänänen, sosiaaliasioiden päällikkö

Alli Tiensuu, työvoimapolitiittinen asiantuntija

Samppa Koskela, juristi

Patrizio Lainà, pääekonomisti

Heikki Taulu, ekonomisti

Katri Ojala, johtava asiantuntija

Maria Kauppinen

Elina Pajula, sisältövastaava

Marko Mäki-Hakola, elinkeinojohtaja

Marja Tallavaara, asiantuntija

Filippa Nikkinen, ryhmäpäällikkö

Toimeentulotukifoorumi

Pasi Pajula, toimeentuloturvaetuksien osaamiskeskuksen päällikkö, foorumin puheenjohtaja

Mira Halme suunnittelun asiantuntija, foorumin sihteeri

Mikko Friipyöli, erityisasiantuntija

Outi Luoma-Aho, budjettineuvos

Arto Salmela, neuvotteleva virkamies

Jarmo Lindén, johtaja

Kimmo Huovinen, apulaisjohtaja

Marie Reijo, erikoistutkija

Mira Kajantie, yliaktuaari

Minna Kivipelto, tutkimuspäällikkö

Jussi Tervola, tutkimuspäällikkö

Anne Qvist, aikuissosiaalityön päällikkö

Leena Luhtasela, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön päällikkö

Anne Savolainen, asuntopäällikkö

Kaisa Palomäki, asiantuntija

Virve Flinkkilä, palvelupäällikkö

Assi Sihvonen, sosiaalityön esimies

Terhikki Ahonen, johtava sosiaalityöntekijä

Taru Herranen, palvelupäällikkö

Kaisu Kammonen, erityisasiantuntija

Henna Kuitunen, kehittämiskoordinaattori

Petri Liski, kiinteistökehityspäällikkö

Jyrki Lappi, maankäyttöjohtaja

Elina Wiljanen, sosiaalityöntekijä

Minna Virta, johtaja

Mikko Autio, asumisen asiantuntija

Jukka Kokkinen, asuntotoimenpäällikkö

Kaisa Kohvakka, aikuissosiaalityön ja kuntouttavien palveluiden johtava sosiaalityöntekijä

Laura Vääntinen, aikuissosiaalityön ja kuntouttavien palveluiden johtava sosiaalityöntekijä

Sanna Räsänen, johtava sosiaalityöntekijä

Tanja Bäck, johtava sosiaalityöntekijä

Katri Hiltunen, asuntotoimenjohtaja

Helene Vanninen, asuntoasiainkoordinaattori

Sanna Mutikainen, johtava sosiaalityöntekijä

Kati Saarela, tulosityksikköpäällikkö

Ellen Vogt, erityisasiantuntija

Annika Korpela, lakimies

Laura Hassi, asiantuntija

Susanna Rahkonen, neuvotteleva virkamies

Ritva Liukonen, erityisasiantuntija

Venla Hietala, suunnittelun asiantuntija

Rita Lääkkölä, suunnittelun asiantuntija

Sami Tuori, suunnittelun asiantuntija

Signe Jauhiainen, tutkimuspäällikkö

Kansaneläkelaitoksen tuloslaskelma ja tase vuosilta 2020 ja 2019, 1 000 euroa

Kansaneläkelaitoksen tuloslaskelma

Kansaneläkelaitoksen tuotot	2020	2019
Etuusrahastojen tuotot		
Kansaneläkerahasto		
Valtion osuudet kansaneläkevakuutuksen etuuksista	-3 747 414	-3 514 888
Kansaneläkerahaston tuotot yhteensä	-3 747 414	-3 514 888
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Työtulovakuutuksen vakuutusmaksut	-2 259 835	-2 057 770
Valtion osuudet työtulovakuutuksen etuuksista	-295 991	-247 539
Työtulovakuutus yhteensä	-2 555 827	-2 305 308
Sairaanhoitovakuutus		
Sairaanhoitovakuutuksen vakuutusmaksut	-925 670	-439 774
Valtion osuus sairaanhoitovakuutuksen etuuksiin	-1 630 940	-2 049 662
Saadut EU-korvaukset	-48 119	-54 927
Lääkekorvausmenojen palautusmaksu	-32 870	-13 147
Takautumissuoritukset	-255	-282
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	-2 637 854	-2 557 792
Sairausvakuutusrahaston tuotot yhteensä	-5 193 681	-4 863 100
Sosiaaliturvan yleisrahasto (Sty)		
Valtion osuus Sty:n etuuksista	-6 129 471	-5 583 481
Kuntien osuus Sty:n etuuksista	-785 920	-748 754
Ahvenanmaan osuus Sty:n etuuksista	-12 086	-11 754
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	-207 300	-207 000
Muut Sty:n tuotot etuuksiin	-64	-68
Sosiaaliturvan yleisrahaston tuotot yhteensä	-7 134 841	-6 551 057
Etuusrahastojen sijoitusten tuotot ja kulut	-6 378	-1 312
Etuusrahastojen rahoitustuotot ja kulut	787	-291
Etuusrahastojen muut tuotot ja kulut	-864	-1 505
Etuusrahastojen tuotot yhteensä	-16 082 390	-14 932 152
Valtion osuus etuusrahastojen toim. kuluista	-417 801	-372 227
Palvelurahaston tuotot		
Toimintatuotot	-15 018	-13 251
Myyntituotot	-17 541	-15 597
Rahoitustuotot ja kulut	7	0
Palvelurahaston tuotot yhteensä	-32 551	-28 848
Eläkevastuurahaston tuotot		
Kannatusmaksut	-55 041	-51 379
Omaisuuksien tuotot	-65 260	-117 556
Työntekijöiden eläkemaksut	-24 154	-21 129
Vilma-laitosten hyvitykset	-11 023	-9 885
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-3 764	-2 124
Eläkevastuurahaston tuotot yhteensä	-159 642	-202 073
Kansaneläkelaitoksen tuotot yhteensä	-16 692 385	-15 535 301

Kansaneläkelaitoksen kulut	2020	2019
Etuusrahastot		
Etuuskulut		
Kansaneläkevakuutus		
Eläke- ja vammaisetuudet	3 744 466	3 521 512
Sairausvakuutus		
Työtulovakuutus	2 496 132	2 373 433
Sairaanhoitovakuutus	2 510 183	2 447 108
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Työttömyysturvaetuudet	2 265 584	1 870 367
Lapsiperheiden etuudet	1 884 132	1 883 345
Opintoetuudet	578 044	543 736
Asumistuki	1 566 522	1 490 985
Toimeentulotuki	734 073	698 438
Muut etuudet	106 486	64 185
Etuuskulut yhteensä	15 885 621	14 893 110
Etuusrahastojen toimintakulut		
Toimintakulujen tuotot	-7 364	-9 940
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	302 051	274 239
Henkilösivukulut	79 807	83 199
Henkilöstökulut yhteensä	381 858	357 438
Muut toimintakulut	115 610	114 173
Ostopalvelut	56 074	55 944
Etuusrahastojen toimintakulut yhteensä	546 177	517 616
Etuusrahastojen kulut yhteensä	16 431 798	15 410 726
Kuntoutusvarauksen muutos	13 975	198
Palvelurahaston kulut		
Henkilöstö- ja tilaresurssien ostot	15 083	13 664
IT-käyttökulut	8 721	8 923
Muut kulut	2 691	2 601
Käyttöomaisuuden poistot	2 881	2 700
Palvelurahaston kulut yhteensä	29 375	27 888
Eläkevastuurahaston kulut		
Toimisuuhde-eläkkeet	111 309	107 955
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	8 798	8 308
Muut kulut	31	-58
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	7 515	7 319
Eläkevastuurahaston kulut yhteensä	127 652	123 524
Kansaneläkelaitoksen kulut yhteensä	16 602 801	15 562 336
Kansaneläkelaitoksen ylijäämä +/- alijäämä -	89 584	-27 035

Kansaneläkelaitoksen tase

Kansaneläkelaitoksen vastaavaa	2020	2019
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Etuusrahastojen IT-ohjelmat	6 346	7 917
Palvelurahaston IT-ohjelmat	2 540	1 566
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	8 885	9 483
Aineelliset hyödykkeet		
Etuusrahastojen rakennukset	72 505	72 836
Etuusrahastojen perusparannukset	40 098	43 583
Etuusrahastojen koneet ja kalusto	9 487	6 864
Palvelurahaston koneet ja kalusto	6 862	6 294
Etuusrahastojen kiinteistöennakot	4 078	2 859
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	133 030	132 436
Sijoitukset		
Etuusrahastojen käyttöomaisuussijoitukset	37 107	37 649
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	37 107	37 649
Etuusrahastojen korkorahastot	40 430	40 229
Eläkevastuurahaston korkorahastot	280 322	270 852
Etuusrahastojen osakkeet ja osuudet	35 235	35 546
Eläkevastuurahaston osakkeet ja osuudet	1 576 959	1 322 018
Eläkevastuurahaston muut sijoitukset	31 806	33 972
Muut sijoitukset yhteensä	1 964 752	1 702 617
Kansaneläkelaitoksen sijoitukset yhteensä	2 001 859	1 740 266
Kansaneläkelaitoksen pysyvät vastaavat yhteensä	2 143 774	1 882 186
Eläkevastuurahaston vajeus	68 492	68 791
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 936	2 332
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	2 936	2 332
Lyhytaikaiset saamiset		
Etuusrahastojen rahastojen väliset saamiset	14 148	12 620
Etuusrahastojen myyntisaamiset	3 466	2 292
Palvelurahaston myyntisaamiset	452	674
Etuusrahastojen siirtosaamiset	25 792	1 601
Palvelurahaston siirtosaamiset	3 758	4 070
Etuusrahastojen muut saamiset	7 856	7 136
Palvelurahaston muut saamiset	221	221
Eläkevastuurahaston muut saamiset	14 029	12 127
Etuusrahastojen ennakkomaksut	394 838	316 935
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	464 562	357 676
Rahoitusarvopaperit		
Eläkevastuurahaston arvopaperit	170	0
Rahoitusarvopaperit yhteensä	170	0
Rahat ja pankkisaamiset		
Etuusrahastojen rahat ja pankkisaamiset	1 252 343	1 002 074
Palvelurahaston rahat ja pankkisaamiset	15 472	11 085

Eläkevastuurahaston rahat ja pankkisaamiset	61 571	51 619
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	1 329 385	1 064 778
Kansaneläkelaitoksen vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 797 053	1 424 786
Kansaneläkelaitoksen vastaavaa yhteensä	4 009 319	3 375 763
Kansaneläkelaitoksen vastattavaa	2020	2019
Oma pääoma		
Etuusrahastot		
Kansaneläkerahasto		
Rahasto vuoden alussa	-53 203	-59 827
Rahaston muutos	-2 063	6 624
Kansaneläkerahasto yhteensä	-55 266	-53 203
Tilikauden tulos	2 063	-6 624
Sairausvakuutusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-439 040	-545 824
Rahaston muutos	-52 355	99 920
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-491 395	-445 903
Tilikauden tulos	52 355	-99 920
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-455	-455
Rahaston muutos	0	0
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	-455	-455
Tilikauden tulos	0	0
Etuusrahastot yhteensä	-492 697	-606 105
Palvelurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-2 867	-1 907
Rahaston muutos	-3 176	-960
Palvelurahasto yhteensä	-6 042	-2 867
Tilikauden tulos	3 176	960
Eläkevastuurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-827 674	-820 355
Rahaston muutos	-7 515	-7 319
Eläkevastuurahasto yhteensä	-835 189	-827 674
Tilikauden tulos	31 990	78 549
Rahastot yhteensä	-1 298 763	-1 357 136
Arvonkorotusrahastot		
Etuusrahastot		
Rahastot vuoden alussa		
Kansaneläkerahasto	-95 360	-77 816
Sairausvakuutusrahasto	-35 680	-40 026
Rahastot vuoden alussa yhteensä	-131 089	-117 842
Rahastojen muutos		
Kansaneläkerahasto	-13 149	-30 661
Sairausvakuutusrahasto	-201	4 347
Sosiaaliturvan yleisrahasto	0	-49
Rahastojen muutos yhteensä	-13 350	-26 364
Eläkevastuurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-799 746	-644 171
Rahaston muutos	-229 011	-155 576
Eläkevastuurahasto yhteensä	-1 028 757	-799 746

Arvonkorotusrahostot yhteensä	-1 173 196	-943 952
Muu oma pääoma		
Palvelurahasto		
Kanta-puskurivarat	-2 177	-2 177
Eläkevastuurahasto		
Muu oma pääoma	-159 187	-127 197
Muu oma pääoma yhteensä	-161 364	-129 374
Kansaneläkelaitoksen alijäämä	0	27 035
Kansaneläkelaitoksen ylijäämä	-89 584	
Kansaneläkelaitoksen oma pääoma yhteensä	-2 722 907	-2 403 428
Kuntoutusvaraus		
Varaus vuoden alussa	-61 937	-61 739
Varauksen muutos	-60 319	-56 178
Varojen käyttö	46 344	55 980
Kuntoutusvaraus yhteensä	-75 912	-61 937
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Etuusrahostojen pitkäaikainen vieras pääoma	-12 040	-7 743
Palvelurahaston pitkäaikainen vieras pääoma	-4 000	-4 000
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-16 040	-11 743
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Etuusrahostojen saadut ennakot	-767 222	-587 255
Palvelurahaston saadut ennakot	-6 784	-5 019
Etuusrahostojen rahastojen väliset velat	-7 154	-10 240
Palvelurahaston rahastojen väliset velat	-1 268	-1 173
Eläkevastuurahaston rahastojen väliset velat	-5 726	-1 208
Etuusrahostojen ostovelat	-6 639	-10 806
Palvelurahaston ostovelat	-2 015	-2 795
Etuusrahostojen siirtovelat	-83 493	-73 596
Palvelurahaston siirtovelat	-6 798	-5 661
Etuusrahostojen muut lyhytaikaiset velat	-302 650	-197 130
Palvelurahaston muut lyhytaikaiset velat	-221	-221
Eläkevastuurahaston muut lyhytaikaiset velat	-4 490	-3 553
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-1 194 460	-898 655
Kansaneläkelaitoksen vieras pääoma yhteensä	-1 210 500	-910 398
Kansaneläkelaitoksen vastattavaa yhteensä	-4 009 319	-3 375 763

Tuloslaskelmat ja taseet rahastoittain vuosilta 2020 ja 2019, 1 000 euroa
Kansaneläkerahaston tuloslaskelma

	2020	2019
Tuotot		
Valtion osuudet etuuksista	-3 747 414	-3 514 888
Sijoitusten tuotot ja kulut	-6 378	-1 312
Rahoitustuotot ja kulut	51	0
Muut tuotot ja kulut	-280	-592
Tuotot yhteensä	-3 754 021	-3 516 792
Eläke- ja vammaisetuudet	3 744 466	3 521 512
Etuuskate	-9 556	4 720
Toimintakulut	67 302	63 855
Valtion osuus toimintakuluista	-59 810	-61 951
Ylijäämä + / alijäämä -	2 063	-6 624

Kansaneläkerahaston tase

	2020	2019
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	4 602	4 775
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	4 602	4 775
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	61 985	62 117
Perusparannukset	23 722	24 496
Koneet ja kalusto	2 025	1 736
Ennakkomaksut	4 956	4 824
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	92 687	93 173
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	13 153	13 695
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	13 153	13 695
Muut sijoitukset		
Osakkeet	35 235	35 546
Muut sijoitukset yhteensä	35 235	35 546
Sijoitukset yhteensä	48 388	49 241
Pysyvät vastaavat yhteensä	145 677	147 189
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	7 186	4 478
Myyntisaamiset	1 233	638
Siirtosaamiset	423	126
Muut saamiset	641	55
Ennakkomaksut	55 020	48
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	64 503	5 346
Rahat ja pankkisaamiset	288 614	328 586
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	353 118	333 932
Vastaavaa yhteensä	498 795	481 121

Vastattavaa		
Oma pääoma	2020	2019
Kansaneläkerahasto		
Rahasto vuoden alussa	-53 203	-59 827
Rahaston lisäys/vähennys	-2 063	6 624
Kansaneläkerahasto yhteensä	-55 266	-53 203
Tilikauden tulos	2 063	-6 624
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-95 360	-77 816
Rahaston lisäys/vähennys	-13 149	-30 661
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-108 510	-108 477
Ylijäämä	-2 063	
Alijäämä		6 624
Oma pääoma yhteensä	-163 775	-161 680
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle toimintakuluista	-813	-661
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-813	-661
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-297 833	-283 524
Rahastojen väliset velat	-6 584	-5 978
Ostovelat	996	523
Siirtovelat	-19 294	-18 376
Muut lyhytaikaiset velat	-11 465	-11 408
Tilitettävä arvonlisävero	-27	-17
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-334 206	-318 780
Vieras pääoma yhteensä	-335 019	-319 441
Vastattavaa yhteensä	-498 795	-481 121

Sairausvakuutusrahaston tuloslaskelma

	2020	2019
Tuotot		
Työtulovakuutus		
Vakuutusmaksut		
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu	-1 110 606	-1 357 700
Työnantajan sairausvakuutusmaksu	-1 149 229	-700 070
Vakuutusmaksut yhteensä	-2 259 835	-2 057 770
Valtion osuudet etuuksista	-295 991	-247 539
Työtulovakuutus yhteensä	-2 555 827	-2 305 308
Sairaanhoitovakuutus		
Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu	-925 670	-439 774
Takautumissuoritukset	-255	-282
Valtion osuudet sairaanhoitovakuutukseen	-1 630 940	-2 049 662
Saadut EU-korvaukset	-48 119	-54 927
Lääkekorvausmenojen palautusmaksu	-32 870	-13 147
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	-2 637 854	-2 557 792
Rahoitustuotot ja kulut	212	-289
Muut tuotot ja kulut	-473	-895
Tuotot yhteensä	-5 193 942	-4 864 285
Etuuskulut		

Työtulovakuutus		
Päivärahasuoritukset	2 120 457	2 005 830
Työterveyshuolto	375 675	367 603
Työtulovakuutus yhteensä	2 496 132	2 373 433
Sairaanhoitovakuutus		
Sairaanhoitokorvaukset	2 060 492	1 984 432
Työterveyshuolto	21 874	23 716
Kuntoutuspalvelut	376 548	380 634
Muut etuudet yhteensä	51 269	58 326
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 510 183	2 447 108
Etuuskulut yhteensä	5 006 314	4 820 541
Etuuskate	-187 627	-43 744
Toimintakulut	215 712	201 997
Valtion osuus toimintakuluista	-94 415	-58 530
Kuntoutusvarauksen muutos	13 975	198
Ylijäämä + / alijäämä -	52 355	-99 920

Sairausvakuutusrahaston tase

Vastaavaa	2020	2019
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	1 402	2 031
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 402	2 031
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	10 520	10 719
Perusparannukset	14 284	15 649
Koneet ja kalusto	4 256	3 207
Ennakkomaksut	4 005	3 516
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	33 066	33 091
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset	24 163	24 163
Korkorahastot	40 430	40 229
Sijoitukset yhteensä	64 593	64 392
Pysyvät vastaavat yhteensä	99 061	99 514
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	0	2 164
Myyntisaamiset	2 441	1 317
Siirtosaamiset	2 040	957
Muut saamiset	7 166	7 033
Ennakkomaksut	119 962	115 594
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	131 609	127 065
Rahat ja pankkisaamiset	490 787	407 493
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	622 397	534 558
Vastaavaa yhteensä	721 458	634 073

Vastattavaa	2020	2019
Oma pääoma		
Sairausvakuutusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-439 040	-545 824
Rahaston lisäys/vähennys	-52 355	99 920
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-491 395	-445 903
Tilikauden tulos	52 355	-99 920
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-35 680	-40 026
Rahaston lisäys/vähennys	-201	4 347
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-35 880	-35 680
Ylijäämä	-52 355	0
Alijäämä	0	99 920
Oma pääoma yhteensä	-527 275	-481 583
Varaukset		
Kuntoutusvaraus		
Varaus vuoden alussa	-61 937	-61 739
Varauksen lisäys	-60 319	-56 178
Varojen käyttö	46 344	55 980
Kuntoutusvaraus yhteensä	-75 912	-61 937
Varaukset yhteensä	-75 912	-61 937
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle toimintakuluista	-1 724	-873
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-1 724	-873
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-2	-2
Rahastojen väliset velat	-570	-2 098
Ostovelat	-4 403	-6 107
Siirtovelat	-42 998	-39 228
Muut lyhytaikaiset velat	-68 571	-42 245
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-116 546	-89 680
Vieras pääoma yhteensä	-118 270	-90 553
Vastattavaa yhteensä	-721 458	-634 073

Sosiaaliturvan yleisrahaston tuloslaskelma

	2020	2019
Tuotot		
Valtion osuus etuuksista	-6 129 471	-5 583 481
Kuntien osuus etuuksista	-785 920	-748 754
Ahvenanmaan osuus etuuksista	-12 086	-11 754
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	-207 300	-207 000
Takautumissuoritukset työnantajilta	-29	-21
EU:n asetuksen nro 883 korvaukset	-35	-47
Rahoitustuotot ja kulut	523	-1
Muut tuotot ja kulut	-110	-17
Tuotot yhteensä	-7 134 428	-6 551 075
Etuuskulut		
Työttömyysturvaetuudet	2 265 584	1 870 367
Lapsiperheiden etuudet	1 884 132	1 883 345

Opintoetuudet	578 044	543 736
Asumistuki	1 566 522	1 490 985
Perustulokokeilu	0	-1
Muut etuudet	106 486	64 187
Toimeentulotuki	734 073	698 438
Etuskulut yhteensä	7 134 841	6 551 057
Etuuskate	413	-18
Toimintakulut	734 073	698 438
Valtion osuus toimintakuluista	-263 577	-251 746
Ylijäämä + / alijäämä -	0	0

Sosiaaliturvan yleisrahaston tase

	2020	2019
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
ICT-ohjelmat	341	1 111
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	341	1 111
Aineelliset hyödykkeet		
Perusparannukset	2 092	3 438
Koneet ja kalusto	3 206	1 921
Ennakkomaksut	-4 882	-5 481
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	415	-122
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	-209	-209
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	-209	-209
Sijoitukset yhteensä	-209	-209
Pysyvät vastaavat yhteensä	547	780
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	2 936	2 332
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	2 936	2 332
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	6 962	5 978
Myyntisaamiset	-208	337
Siirtosaamiset	23 329	519
Muut saamiset	49	47
Ennakkomaksut	219 856	201 292
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	249 988	208 173
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	252 924	210 505
Rahat ja pankkisaamiset	472 941	265 994
Vastaavaa yhteensä	726 412	477 279
Vastattavaa		
Oma pääoma	2020	2019
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-455	-455
Rahaston lisäys/vähennys	0	0
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	-455	-455

Tilikauden tulos	0	0
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-49	0
Rahaston lisäys/vähennys	0	-49
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-49	-49
Ylijäämä	0	0
Oma pääoma yhteensä	-504	-504
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle toimintakuluista	-6 567	-3 877
Muut pitkäaikaiset velat	-2 936	-2 332
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-9 503	-6 209
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-469 387	-303 728
Rahastojen väliset velat	0	-2 164
Ostovelat	-3 231	-5 222
Siirtovelat	-21 201	-15 992
Muut lyhytaikaiset velat	-222 587	-143 460
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-716 406	-470 567
Vieras pääoma yhteensä	-725 909	-476 776
Vastattavaa yhteensä	-726 412	-477 279

Palvelurahaston tuloslaskelma

	2020	2019
Tuotot		
Toimintatuotot	-15 018	-13 251
Myyntituotot	-17 541	-15 597
Rahoitustuotot ja kulut	7	0
Tuotot yhteensä	-32 551	-28 848
Kulut		
Henkilöstö- ja tilaresurssien ostot	15 083	13 664
ICT-käyttökulut	8 721	8 923
Käyttöomaisuuden poistot	2 881	2 700
Muut kulut	2 691	2 601
Kulut Yhteensä	29 375	27 888
Ylijäämä + / alijäämä -	3 176	960

Palvelurahaston tase

Vastaavaa	2020	2019
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
ICT-ohjelmat	2 540	1 566
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2 540	1 566
Aineelliset hyödykkeet		
ICT-kone- ja laiteinvestoinnit	6 861	6 292
Koneet ja kalusto	1	2
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	6 862	6 294
Pysyvät vastaavat yhteensä	9 402	7 861
Vaihtuvat vastaavat		

Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	452	674
Siirtosaamiset	3 758	4 070
Muut saamiset	221	221
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4 432	4 965
Rahat ja pankkisaamiset	15 472	11 085
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	19 904	16 050
Vastaavaa yhteensä	29 306	23 911
Vastattavaa		
Oma pääoma	2020	2019
Palvelurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-2 867	-1 907
Rahaston lisäys/vähennys	-3 176	-960
Palvelurahasto yhteensä	-6 042	-2 867
Kanta-puskurivarat		
Kanta-puskurivarat vuoden alussa	-2 177	-2 177
Kanta-puskurivarat lisäys/vähennys	0	0
Kanta-puskurivarat yhteensä	-2 177	-2 177
Tilikauden tulos	3 176	960
Alijäämä	0	0
Ylijäämä	-3 176	-960
Oma pääoma yhteensä	-8 219	-5 044
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle	-4 000	-4 000
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-4 000	-4 000
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-6 784	-5 019
Rahastojen väliset velat	-1 268	-1 173
Ostovelat	-2 015	-2 795
Siirtovelat	-6 798	-5 661
Muut lyhytaikaiset velat	-221	-221
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-17 086	-14 868
Vieras pääoma yhteensä	-21 086	-18 868
Vastattavaa yhteensä	-29 306	-23 911

Eläkevastuurahaston tuloslaskelma

	2020	2019
Tuotot		
Kannatusmaksut	-55 041	-51 379
Omaisuuksien tuotot	-65 260	-117 556
Muut tuotot ja kulut	-400	0
Työntekijöiden eläkemaksut	-24 154	-21 129
Vilma-laitosten hyvitykset	-11 023	-9 885
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-3 764	-2 124
Tuotot yhteensä	-159 642	-202 073
Kulut		
Toimisuhte-eläkkeet	111 309	107 955
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	8 798	8 308
Muut kulut	31	-58

Eläkevastuurahaston katteen lisäys	7 515	7 319
Kulut Yhteensä	127 652	123 524
Ylijäämä + / alijäämä -	31 990	78 549

Eläkevastuurahaston tase

Vastaavaa	2020	2019
Pysyvät vastaavat		
Sijoitukset		
Korkorahastot	280 322	270 852
Osakkeet ja osuudet	1 576 959	1 322 018
Muut sijoitukset	31 806	33 972
Sijoitukset yhteensä	1 889 087	1 626 841
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 889 087	1 626 841
Eläkevastuurahaston vajeus	68 492	68 791
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset Vilma-laitoksilta	3 789	3 219
Saamiset Kevalta	10 240	8 908
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	14 029	12 127
Rahat ja pankkisaamiset	61 571	51 619
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	75 770	63 746
Vastaavaa yhteensä	2 033 349	1 759 379
Vastattavaa		
Oma pääoma	2020	2019
Eläkevastuurahasto		
Katettava vastuu vuoden alussa	-827 674	-820 355
Katettavan vastuun lisäys/vähennys	-7 515	-7 319
Eläkevastuurahasto yhteensä	-835 189	-827 674
Muu oma pääoma	-159 187	-127 197
Tilikauden tulos	31 990	78 549
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-799 746	-644 171
Rahaston lisäys/vähennys	-229 011	-155 576
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-1 028 757	-799 746
Ylijäämä	-31 990	-78 549
Oma pääoma yhteensä	-2 023 133	-1 754 618
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Rahastojen väliset velat	-5 726	-1 208
Velka Kevalle	-4 490	-3 553
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-10 216	-4 761
Vieras pääoma yhteensä	-10 216	-4 761
Vastattavaa yhteensä	-2 033 349	-1 759 379

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen rakenne, perusteet ja arvostusperiaatteet

Kelan tuloslaskelma ja tase esitetään tilinpäätöksessä yhdistettynä siten, että kansaneläkevakuutuksen, sairausvakuutuksen ja yleisen sosiaaliturvan luvut on yhdistetty. Eläkevastuurahasto ja palvelurahasto esitetään omakatteisina rahastoina. Yhdistetystä taseesta on eliminoitu kansaneläkevakuutuksen, sairausvakuutuksen ja yleisen sosiaaliturvan väliset erät. Yhdistetyn tuloslaskelman ja taseen lisäksi kustakin rahastosta on oma tuloslaskelmansa ja taseensa.

Tilinpäätöksen perusteet noudattavat valtuutettujen päätöksen mukaisesti pääosin maksuperustetta etuuksien osalta. Olennaisia suoriteperusteisia kirjauseriä ovat rahastojen väliset tilitykset, ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksut, sairauksien ehkäisemis- ja kuntoutusvaraus, korot, käyttö- ja sijoitusomaisuuden ostot ja myynnit, kurssierot ja vastaavat erät sekä toimintakulut.

Harkinnanvaraisen kuntoutuksen varauksen käyttö kirjataan tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti kuuluksi yksilökohtaisen kuntoutuksen osalta ja muilta osin sitoumusperusteella. Myös varauksen muutos merkitään tuloslaskelmaan.

Valtuutettujen päätöksen mukaisesti omaisuuden arvostusperiaatteena käytetään käypiä arvoja. Arvonkorotukset ja niiden peruutukset on kirjattu taseeseen ja arvonalennukset ja niiden oikaisut tuloslaskelmaan. Käyvän arvon määrittelyssä on osakkeissa käytetty tilinpäätöshetken pörssikursseja. Kiinteistöjen ja kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden osakkeiden arvot perustuvat kiinteistöryhmän arvioihin ja osittain ulkopuolisiin arvioihin.

Toimintakulujen 40/60-jaosta kansaneläkerahaston ja sairausvakuutusrahaston kesken luovuttiin vuoden 2009 alussa. Toimintakulut jaetaan kansaneläkerahastosta, sairausvakuutusrahastosta ja sosiaaliturvan yleisrahastosta maksettaviksi osuuksiksi. Jo ennen kirjanpito vuoden alkua määritellään toimintolaskentaan perustuvat rahastoittaiset toimintakulujen osuusprosentit. Toimintakulut jaetaan kirjanpidon kuukausitason- ja tilinpäätöslaskelmissä näiden prosenttien mukaan. Rahastojen välisiä toimintakuluosuuksia ei pääsääntöisesti muuteta kesken vuoden, vaan vasta seuraavan vuoden alusta lukien, jos muutosten ennakoidaan olevan olennaisia.

Syksyllä 2019 aktuaari- ja talouspalveluryhmä vahvisti toimintakulujen rahastoittaisiksi jakosuhteiksi vuodelle 2020 seuraavat osuudet: kansaneläkerahasto 11 %, sairausvakuutusrahasto 40 % ja sosiaaliturvan yleisrahasto 49 %.

Ennen 1.1.2009 tehtyjen investointihankintojen poistot kohdistetaan kirjanpidossa kansaneläkerahastolle ja sairausvakuutusrahastolle jakosuhteessa 40/60. Vuodesta 2009 alkaen tehdyt käyttöomaisuusinvestoinnit ja niiden poistot kohdistetaan kansaneläkerahastolle, sairausvakuutusrahastolle ja sosiaaliturvan yleisrahastolle edellä mainittujen toimintakulujen jakosuhteiden mukaisesti. Jos investointi kohdistuu selkeästi vain osaan rahastoista tai yhteen rahastoon, kohdistetaan se sekä siitä tehtävät poistot kuitenkin vain ko. rahastoille tai rahastolle.

Vuoden 2020 toimintakuluosuudet poistojen kohdistamisen jälkeen ovat seuraavat: kansaneläkerahasto 11,27 %, sairausvakuutusrahasto 39,97 % ja sosiaaliturvan yleisrahasto 48,76 %.

Käyttöomaisuudesta tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot.

Poistoajat ovat seuraavat:

kalustoinvestoinnit	10 vuotta	it-kone- ja laiteinvestoinnit	4 vuotta
puhelinvaiheinvestoinnit	10 vuotta	muut kone- ja laiteinvestoinnit	5 vuotta
it-ohjelmainvestoinnit (ostetut)	5 vuotta	toimitilojen peruskorjaukset	5 vuotta
kiinteistöjen peruskorjaukset	20 vuotta	kiinteistöt	30 vuotta

Vuoden 2021 toimintakuluosuudet

Kansaneläkelaitoksen aktuaari- ja talouspalveluryhmä on vahvistanut toimintakulujen rahastoittaisiksi jakosuhteiksi vuodelle 2021 seuraavat: kansaneläkerahasto 10 %, sairausvakuutusrahasto 39 % ja sosiaaliturvan yleisrahasto 51 %. Poistojen todellinen jakautuminen rahastoittain muuttaa vahvistettuja prosentteja vähäisessä määrin.

2. Kansaneläkelaitoksen tuotot, 1 000 euroa

	2020	2019
Kansaneläkerahasto		
Valtion osuudet kansaneläke-etuuksista	2 246 796	2 089 093
Valtion osuudet vammaisetuuksista	556 169	551 941
Valtion osuudet asumistuista	634 200	614 200
Muut valtion osuudet kansaneläkerahaston etuuksista	310 249	259 655
Kansaneläkerahasto yhteensä	3 747 414	3 514 888
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu	1 110 606	1 357 700
Työnantajan sairausvakuutusmaksu	1 149 229	700 070
Valtion osuudet työtulovakuutuksen etuuksista	295 991	247 539
Työtulovakuutus yhteensä	2 555 827	2 305 308
Sairaanhoitovakuutus		
Sairaanhoitovakuutuksen vakuutusmaksut	925 670	439 774
Takautumissuoritukset	255	282
Valtion osuudet etuuksista	1 630 940	2 049 662
Saadut EU-korvaukset *	48 119	54 927
Lääkekorvausmenojen palautusmaksu	32 870	13 147
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 637 854	2 557 792
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	5 193 681	4 863 100

*EU-korvauksiin ei kirjata vuodesta 2020 alkaen edelleen ulkomaanlaitoksilta laskutettuja sairaanhoitokorvauksia tulosvaikutteisesti. Vuonna 2019 edelleen laskutettuja korvauksia kirjattiin tuotoksi 7,9 milj. euroa.

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Valtion osuus sosiaaliturvan yleisrahaston etuuksista	6 129 471	5 583 481
Kuntien suoritukset lastenhoidon tukeen	338 926	363 144
Kuntien suoritukset työmarkkinatuen passiiviosaan	446 993	385 610
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	207 300	207 000

Muut sosiaaliturvan yleisrahaston tuotot etuuksista	12 150	11 822
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	7 134 841	6 551 057
Etuusrahastojen etuustuotot yhteensä	16 075 936	14 929 045
Etuusrahastojen muut tuotot		
Sijoitusten tuotot ja kulut	6 378	1 312
Rahoitustuotot ja kulut	-787	291
Käyttöomaisuuden myyntituotot	864	1 505
Etuusrahastojen muut tuotot yhteensä	6 454	3 107
Valtion osuus etuusrahastojen toimintakuluista	417 801	372 227
Palvelurahasto		
Toimintatuotot	15 018	13 251
Myyntituotot	17 541	15 597
Rahoitustuotot ja kulut	-7	0
Palvelurahaston tuotot yhteensä	32 551	28 848
Eläkevastuurahasto		
Kannatusmaksut	55 041	51 379
Omaisuuksien tuotot	65 660	117 556
Työntekijöiden eläkemaksut	24 154	21 129
Vilma-laitosten hyvitykset	11 023	9 885
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	3 764	2 124
Eläkevastuurahaston tuotot yhteensä	159 642	202 073
Kansaneläkelaitoksen tuotot yhteensä	16 692 385	15 535 301

3. Etuuskulut, 1 000 euroa

	2020	2019
Kansaneläkerahasto		
Kansaneläkkeet	2 216 309	2 059 050
Perhe-eläkkeet	24 522	25 294
Suoritukset Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle	1 194	2 452
Takuueläke	262 144	230 805
Eläketuki	38 627	27 134
Rintamasotilasetuudet	11 657	9 158
Eläkkeensaajien asumistuet	636 253	616 211
Vammaisetuudet	553 731	551 352
Muut kansaneläkerahaston etuudet	28	56
Eläke- ja vammaisetuudet yhteensä	3 744 466	3 521 512
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Sairauspäivärahat *	897 435	866 725
Vanhempainpäivärahat	937 318	891 406
Kuntoutusrahat	183 106	151 073
Lomakustannuskorvaukset työnantajille	41 325	39 015

Perhevapaakustannuskorvaukset työnantajille	48 625	44 855
Sairauspäivärahat YEL-vakuutetuille	8 601	8 776
Sairauspäivärahasuoritukset Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle	4 047	3 979
Työterveyshuolto	375 675	367 603
Työtulovakuutus yhteensä	2 496 132	2 373 433

*Koronaepidemian vaikutuksesta sairauspäivärahoihin sisältyvää tartuntatautipäivärahaa maksettiin 28,5 milj. euroa (0,3 milj.euroa).

Lisäksi sairauspäivärahoihin sisältyvät uutena etuutena maksetut väliaikaiset epidemiatuet. Väliaikaista epidemiatukea maksettiin 1,6 milj. euroa henkilöille, jotka joutuivat ottamaan palkatonta vapaata työstään lapsen hoitamisen vuoksi.

Sairaanhoitovakuutus

Lääkekorvaukset	1 634 905	1 551 071
Lääkäripalkkiokorvaukset	93 373	103 113
Tutkimus- ja hoitokorvaukset	40 559	39 496
Matkakorvaukset	291 655	290 752
Työterveyshuolto YTHS	21 874	23 716
Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus	37 100	34 770
Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus	194 301	202 574
Harkinnanvarainen kuntoutus	145 146	143 290
Terveydentilan ja työkyvyn lisäselvitykset	49	111
Sairaanhoitokulusuoritukset Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle	3 355	1 960
EU-korvaukset **	47 865	56 255
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 510 183	2 447 108
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	5 006 314	4 820 541

**EU-korvauksiin ei kirjata vuodesta 2020 alkaen edelleen ulkomaanlaitoksilta laskutettuja sairaanhoitokorvauksia tulosaikutteisesti. Vuonna 2019 edelleen laskutettuja korvauksia kirjattiin kuluksi 9,5 milj. euroa.

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Peruspäivärahat	398 272	210 354
Työmarkkinatuki ***	1 867 253	1 659 947
Vuorottelukorvaus	60	68
Lastenhoidon tuki	340 233	364 852
Lapsilisät	1 375 073	1 358 972
Äitiysavustus *****	10 793	9 433
Adoptiotuki	293	497
Elatustuki	157 740	149 591
Opintoetuudet	578 044	543 736
Asumistuki	1 566 522	1 490 985
Rintamaveteraanien matkakorvaukset	109	232
Sotilasavustus	16 370	15 553
Vammaisten tulkkauspalvelut	38 825	48 143
Paperittomien sosiaalihuoltomaksut	1 216	258
Väliaikainen epidemialkorvaus ****	49 966	0
Perustoimeentulotuki	734 073	698 438
Saadut palautukset päättyneisiin etuuksiin	-1	-3
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	7 134 841	6 551 057

*** Koronaepidemian vaikutuksesta oikeutta työttömyysturvaan laajennettiin koskemaan väliaikaisesti myös yrittäjiä. Yrittäjille maksettu työmarkkinatuki oli vuoden 2020 aikana yhteensä 173,3 milj. euroa.

**** Väliaikainen epidemiakorvaus 50,0 milj. euroa maksettiin loka-joulukuussa toimeentulotuen asiakkaille.

Etuuskulut yhteensä **15 885 621** **14 893 110**

4. Etuuskate, 1 000 euroa

	2020	2019
Tuotot		
Kansaneläkerahasto	3 747 414	3 514 888
Sairausvakuutusrahasto	5 193 681	4 863 100
Sosiaaliturvan yleisrahasto	7 134 841	6 551 057
Sijoitusten tuotot ja kulut	6 378	1 312
Rahoitustuotot ja kulut	-787	291
Muut tuotot ja kulut	864	1 505
Tuotot yhteensä	16 082 390	14 932 152
Kulut		
Eläke- ja vammaisetuudet	3 744 466	3 521 512
Työtulovakuutus	2 496 132	2 373 433
Sairaanhoidtovakuutus	2 510 183	2 447 108
Työttömyysturvaetuudet	2 265 584	1 870 367
Lapsiperheiden etuudet	1 884 132	1 883 345
Opintoetuudet	578 044	543 736
Asumistuki	1 566 522	1 490 985
Toimeentulotuki	734 073	698 438
Muut etuudet	106 486	64 185
Kulut yhteensä	15 885 621	14 893 110
Etuuskate	196 770	39 042

5. Sijoitusten tuotot ja kulut sekä rahoitustuotot ja kulut, 1 000 euroa

	2020	2019
Kansaneläkerahasto		
Sijoitusten tuotot ja kulut		
Osinkotuotot	787	1 312
Sijoitusten myyntituotot	5 591	0
Sijoitusten tuotot ja kulut yhteensä	6 378	1 312
Rahoitustuotot ja kulut	-51	0
Kansaneläkerahasto yhteensä	6 327	1 312
Sairausvakuutusrahasto		
Rahoitustuotot ja kulut	-212	289
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-212	289
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahoitustuotot ja kulut	-523	1

Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	-523	1
Palvelurahasto		
Rahoitustuotot ja kulut	-7	0
Palvelurahasto yhteensä	-7	0
Eläkevastuurahasto		
Sijoitusten tuotot ja kulut		
Osinkotuotot	31 689	39 334
Sijoitusten myyntituotot	31 072	85 444
Sijoitusten myyntitappiot	-1 430	-6 238
Vuokratuotot	2 212	2 234
Arvonmuutokset sijoituksista	2 188	-3 218
Sijoitusten tuotot ja kulut yhteensä	65 731	117 556
Rahoitustuotot ja kulut	-71	0
Eläkevastuurahasto yhteensä	65 660	117 556

6. Henkilöstökulut, 1 000 euroa

	2020	2019
Palkat ja palkkiot	312 165	283 286
Lomapalkkavelan muutos	6 640	6 425
Muut korvaukset	-2	-4
Kanta korvaukset	-15 083	-13 663
RAJA-yhteyspisteen korvaukset	-382	-380
Etätulkkauksen korvaukset	-280	-207
Sote-hankkeen korvaukset	0	-1 217
Erillisrahoitteisten hankkeiden korvaukset	-1 008	0
Palkat ja palkkiot yhteensä	302 051	274 239
Kannatusmaksut	55 041	51 379
Lakisääteiset henkilösivukulut	10 055	11 469
Muut henkilösivukulut	14 711	20 351
Henkilösivukulut yhteensä	79 807	83 199
Henkilöstökulut yhteensä	381 858	357 438
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	8 032	7 788
Vakinaiset	7 099	6 862
Määräaikaiset	934	919
Palkkoihin liittyvien luontoisetujen verotusarvo	3 811	7 857
Hallitukselle ja johtajille maksetut palkat ja palkkiot	728	774
Valtuutettujen, hallituksen ja tilintarkastajien muut kulut		
Valtuutetut	3	6
Hallitus	6	42
Tilintarkastajat (sisäiset)	2	4
Tilintarkastajat (BDO Audiator Oy)	132	103

Kulut yhteensä	143	155
-----------------------	------------	------------

Kelan toimielinten kuukausi- ja kokouspalkkiot	2020	2019
---	-------------	-------------

Valtuutetut

Valtuutettujen puheenjohtaja:

Kuukausipalkkio	617,33 €	592,42 €
-----------------	----------	----------

Kokouspalkkio	154,33 €	148,10 €
---------------	----------	----------

Valtuutettu:

Kuukausipalkkio	493,87 €	473,93 €
-----------------	----------	----------

Kokouspalkkio	123,47 €	118,48 €
---------------	----------	----------

Tilintarkastajat

Tilintarkastajien puheenjohtaja:

Kuukausipalkkio	427,38 €	410,13 €
-----------------	----------	----------

Kokouspalkkio	123,47 €	118,48 €
---------------	----------	----------

Tilintarkastaja:

Kuukausipalkkio	284,92 €	273,42 €
-----------------	----------	----------

Kokouspalkkio	123,47 €	118,48 €
---------------	----------	----------

Hallitus

Hallituksen puheenjohtaja:

Kuukausipalkkio	821,00 €	821,00 €
-----------------	----------	----------

Kokouspalkkio	232,00 €	232,00 €
---------------	----------	----------

Hallituksen jäsen:

Kuukausipalkkio	532,00 €	532,00 €
-----------------	----------	----------

Kokouspalkkio	232,00 €	232,00 €
---------------	----------	----------

Henkilöstön edustaja:

Kuukausipalkkio	0,00 €	0,00 €
-----------------	--------	--------

Kokouspalkkio	131,00 €	131,00 €
---------------	----------	----------

Hallituksen jäsenet ovat osallistuneet hallituksen kokouksiin vuonna 2020 seuraavasti:

Vertti Kiukas, pj (12 kertaa), Mira Nieminen varapj. (12), Tuija Brax (12), Juha Rehula (8), Saana Siekkinen (10), Timo Sipilä (11), Riitta Särkelä (12), Leila Lehtinen (12), Vesa Rantahallari (7), Tommi Toivola (5), Kirsi Varhila (6), Heli Backman (5), Tuija Sarlin, henkilökunnan edustaja (11)

Pääjohtajan ja johtajien palkat	2020	2019
--	-------------	-------------

Kelan johtajien kokonaispalkkaus määräytyi seuraavasti:

Pääjohtaja Outi Anttila	18 314,17 €/kk	
-------------------------	----------------	--

Pääjohtaja Elli Aaltonen		18 061,31 €/kk
--------------------------	--	----------------

Johtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma	15 714,80 €/kk	18 061,31 €/kk
-----------------------------------	----------------	----------------

Johtaja Nina Nissilä	14 625,81 €/kk	14 423,88 €/kk
----------------------	----------------	----------------

Kokonaispalkkaus sisältää mahdollisen autoedun. Lisäksi johtajilla on puhelinetu.

Oikeus ravintoetuun ja työpaikkaterveydenhuoltoon määräytyy kuten muillakin toimihenkilöillä.

7. Kansaneläkelain 98§:n ja 103§:n mukainen valtion osuus, 1 000 euroa

	2020	2019
Nettorahoitusomaisuus 1.1.	75 275	77 103
+ Tuotot yhteensä	2 307 622	2 152 948
Vakuutusmaksut		
Valtion osuus kansaneläkkeistä	2 246 796	2 089 093
Valtion osuus toimintakuluista	59 810	61 951
Omaisuuuden tuotot	1 016	1 904
- Kulut yhteensä	2 302 882	2 150 712
Etuudet	2 242 056	2 086 857
Toimintakulut	60 826	63 855
+ Merkintäoikeuksien myyntituotot		
= Nettorahoitusomaisuus 31.12.	80 015	79 339
- 3,5 % tilikauden kuluista	80 601	75 275
= Rahaston vaje (-) tai ylijäämä (+)	-586	4 064
= Velka valtiolle toimintakuluista	227	661
= Saatava valtiolta toimintakuluista		
Valtion osuus rahoitusomaisuuden vähimmäismäärästä	-586	4 064

8. Sairausvakuutusrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa

	2020	2019
Sairausvakuutus		
+ Vakuutusmaksut	3 185 505	2 497 544
+ Takautumissuoritukset	255	282
+ Valtion osuudet etuuksiin	1 926 931	2 297 201
+ Saadut EU-korvaukset (sh-vakuutus)	54 860	54 927
+ Muut tuotot	32 870	13 147
- Etuudet	5 012 937	4 820 541
- Ennakkomaksujen lisäys (-)	4 368	-1 799
= Kassajäämä I	183 116	44 358
Velka valtiolle/saatava (etuudet), muutos (+/-)	12 372	76 557
+ Omaisuuustuotot	261	1 185
= Kassajäämä II	195 749	122 100
+ Valtion osuus toimintakuluista	94 415	58 530
- Toimintamenot	214 292	197 083
- Käyttöomaisuuden poistot	1 420	4 914
= Kassajäämä III	74 452	-21 367
Velka valtiolle/saatava (toimintakulut), muutos (+/-)	-1 705	-151
= Kassajäämä IV	76 157	-21 216
Pääomien lisäys (-)/vähennys (+)	0	-289
Omaisuuuden lisäys (-)/vähennys (+)	654	1 089

Lyhytaikaisten velkojen / saatavien muutos (+/-)	-6 483	54 584
+ Rahat ja pankkisaamiset 1.1.	407 493	482 494
- Rahat ja pankkisaamiset 31.12.	490 787	407 493
=	0	0

9. Sosiaaliturvan yleisrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa

	2020	2019
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
+Valtion osuudet etuuksiin	6 141 557	5 595 236
+Kuntien osuudet	785 920	748 754
+Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	0	0
+Saadut ETA-korvaukset	35	47
+Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	207 300	207 000
+Takautumissuoritukset	29	21
-Etuudet	7 134 841	6 551 057
-Ennakkomaksujen lisäys (-)	18 564	7 367
=Kassajäämä I	-18 564	-7 367
Velka valtiolle/saatava (etuudet), muutos(+/-)	-66 772	57 040
Velka kunnille/saatava, muutos(+/-)	-81	217
Velka tyött.vak.rhsto/saat., muut.(+/-)	-1	0
+Omaisuuustuotot	-413	18
=Kassajäämä II	47 877	-64 605
+Valtion osuus toimintakuluista	263 577	251 746
+Investointituotot	0	0
-Toimintamenot	262 427	247 099
-Käyttöomaisuuden poistot	736	4 665
=Kassajäämä III	48 290	-64 623
Velka valtiolle/saatava (toimintakulut), muutos(+/-)	-5 747	-1 380
=Kassajäämä IV	54 037	-63 243
Omaisuuuden lisäys(-)/vähennys (+)	233	60
Lyhytaik. velkojen/saatavien muutos(+/-)	-152 677	3 278
+Rahat ja pankkisaamiset 1.1.	265 994	332 455
+Rahat ja pankkisaamiset 31.12.	472 941	265 994
=	0	0

10. Eläkevastuurahaston kannatusmaksulaskelma, 1 000 euroa

	2020	2019
Täysi eläkevastuu 31.12.	2 113 667	2 043 294
Kateprosentti	39,0 %	39,5 %
Vähintään katettava vastuu 31.12.	824 330	807 101
Vähintään katettava vastuu 31.12. edellinen vuosi	807 101	799 782
Muutos	17 229	7 319
Vähimmäismäärän ylittävä kate 31.12.	10 859	20 573
Vähimmäismäärän ylittävä kate 31.12. edellinen vuosi	20 573	20 573

Muutos	-9 714	0
Koko vastuu 31.12.	835 189	827 674
Koko vastuu 31.12. edellinen vuosi	827 674	820 355
Eläkevastuurahaston katteen lisäys / vähennys	7 515	7 319

Kannatusmaksu:

Toimisuhte-eläkkeet	+	111 309	107 955
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	+	8 798	8 308
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	+	7 515	7 319
Eläkevastuurahaston muut kulut	+	31	-58
Edellisen vuoden kustannustenjaon tarkistus	+	199	59
Vilma-hyvitykset	-	11 023	9 885
Työntekijäin eläkemaksut	-	24 154	21 129
Omaisuuuden tuotot ilman arvomuutoksia ja myyntivoittoja	-	33 869	41 568
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-	3 764	2 124
Kannatusmaksulla katettavat kulut		55 041	48 877
Kannatusmaksu ilman osakesiirtoa Kavasta		48 565	51 379
Siirretään osakkeita kansaneläkerahastosta (vähintään)		6 476	0

11. Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset, 1 000 euroa

Tilivuonna hankittu käyttöomaisuus on aikaisempina vuosina tilinpäätöksessä poistettu kansaneläkeasetuksen 19 §:ään perustuen kertapoistona. Poistot ovat sisältyneet kansaneläkerahaston ja sairausvakuutusrahaston muihin toimintakuluihin. Vuoden 2003 tilinpäätöksestä lukien käyttöomaisuudesta tehdään suunnitelman mukaiset poistot. Vuoden 1998 tilinpäätöksestä lukien ei kulumattomasta käyttöomaisuudesta ole tehty enää poistoja.

	2020	2019
Eläkevastuurahaston kiinteistöt		
Hankintameno 1.1.	46 838	46 838
Kertyneet arvonalennukset	-14 338	-13 068
Arvonkorotukset tilikauden alussa	1 400	1 330
Tasearvo 1.1.	33 900	35 100
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	-4 080	0
Arvonlennukset tilikaudella	1 980	-1 270
Arvonkorotukset tilikaudella	0	70
Tasearvo 31.12.	31 800	33 900
Etuusrahastojen kiinteistöt		
Hankintameno 1.1.	33 308	33 308
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-30 027	-29 139
Arvonkorotukset tilikauden alussa	69 555	35 805
Tasearvo 1.1.	72 836	39 974

Lisäykset tilikaudella	0	0
Tilikauden poistot	-331	-888
Arvonmuutokset tilikaudella	0	33 750
Tasearvo 31.12.	72 505	72 836
Etuusrahastojen IT-ohjelmat		
Hankintameno 1.1.	57 571	55 531
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-49 654	-46 742
Tasearvo 1.1.	7 917	8 789
Lisäykset tilikaudella	1 316	2 594
Vähennykset tilikaudella	0	-554
Vähennysten kertyneet poistot	0	258
Tilikauden poistot	-2 888	-3 171
Tasearvo 31.12.	6 346	7 917
Rakennusten perusparannukset		
Hankintameno 1.1.	84 298	80 275
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-40 715	-34 573
Tasearvo 1.1.	43 583	45 702
Lisäykset tilikaudella	2 887	4 023
Vähennykset tilikaudella	-561	0
Vähennysten kertyneet poistot	561	0
Tilikauden poistot	-6 372	-6 142
Tasearvo 31.12.	40 098	43 583
Ennakkomaksut 1.1.	2 859	2 545
Ennakkomaksujen muutos	1 219	314
Ennakkomaksut 31.12.	4 078	2 859
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	36 817	32 512
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-29 953	-27 804
Tasearvo 1.1.	6 864	4 708
Lisäykset tilikaudella	5 665	4 397
Vähennykset tilikaudella	-8 105	-92
Vähennysten kertyneet poistot	8 104	90
Tilikauden poistot	-3 043	-2 238
Tasearvo 31.12.	9 487	6 864
Palvelurahaston käyttöomaisuus		
Hankintameno 1.1.	25 708	22 256
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-17 847	-15 147
Tasearvo 1.1.	7 861	7 109
Lisäykset tilikaudella	4 423	3 452
Tilikauden poistot	-2 881	-2 700
Tasearvo 31.12.	9 402	7 861
Käyttöomaisuusosakkeet (toimisto-osakkeet)		
Hankintameno 1.1.	88 051	92 276

Kertyneet poistot tilikauden alussa	-80 070	-84 295
Arvonkorotukset tilikauden alussa	33 944	48 151
Kertyneet arvonalennukset	-4 276	-3 589
Tasearvo 1.1.	37 649	52 543
Vähennykset tilikaudella	-3 958	-4 225
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset		0
Vähennysten kertyneet poistot	3 848	4 225
Arvonkorotukset tilikaudella	0	2 043
Arvonalennukset tilikaudella	0	-687
Arvonkorotusten peruutukset tilikaudella	-542	-16 250
Tasearvo 31.12.	37 107	37 649

12. Muut sijoitukset, 1 000 euroa

KANSANELÄKERAHASTO	2020	2019
Osakkeet (KP-tili 11180)		
Tasearvo 1.1.	35 546	28 988
Hankinta-arvo 1.1.	5 704	5 704
Arvonkorotukset 1.1.	29 842	23 284
Kertyneet arvonalennukset 1.1.		
<i>Muutokset</i>		
Lisäykset hankinta-arvo		
Vähennykset hankinta-arvo	-886	
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset	-5 591	
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset	0	
Arvonkorotukset	17 970	9 706
Arvonalennukset	0	
Arvonkorotusten peruutukset	-11 805	-3 148
Arvonalennusten oikaisut		
Tasearvo 31.12.	35 235	35 546
Hankinta-arvo 31.12.	4 819	5 704
Arvonkorotukset 31.12.	30 416	29 842
Kertyneet arvonalennukset 31.12.		
 SAIRAUSVAKUUTUSRAHASTO	 2020	 2019
Korkorahastot (KP-tili 21140)		
Tasearvo 1.1.	40 229	39 711
Hankinta-arvo 1.1.	40 000	40 000
Arvonkorotukset 1.1.	229	0
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	0	289
<i>Muutokset</i>		
Lisäykset hankinta-arvo		
Vähennykset hankinta-arvo		
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset		
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset		
Arvonkorotukset	480	334
Arvonalennukset	-1 138	
Arvonkorotusten peruutukset	-279	-104
Arvonalennusten oikaisut	1 138	289
Tasearvo 31.12.	40 430	40 229

Hankinta-arvo 31.12.	40 000	40 000
Arvonkorotukset 31.12.	430	229
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	0	0

ELÄKEVASTUURAHASTO

2020**2019**

Osakkeet, kv-osakerahastot ja pääomarahastot (KP-tilit 61180, 61185 ja 61195)

Tasearvo 1.1.	1 282 143	1 090 422
Hankinta-arvo 1.1.	619 802	560 993
Arvonkorotukset 1.1.	767 765	631 411
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	-105 424	101 982
<i>Muutokset</i>		
Lisäykset hankinta-arvo	71 268	147 510
Vähennykset hankinta-arvo	-39 749	-88 701
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset	-24 008	-77 768
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset	920	996
Arvonkorotukset	637 353	443 121
Arvonalennukset	-53 414	-31 764
Arvonkorotusten peruutukset	-392 560	-228 999
Arvonalennusten oikaisut	54 681	27 325
Tasearvo 31.12.	1 536 635	1 282 143
Hankinta-arvo 31.12.	651 322	619 802
Arvonkorotukset 31.12.	988 549	767 765
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-103 236	105 424

Korkorahastot

(KP-tilit 61170 ja 61171)

Tasearvo 1.1.	270 852	253 364
Hankinta-arvo 1.1.	252 607	251 269
Arvonkorotukset 1.1.	18 245	3 589
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	0	1 494
<i>Muutokset</i>		
Lisäykset hankinta-arvo	40 067	44 465
Vähennykset hankinta-arvo	-38 375	-43 127
Vähennyksiin kohdistuvat arvonkorotukset	-2 015	-1 249
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset	10	94
Arvonkorotukset	26 167	22 136
Arvonalennukset	-2 801	-17
Arvonkorotusten peruutukset	-16 373	-6 231
Arvonalennusten oikaisut	2 791	1 417
Tasearvo 31.12.	280 322	270 852
Hankinta-arvo 31.12.	254 299	252 607
Arvonkorotukset 31.12.	26 023	18 245
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	0	0

Kiinteistörahastot

(KP-tili 61196)

Tasearvo 1.1.	39 875	31 380
Hankinta-arvo 1.1.	28 000	24 000
Arvonkorotukset 1.1.	11 875	7 380
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	0	0
<i>Muutokset</i>		

Lisäykset hankinta-arvo		4 000
Vähennykset hankinta-arvo		
Vähennyksiin kohdistuvat arvonorotukset		
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset		
Arvonorotukset	4 336	4 718
Arvonalennukset		
Arvonorotusten peruutukset	-3 887	-222
Arvonalennusten oikaisut		
Tasearvo 31.12.	40 324	39 875
Hankinta-arvo 31.12.	28 000	28 000
Arvonorotukset 31.12.	12 324	11 875
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	0	0

13. Osakkeet ja osuudet

Alla on lueteltu ne yhtiöt, joissa Kansaneläkelaitoksella on markkina-arvoltaan yli kahden miljoonan euron omistus 31.12.

Osakemäärät kpl

	Yhteensä 31.12.2020	Yhteensä 31.12.2019
Elisa	103 488	103 488
Fortum	7 030 896	7 030 896
Huhtamäki	400 000	400 000
Metso	0	396 316
Metso Outotec	1 704 158	0
Neles	396 316	0
Neste	7 945 272	7 945 272
Nokia	4 288 896	4 288 896
Nordea	5 293 343	5 293 343
Orion B	1 658 368	1 658 368
Oriola B	1 991 481	1 991 481
Outokumpu	9 298 625	9 298 625
Stora-Enso A	23 825 086	23 825 086
Stora-Enso R	973 982	973 982
Telia	997 327	997 327
UPM-Kymmene	1 603 690	1 603 690
Valmet	396 316	396 316
Wärtsilä	5 807 730	5 807 730

KANSANELÄKELAITOKSEN 20-100 % OSAKEOMISTUKSET KIINTEISTÖ- JA ASUNTO-OSAKEYHTIÖISSÄ
Tilinpäätöstiedot 31.12.2019

Kotipaikka	Yhtiö	Omistus- osuus %	Yhtiön oma pääoma €	Yhtiön voitto/tap- pio 31.12.19/30.6.20 €
EURA	Asunto Oy Euran Yhdystie 11	27,61	1 787 855,23	1 053,84
FORSSA	Asunto Oy Forssan Karhun- pesä	44,05	1 650 026,52	8 444,39
HAAPA- JÄRVI	Kiinteistö Oy Haapavarpu	34,21	537 575,25	1 666,22
HAMINA	Kiinteistö-osakeyhtiö Hami- nan Teräskulma	22,92	874 782,47	-15 730,34
HARJA- VALTA	Kiinteistö Oy Harjavallan Kul- takulma	27,23	781 134,04	4 913,58
HEINOLA	Kiinteistö Oy Heinolan Virta- katu 9	100,00	1 788 506,49	-3 350,58
HELSINKI	Kiinteistö Oy Sectagoona	100,00	4 283 990,21	0,00
HUITTINEN	Kiinteistö Oy Karpintie 8	59,64	631 467,54	8 054,43
HYVINKÄÄ	Kiinteistö Oy Oikokuja	32,98	5 804 519,89	-7 398,63
IISALMI	Kiinteistö Oy Iisalmen Päi- viönkatu 14	100,00	1 196 106,80	-7 291,64
INARI	Asunto Oy Ivalon Veneval- kama	23,20	519 979,26	0,00
JOENSUU	Joensuun Metsätalo Oy	21,45	3 345 460,06	0,00
JÄMSÄ	Kiinteistö Oy Jämsän Keskus- katu 6	21,24	1 078 848,93	-9 819,42
KAJAANI	Kiinteistö Oy Kajaanin Kes- kuspuisto	58,06	1 458 595,15	-22,49
KANGASALA	Asunto Oy Kangasalan Her- manni	22,90	3 873 857,24	2 561,57
KANKAAN- PÄÄ	Kiinteistö Oy Järvi-Jussi	31,17	978 015,58	-10 196,88
KANNUS	Kiinteistö Oy Kannuksen To- rinkulma	53,97	719 789,43	-1 015,55
KAUHAJOKI	Kiinteistö Oy Topeeka 24	23,84	1 300 019,80	-1,59
KAUSTINEN	Kiinteistö Oy Kelankulma	49,06	806 157,26	248,75
KEMI	Kiinteistö Oy Kemin Klubin- kulma	23,76	985 619,73	34 291,61
KERIMÄKI	Kiinteistö Oy Kerimäen Liike- keskus	27,34	684 894,80	2 210,26
KOKKOLA	Kiinteistö Oy Kokkolan Tori- katu 16 Fast Ab	29,67	1 979 910,23	29,07
KOTKA	Kiint. Oy Keskuskatu 7	40,47	3 748 966,50	22,15
KOUVOLA	Kiinteistöosakeyhtiö Valta- katu 19	100,00	1 264 280,24	250,45
KUHMO	Kiinteistö Oy Kuhmon Kela	38,76	1 096 839,41	405,40
KUUSAMO	Asunto Oy Kitkankartano	22,44	1 012 695,64	5,10
LAUKAA	Asunto Oy Laukaan Sarakoti	25,74	2 141 277,36	-5 060,63

LEPPÄ-VIRTA	Kiinteistö Oy Leppävirran Liiketaloma	38,79	1 211 718,15	21,63
LOHJA	Kiinteistö Oy Lohjan Kauppatori	59,77	2 085 766,77	7,41
LOPPI	Kiinteistö Oy Lopen Kauppatie	44,70	713 142,17	26,13
LOVIISA	Kiinteistö Oy Loviisan Kirkkopuisto	20,00	810 889,05	32 557,01
LUUMÄKI	Kiinteistö Oy Luumäen Apteekinkulma	34,30	474 283,56	6 881,51
MERIKARVIA	Kiinteistö Oy Merikarvian Kauppatie	40,17	429 960,94	4 022,22
MIKKELI	Kiinteistö Oy Säästömikko	49,80	1 220 918,20	20,57
MUHOS	Kiinteistö Oy Muhoksen Kivipirtti	32,14	843 316,44	3 144,97
MUONIO	Kiinteistö Oy Muonion Erkin Kulma	78,57	388 512,45	-415,94
MYNÄMÄKI	Kiinteistö Oy Liiketaloma Mynäcenter	27,08	905 580,62	19,73
MÄNTTÄ	Kiinteistö Oy Mäntän Hippohovi	41,94	780 475,45	3 094,92
NILSIÄ	Kiinteistö Oy Nilsiänportti	24,00	1 422 159,71	-3 517,27
NOKIA	Kiinteistö Oy Nokian Pirkkalaistori	30,48	775 968,76	-223,88
NURMES	Asunto Oy Porontalo	27,72	367 170,25	12 920,80
ORIVESI	Kiinteistö Oy Oriveden Kotikontu	35,26	826 567,82	8 893,20
OULAINEN	Kiinteistö Oy Lanttikela	21,93	655 008,64	3 655,63
PALTAMO	Kiinteistö Oy Paltamon Säästökulma	20,98	364 109,23	-89 831,03
PARIKKALA	Kiinteistö Oy Liikepiha	23,60	199 195,54	-70 972,85
PARKANO	Kiinteistö Oy Parkanon Puistokulma	45,00	842 070,70	3 842,47
PIEKSA-MÄKI	Kiinteistö Oy Pieksämäen Torihovi	66,83	1 241 605,76	-5,43
PIETARSAARI	Bostads Ab Kvarnbacksgatan 10 i Jakobstad Asunto Oy	20,66	741 663,73	47,96
PORI	Kiinteistö Oy Palojoenkulma	30,82	5 338 644,85	13 802,34
PORVOO	Kiinteistö Oy Porvoon Kaivopuisto	41,33	1 826 904,59	35 343,80
RAAHE	Kiinteistö Oy Raahen Raatihuonepuisto	40,55	1 248 146,77	0,00
RAISIO	Kiinteistö Oy Vasarantori	51,25	934 765,71	1,36
RAUMA	Kiinteistö Oy Nortamonkatu 24	67,30	2 820 506,19	17 716,07
RIIHIMÄKI	Kiinteistö Oy Riihimäen Jarrumiehenkatu 10	40,42	2 047 114,64	11,95
ROVANIEMI	Kiinteistö Oy Vilhontalo	24,07	2 381 496,10	0,00
SAARIJÄRVI	Kiinteistö Oy Paavonrinne	45,39	412 526,08	2,50
SALO	Kiinteistö Oy Hämeentie 18	100,00	160 693,99	-6 365,80
SASTAMALA	Asunto Oy Marttilankatu 23	24,94	621 406,46	-1 349,98
SAVOLINNA	Asunto Oy Jalavajousi	23,80	5 595 605,28	10 724,33

SIILINJÄRVI	Siilinjärven Kauppapuisto Oy	36,78	3 722 568,28	-5 786,79
SODANKYLÄ	Asunto Oy Sodankylän Kai- vola	30,81	814 885,87	1 674,88
SOMERO	Asunto Oy Jukolanhovi	21,27	345 953,67	1 925,01
SOTKAMO	Asunto Oy Sotkamons Seppälä	31,39	922 479,64	26,49
SUOLAHTI	Kiinteistö Oy Suolahden Kel- losepänkatu 21	32,03	714 217,05	-41 914,09
SUOMUS- SALMI	Kiinteistö Oy Suomussalmen Uitonkulma	24,79	1 987 069,24	-4 138,03
SUONEN- JOKI	Kiinteistö Oy Suonenjoen Ke- lankulma	100,00	531 171,20	-10 522,63
SYSMÄ	Kiinteistö Oy Uotinkukkaro	21,52	489 628,46	15 531,40
TAIVAL- KOSKI	Kiinteistö Oy Sähkökela	35,26	198 277,10	-596,37
TAMPERE	Sini-Kulma Oy	50,10	5 980 017,64	2,21
TORNIO	Kiinteistö Oy Laivurinkela	53,19	432 966,77	3 641,38
UUSIKAU- PUNKI	Kiinteistöosakeyhtiö Uuden- kaupungin Itä-Tulli	64,33	1 707 215,62	-8 346,14
VAALA	Kiinteistö Oy Vaalan Torin- kulma	40,70	465 856,12	-17 688,75
VAASA	Kiinteistö Oy Ravatti Fasti- ghets Ab	100,00	1 158 703,76	-3 109,22
VANTAA	Kiinteistö Oy Myyrinmarja	27,74	4 526 254,47	19,62
VANTAA	Kiinteistö Oy Silkinkulma	23,15	5 973 834,52	-15 332,02
VANTAA	Kiinteistö Oy Korson Toimis- tokeskus	22,89	6 034 017,50	-1 983,37
VARKAUS	Kiinteistö Oy Varkauden Ke- lankulma	65,85	506 808,81	-2 975,84
VARPAIS- JÄRVI	Kiinteistö Oy Varpakulma	35,84	487 761,85	8 024,35
VESANTO	Kiinteistö Oy Vesannon-Savo	34,44	689 996,48	0,00
VIHTI	Kiinteistö Oy Nummelan Linja-autoasema	22,02	3 327 513,04	-23 074,43
VIITASAARI	Kiinteistö Oy Viitasaaren Saa- rikeskus	31,92	1 152 711,95	-6 536,51
YLITORNIO	Kiinteistö Oy Ylitornion Liike- talo	27,25	962 792,76	6 548,86
YLÖJÄRVI	Kiinteistö Oy Ylöjärven Mik- kola	20,84	2 880 968,90	30 231,01
		83 kpl	133 032 736,36	-86 033,58

Luvut on poimittu asunto-osakeyhtiöiden ilmoittamista tilinpäätöstiedoista. Asunto-osakeyhtiöiden tilinpäätöstiedot on raportoitavissa kiinteistötiedon hallintajärjestelmästä.

14. Muut saamiset, 1 000 euroa

Muiden saamisten olennaiset erät	2020	2019
Saamiset EU-korvauksista	6 981	6 863
Saamiset Vilma-laitoksilta	3 789	3 219
Saamiset Kevalta toimosuhde-eläkkeistä	10 240	8 908

Muut saamiset	1 097	691
Muut saamiset yhteensä	22 107	19 681

15. Ennakkomaksut, 1 000 euroa

Ennakkomaksujen olennaiset erät	2020	2019
Työpaikkakassojen ennakot	3 183	2 815
Apteekkiennakot	108 411	103 753
Opintotuen ennakot	52 706	50 671
Asumistuen ennakot	131 058	121 718
Työttömyystuen ennakot	4 568	7 643
Vanhempainpäiväraha ennakot	2 837	2 705
Perustoimeentulotuen ennakot	29 320	19 229
Eläkkeiden ennakot	55 018	48
Muut etuusrahastojen ennakot	7 737	8 352
Ennakkomaksut yhteensä	394 838	316 935

16. Oma pääoma, 1 000 euroa

	2020	2019
Kansaneläkerahasto		
Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa	53 203	59 827
Rahaston muutos	2 063	-6 624
Rahasto yhteensä	55 266	53 203
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	78 635	54 532
Sijoitukset	16 725	23 284
Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä	95 360	77 816
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	-542	24 103
Sijoitukset	13 691	6 558
Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä	13 149	30 661
Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	108 510	108 477
Oma pääoma yhteensä	163 775	161 680
Sairausvakuutusrahasto		
Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa*	439 040	545 824
Rahaston muutos	52 355	-99 920
Rahasto yhteensä	491 395	445 903
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	35 450	40 026
Sijoitukset	229	0
Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä	35 680	40 026
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	0	-4 576
Sijoitukset	201	229
Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä	201	-4 347

Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	35 880	35 680
Oma pääoma yhteensä	527 275	481 583

* Tilikaudella 2020 oikaistiin aikaisempina tilikausina liikaa tuloutettuja tuottoja 6,863 milj. euroa. Oikaisu tehtiin omaa pääomaa vähentävästi ja näkyy kohdassa Rahasto vuoden alussa. Oikaistut tuotot ovat olleet ulkomaanlaitoksilta edelleen laskutettuja sairaanhoitokorvauksia ja valtion korvauksia.

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Oma pääoma

Rahasto vuoden alussa	455	455
Rahaston muutos	0	0
Rahasto yhteensä	455	455

Arvonkorotusrahasto 1.1.

Käyttöomaisuus	49	0
Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä	49	0

Arvonkorotusrahaston muutos

Käyttöomaisuus	0	49
Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä	0	49

Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	49	49
--	-----------	-----------

Oma pääoma yhteensä	504	504
----------------------------	------------	------------

Palvelurahasto

Oma pääoma

Rahasto vuoden alussa	2 867	1 907
Rahaston muutos	3 176	960
Rahasto yhteensä	6 042	2 867

Kanta-puskurivarat

Kanta-puskurivarat vuoden alussa	2 177	2 177
Kanta-puskurivarojen muutos	0	0

Kanta-puskurivarat yhteensä	2 177	2 177
------------------------------------	--------------	--------------

Oma pääoma yhteensä	8 219	5 044
----------------------------	--------------	--------------

Eläkevastuurahasto

Oma pääoma

Rahasto vuoden alussa	827 674	820 355
Rahaston muutos	7 515	7 319
Rahasto yhteensä	835 189	827 674

Muu oma pääoma

Muu oma pääoma vuoden alussa	127 197	48 648
Muutos	31 990	78 549

Muu oma pääoma yhteensä	159 187	127 197
--------------------------------	----------------	----------------

Arvonkorotusrahasto 1.1.

Käyttöomaisuus	1 862	1 792
Sijoitukset	797 884	642 379

Arvonkorotusrahasto 1.1. yhteensä	799 746	644 171
--	----------------	----------------

Arvonkorotusrahaston muutos

Käyttöomaisuus	0	70
Sijoitukset	229 011	155 506

Arvonkorotusrahaston muutos yhteensä	229 011	155 576
---	----------------	----------------

Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	1 028 757	799 746
Oma pääoma yhteensä	2 023 133	1 754 618
Kansaneläkelaitoksen oma pääoma yhteensä	2 722 907	2 403 428

17. Kuntoutusvaraus 31.12.2020, 1 000 euroa

	2020	2019
Yksilökohtainen kuntoutus		
Varaus vuoden alussa	43 334	38 101
Varauksen lisäys tilikaudella	54 300	53 400
Varauksen käyttö tilikaudella	-41 561	-48 166
Yksilökohtainen kuntoutus yhteensä	56 073	43 335
Kuntoutuksen kehittämishankkeet		
Varaus vuoden alussa	13 196	18 111
Varauksen lisäys tilikaudella	4 120	856
Varauksen käyttö tilikaudella	-2 940	-5 771
Kuntoutuksen kehittämishankkeet yhteensä	14 376	13 196
Tutkimus- ja kehittämistoiminta		
Varaus vuoden alussa	5 406	5 527
Varauksen lisäys tilikaudella	1 900	1 922
Varauksen käyttö tilikaudella	-1 843	-2 043
Tutkimus- ja kehittämistoiminta yhteensä	5 463	5 406
Kuntoutusvaraus yhteensä 31.12.2020	75 912	61 937
Varauksen muutos yhteensä	13 975	198
Varauksesta sidottu päätöksiin	24 641	22 405

18. Pitkäaikainen vieras pääoma, 1 000 euroa

	2020	2019
Velka valtiolle toimintakuluista	9 104	5 412
Velka toimeentulotuen vakuuksista	2 936	2 332
Palvelurahaston pitkäaikainen laina	4 000	4 000
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	16 040	11 743

19. Saadut ennakot, 1 000 euroa

	2020	2019
Saatujen ennakoiden olennaiset erät		
Kansaneläkerahaston etuuksien ennakkomaksut	290 668	277 425
Ennakot peruspäivärahaan	17 495	0
Ennakot työmarkkinatukeen	120 800	7 643
Ennakot opintotukeen	58 630	52 382
Ennakot asumistukeen	125 700	125 100

Ennakot toimeentulotukeen	121 700	111 750
Ennakot korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon	21 484	0
Muut ennakot	17 530	17 973
Saadut ennakot yhteensä	774 007	592 274

20. Siirtovelat ja lyhytaikaiset velat, 1 000 euroa

Siirtovelat, olennaiset erät	2020	2019
Lomapalkkavelka	73 772	59 024
Etuuksien siirtovelat	4 800	3 800
Etuusrahastojen muut siirtovelat	4 921	10 772
Palvelurahaston muut siirtovelat	6 798	5 661
Siirtovelat yhteensä	90 291	79 257

Lyhytaikaiset velat, olennaiset erät

	2020	2019
Velat etuuksien ennakonpidätyksistä ja lähdeveroista	82 565	66 631
Velat palkkojen ennakonpid. ja lähdeveroista sekä SV-maksuista	6 567	5 632
Velka valtiolle toimintakuluista	5 412	1 705
Velka valtiolle peruspäivärahasta	8 718	2 715
Velka valtiolle työmarkkinatuesta	33 011	11 212
Velka valtiolle työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärästä	13 142	15 770
Velka valtiolle lapsilisistä	3 034	3 882
Velka valtiolle opintotuesta	35 468	32 343
Velka valtiolle asumistuesta	27 672	9 501
Velka valtiolle elatustuesta	4 276	431
Velka valtiolle perustoimeentulotuesta	35 491	18 019
Velka valtiolle pakolaisten ja paluumuuttajien toimeentulotuesta	2 742	2 643
Velka valtiolle valtionkorvausmaksuista	6 981	0
Velka valtiolle sairaanhoitovakuutusosuudesta	24 578	12 206
Velka valtiolle vammaisten tulkkauspalvelusta	3 060	1 650
Velka valtiolle sotilasavustuksesta	1 716	1 986
Velka valtiolle äitiysavustuksesta	1 154	2 707
Muut lyhytaikaiset velat valtiolle etuuksista	1 040	4 865
Velka Kevalle ennakonpidätyksistä	4 490	3 553
Velka Ahvenanmaalle etuuksista	181	97
Muut lyhytaikaiset velat	6 065	3 356
Lyhytaikaiset velat yhteensä	307 361	200 904

Vakuudet, vastuusitoumukset ja taseen ulkopuoliset järjestelyt

21. Eläkevastuurahasto, 1 000 euroa

	2020	2019
Henkilöstön eläkevastuu	2 113 667	2 043 294
Vähimmäiskate	824 330	807 101

Katettu kannatusmaksuilla ja tuotoilla	824 330	807 101
Katettu työntekijäin eläkemaksuilla		
Vähimmäismäärän ylittävä kate	10 859	20 573
Eläkevastuurahasto	835 189	827 674
Eläkevastuurahaston vajaus	68 492	68 791
Eläkevastuurahaston arvonkorotusraho	1 028 757	799 746
Rahaston ulkopuolella oleva osa kokonaiseläkevastuusta	1 278 478	1 215 620

22. Leasingvastuut, 1 000 euroa

	2020	2019
IT-laitteiden leasingvastuut		
Seuraavana tilikautena maksettavat	4 007	4 118
Myöhemmin maksettavat	3 818	3 615
IT-laitteiden leasingvastuut yhteensä	7 825	7 733

23. Perustoimeentulotuen maksusitoumukset, 1 000 euroa

	2020	2019
Perustoimeentulotuen maksusitoumukset		
Seuraavana tilikautena maksettavat	5 098	4 437
Myöhemmin maksettavat*	70 992	54 203
Perustoimeentulotuen maksusitoumukset yhteensä	76 090	58 640

*Maksusitoumuksen voimassaolon loppuaika on v. 2021 jälkeen tai myöhemmin tai voimassaoloajan loppuaikaa ei ole määrätty

24. Takaisinperinnässä olevien etuuksien määrä, 1 000 euroa

Etuus	2020	2019
Työttömyysturvaetuudet	47 934	45 224
Yleinen asumistuki	39 546	37 221
Opintotuki	7 985	9 029
Eläkkeet ja vammaisetuudet	3 216	3 488
Muut etuudet	20 400	17 278
Yhteensä	119 082	112 240

25. Perittävän elatusavun määrä, 1 000 euroa

	2020	2019
Elatusapu	183 503	185 734

26. Opintotuen tulovalvonnan perusteella syntyneet perinnät, 1 000 euroa

	2020	2019
Opintotuen vuosivalvonta	15 138	17 252

Opintotukilain (17§) mukaan opiskelija huolehtii itse, ettei vuosituloraja ylitä.
Perittävään määrään sisältyy 15% korotus (27§).
Kela ei voi vaikuttaa takaisinperittävän määrän syntyyn.

27. Opintolainojen valtiontakaukset ja takaussaatavat, 1 000 euroa

Alla on valtion opintotukilain nojalla takaama pankeissa oleva opintolainakanta sekä takaajana maksetuista lainoista syntynyt takaussaatavakanta, jotka sisältyvät valtion hallinnolliseen kirjanpitoon. Kela huolehtii opintotukilain nojalla takausvastuiden maksamisesta, takaussaatavien perinnästä ja tuottojen tilittämisestä opetusministeriölle. Kela ei voi vaikuttaa takaajana maksettaviin määriin.

	2020	2019
Valtion takaama opintolainakanta	4 583 489	3 980 989
Valtion takaussaatavat	116 600	113 332

28. Vakuutusjäämät, 1 000 euroa

	2020	2019
Verovirastojen jäämäperinnässä olevat vakuutusmaksusaatavat	129 241	115 016

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä maaliskuun 25. päivänä 2021

Vertti Kiukas

Mira Nieminen

Veli-Mikko Niemi

Tuija Brax

Leila Lehtinen

Juha Rehula

Saana Siekkinen

Timo Sipilä

Riitta Särkelä

Tommi Toivola

Kela

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä huhtikuun 22. päivänä 2021

Mikko Helkiö
JHT, HT

Heli Järvinen

Antti Kurvinen

Mia Laiho

Aki Lindén

Anneli Kiljunen

Veijo Niemi

Ulla-Maija Tuomela
KHT, JHT

Kelan kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat vuonna 2020

Tasekirja	sähköinen + sidottu tilikausikohtainen kirja
Pääkirjanpidon päiväkirja	sähköinen, Tahti-järjestelmä
Pääkirjanpidon pääkirja	sähköinen, Tahti-järjestelmä
Osakirjanpidon päiväkirja	sähköinen, MK-järjestelmä
Osakirjanpidon pääkirja	sähköinen, MK-järjestelmä
Sijoitusomaisuus:	
Osakekortisto	sähköinen, Tahti-järjestelmä
Käyttöomaisuus:	
Toimisto-osakeluettelo	sähköinen
Muut käyttöomaisuus	sähköinen, Tahti-järjestelmä
Taululuettelo	kirja

Kelan kirjanpidossa käytetyt tositelajit vuonna 2020

a) pääkirjanpidon tositteet koneellinen, Tahti-järjestelmä
 Tahti-järjestelmän tositteet (tositelajiluettelo liitteenä)
 Liitetietotosite

b) osakirjanpidon tositteet
 MK-järjestelmän tositteet (tositelajiluettelo liitteenä) koneellinen, MK-järjestelmä

Pääkirjanpidon tositelajit

12	AD Adoptiotuki
13	AE Eläkk.saa. as.tu
14	AY Asumistuki
15	EL El- ja vammaiset.
17	KB Kuntoutusraha
18	QK Valt. korv.maksut
20	KQ Kuntoutusmaksut
21	LL Lapsilisät
22	MM Maahanm.erit.tuki
23	Vammaisetuudet
24	OT Opintotuki
25	O2 Opiskelijaterv.hu
27	SA Sotilasavustus
28	SH Sairaanhoidokorv.
29	SM Erityishoitoraha
30	SP Sairauspäiväraha
31	SQ Valtak.sop.tilit.
33	TK TP-kass.enn.maksu
34	TM Työmarkkinatuki
35	TO Yritt. tt-huolto
36	TP Peruspäiväraha
37	TQ Koulutustuki
39	TW Työnant.tt-huolto
40	VB Äitiysavustus
42	VR Vanh.päiväraha
43	WH Lastenhoidon tuki
44	WY Last.h.tuen tkorv
45	WH Lastenhoidon tuki
46	F2 Asumistuki ja lap

47	MA Eläketuki / Menoj
48	LU Elatustuki
49	Takuueläke
50	PC Toimeentulotuki
51	PU Perustulo
53	Ulkomaan perintä/883
88	MC Tiliotekäsittely
90	HA Toimisuhte-eläkk.
91	YM Toimistot
92	HP Palkat
93	Toimistojen LM-maksu
94	LP Laskut ja palkk.
95	SOKY-laskut
96	VU Vuokrat ja vast.
97	FK Toimist.kirj.pito
98	M2 Keskushall.pal.
99	M3 Katteensiirto
AA	Käyttöom.kirjaus
AB	Kirjanpitosite
AF	Poistokirjaukset
AN	Käyttöom.kirj: netto
AZ	Saldokirjaus
CH	Sopimuksen selvitys
DA	Asiakastosite
DG	Asiakkaat - hyvitys
DR	Asiakkaat - lasku
DS	Vuokravakuudet
DT	Vuokratulot
DZ	Asiakkaat - maksu
EU	Euro - pyöristysero
EX	Ulkoinen numero
KA	Toimittajatosite
KG	Toimittajat - hyvät.
KN	Toimittajat - netto
KO	Vuokramenot
KP	Tilin ylläpito
KR	Toimittajat - lasku
KY	Toimittajat - KH hyv
KZ	Toimittajat - maksu
ML	ML-tilitys
PR	Hinnanmuutos
RA	Hyvitys - nettosuor.
RB	Saatavien varaus
RE	Lasku - brutto
RN	Lasku - netto
RT	KH Siirtokirjaukset
RV	Myyntilasku
SA	Pääkirjatilitosite
SB	Pääkirjatilikirjaus
SC	Pääkirjavyörytys
SJ	Sijoitukset
SK	Kassatosite
SM	Sähköinen muistiotos
SO	KH sisäiset vuokrat
SU	Jälkikirjaustosite

UE	Tiedonsiirto
WA	Tavarantuovutus
WE	Tavarantuvaanotto
WI	Inventointitosite
WL	Varast.otto/toimitus
WN	Tav.vast.otto netto
ZA	Automaattitiliöinnit
ZB	Korv. tt-laskut
ZH	Palkat
ZK	Konversiot
ZM	Matkalaskut
ZP	Maksukirjaus
ZR	Pankki - täsmäytys
ZS	Maksu per shekki
ZT	Sähköinen tiliote
ZV	Maksuselvitys

Osakirjanpidon tositelajit

Adoptiotuki (AD)

Eläkkeensaajan asumistuki (AE)

Asumistuki (AY)

Eläke- ja vammaisetuudet (EL)

Takuueläke (GE)

Kuntoutusraha (KB)

Kuntoutusmaksut (KQ)

Lapsilisä (LL)

Toimistojen maksut (LM)

Elatustuki (LU)

Tiliotekäsittely (MC)

Osakirjanpidon tosite (MK)

Vastaanottokirjaus/KAVA (MK1)

Vastaanottokirjaus/SAVA (MK2)

Vastaanottokirjaus/STY (MK3)

Maahanmuuttajien erityistuki (MM)

Keskushall. Palautukset (M2)

OTH-maksu (O2)

Opintotuki (OT)

Perustoimeentulotuki (PC)

Perustulo (PU)

Kansaneläke (QE)

Valtion korvaukset (QK)

Työttömyysetuus (RF)

Sotilasavustus (SF)

Sairaanhoitokorvaus (SH)

Sairauspäivärahaetuus (SJ)
Erityishoitoraha (SM)
Sairauspäiväraha (SP)
Työpaikkakassan ennakkomaksu (TK)
Yrittäjien työterveyshuolto (TO)
Koulutustuki (TQ)
Työnantajien työterveyshuolto (TW)
Työpaikkakassatilitykset (TY)
Ulkomaan perintä (UP)
Äitiysavustus (VB)
Vammaisetuudet (VJ)
Vanhempainpäiväraha (VR)
Lastenhoidon tuki (WH)
Lastenhoidon tuen työkorvaus (WY)